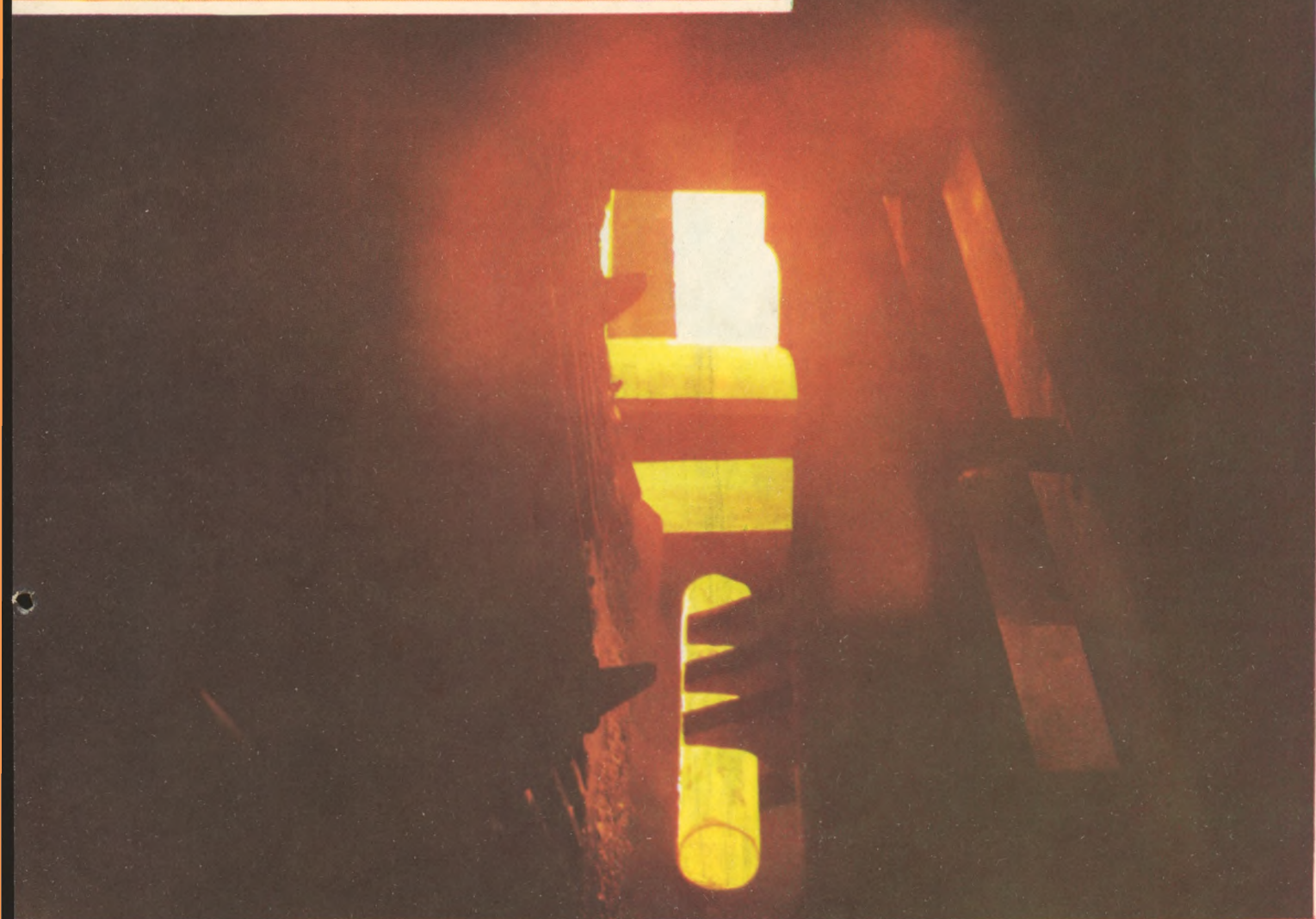

revista 41 ^{10·X} 1975 economică

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

Creșterea gradului de utilizare a metalului

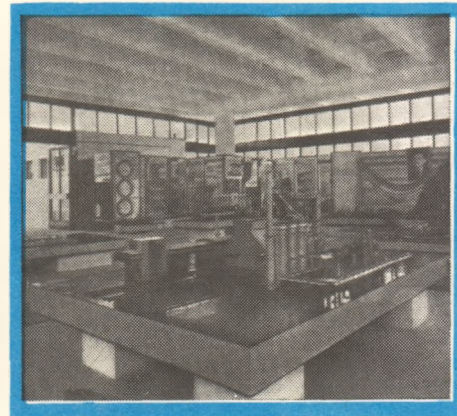
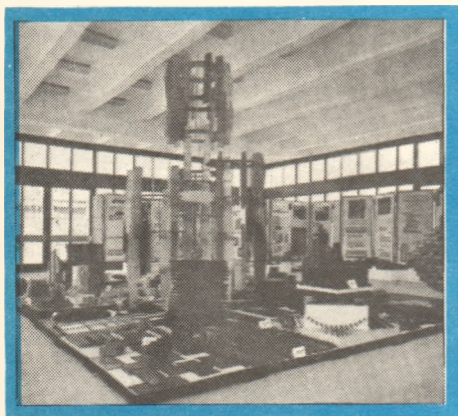

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

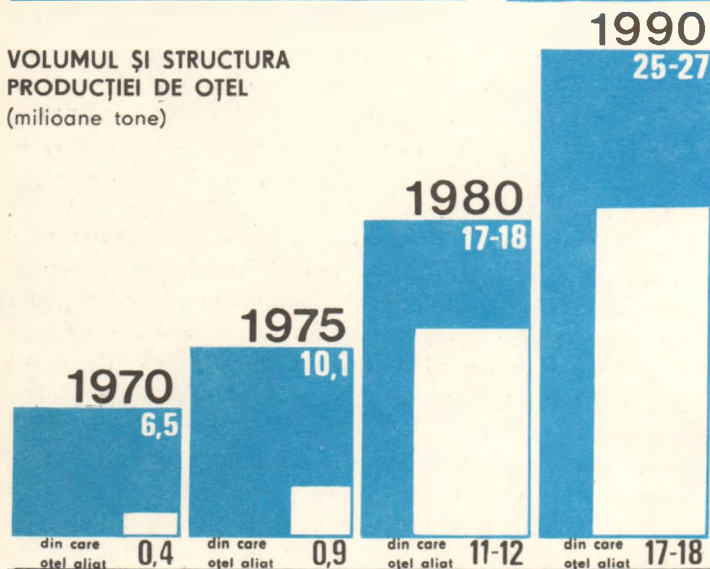
**Politica industrială
a partidului**

„Industria metalurgică se va dezvolta, de asemenea, într-un ritm înalt. Producția de oțel va ajunge în 1980 la 17 000 000–18 000 000 de tone, sporind, în același timp, ponderea oțelurilor aliate și a oțelurilor carbon de calitate. Va continua să crească producția de aluminiu, cupru, plumb, zinc, trecându-se, totodată, la organizarea fabricației de metale rare”.

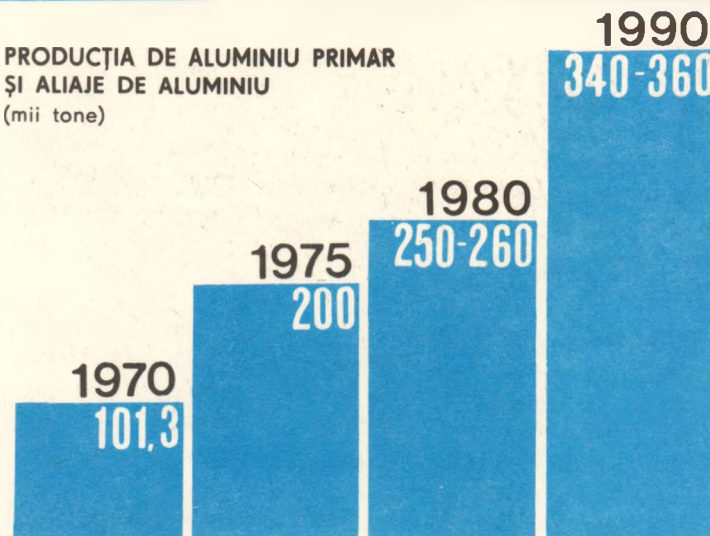
NICOLAE CEAUȘESCU
„Raport la cel de-al XI-lea Congres
al Partidului Comunist Român”

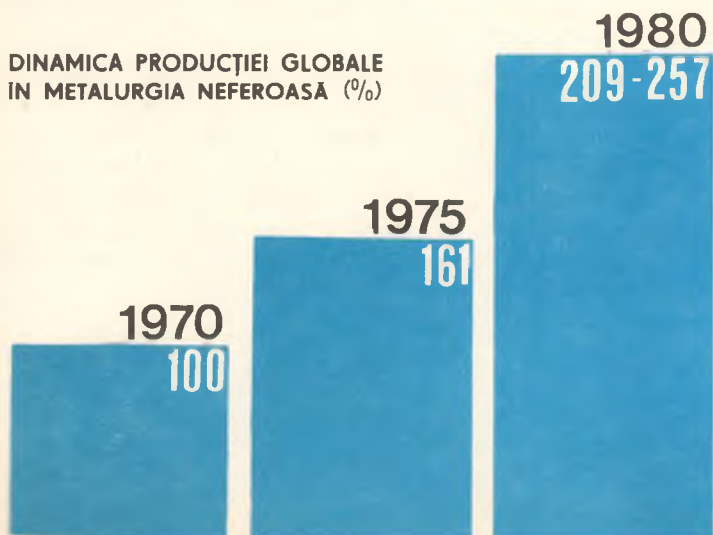
**VOLUMUL ȘI STRUCTURA
PRODUCȚIEI DE OȚEL**
(milioane tone)

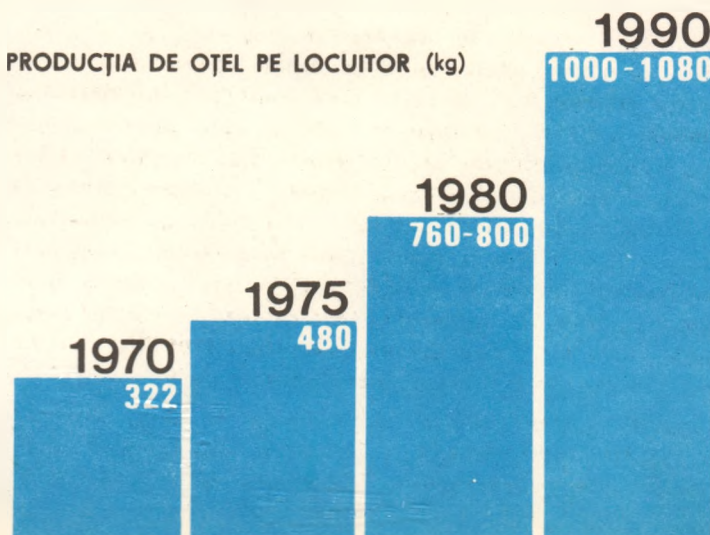
**PRODUCȚIA DE ALUMINIU PRIMAR
ȘI ALIAJE DE ALUMINIU**
(mii tone)

**DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE
ÎN METALURGIA NEFEROASĂ (%)**

PRODUCȚIA DE OȚEL PE LOCUIȚOR (kg)

CONSECVENȚĂ ȘI PRINCIPIALITATE REVOLUȚIONARĂ ÎN CONDUCEREA DE CĂTRE P.C.R. A DESTINELOR ROMÂNIEI

SE ÎMPLINESC 30 de ani de la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din octombrie 1945, moment de seamă în istoria partidului și patriei noastre în făurirea epocii de aur a României contemporane, perioadă în care a fost creată economia socialistă unitară, socialismul învingând definitiv atât la orașe cât și la sate.

Desfășurată la București între 16 și 21 octombrie 1945, după două luni de temeinice dezbateri și după conferințele organizațiilor regionale de partid și ale sectoarelor Capitalei, și precedată de numeroase întruniri publice, Conferința Națională a P.C.R. a fost prima manifestare politică de amploare, în condiții de libertate, după 21 de ani de luptă în ilegalitate a comuniștilor români.

Aniversarea a trei decenii de la acest eveniment prilejuește, o dată mai mult, evidențierea pe baza realizărilor obținute — a justeții politicii marxist-leniniste a Partidului Comunist Român, a permanenței principiilor sale revoluționare și umaniste, a capacității de a conduce destinele poporului pe calea progresului și civilizației.

În cuvântarea rostită cu prilejul celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că, făcând bilanțul succeselor realizate în organizarea insurecției și a revoluției populare, acest forum „a trasat sarcinile noii perioade istorice în care intra țara noastră. Conferința Națională a stabilit măsurile ce trebuiau luate pentru creșterea rolului partidului, pentru întărirea sa organizatorică și politică, pentru consolidarea unității clasei muncitoare în vederea conducerii cu succes a procesului de democratizare a țării, a pus la ordinea zilei reconstrucția națională, realizarea reformelor revoluționare ce se impuneau, a indicat ca linie de perspectivă dezvoltarea industriei naționale — ca bază a progresului economic general al societății românești, a întăririi independenței țării“¹).

Partidul Comunist Român devenise în aceea perioadă principala forță politică a României. Conferința a analizat schimbările intervenite după eliberarea țării de sub do-

minația fascistă și a trasat liniile directoare ale activității de viitor, proiectând cu claritate, în ciuda complicatei condiții de atunci, nu numai programul de acțiune imediată, ci și obiectivele de perspectivă pentru asigurarea progresului economic și social al poporului nostru. „Conferința Națională — se apreciază în Carta fundamentală teoretică, ideologică și politică a partidului, Programul P.C.R. — a pus la ordinea zilei mobilizarea forțelor pentru redresarea și dezvoltarea economiei naționale și îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației, a elaborat programul transformărilor democratice ce se impuneau în acea etapă, indicând ca obiectiv principal pentru asigurarea progresului general al societății românești trecerea la industrializarea țării“²).

Pe baza determinării științifice a stadiului concret istoric de dezvoltare a României, precum și a caracterului revoluției sociale ce avea loc în țara noastră, Conferința a apreciat cu luciditate conținutul și sarcinile tactice ale etapei, organic integrate în viziunea de perspectivă a împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn în propria sa țară.

Obiectivele politice stabilite de Conferința Națională din 1945, corespunzător noilor condiții interne și internaționale, sintetizau astfel, aspirațiile fundamentale ale poporului, continuarea tradițiilor înaintate ale gândirii progresiste și revoluționare, activitatea neobosită teoretică și practică a partidului comunist pentru aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile României. Conferința a fundamentat opțiunile maselor muncitoare pentru consolidarea cuceririlor revoluționare și dezvoltarea democratică a țării, pentru redresarea și dezvoltarea economiei naționale, pentru creșterea rolului P.C.R. în conducerea proceselor de transformări structurale în viața societății românești.

Luciditatea și realismul acestor obiective, atestă preocuparea partidului ca, de-a lungul procesului revoluționar, să se rezolve sistematic și complet toate sarcinile, fără a se sări peste etape. De aceea, obiectivele imediate vizau înfăptuirea revoluției popular-democratice, deși obiectivul final îl constituia construirea socialismului și comunismului. Grijă Conferinței de a nu formula lozinci

¹ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la sesiunea jubiliară a M.A.N. consacrată celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă. Editura Politică 1974. p. 15.

² Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică 1975, pag. 53.

politice abstracte străbate toate documentele acestui forum, ca și cuvântările conducătorilor partidului la întrunirile publice.

Istoria partidului nostru demonstrează că acest principiu a caracterizat din totdeauna activitatea teoretică și practică a comuniștilor români. El se reflectă puternic mai cu seamă în documentele Congreselor IX, X și XI ale P.C.R., în aprecierea etapei actuale a construcției socialiste, în formularea obiectivului făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Cum e și firesc, dînd răspuns la noile și complicatele probleme sociale, economice, organizatorice și politice generate de amploarea procesului revoluționar, de necesitatea făuririi unei economii echilibrate, a îmbunătățirii situației materiale și spirituale a maselor, a unei ordini de stat democratice și a unei conștiințe înaintate a poporului, în centrul atenției Conferinței Naționale din 1945 s-au aflat problemele economice, partidului nostru revenindu-i misiunea de a da soluțiile cele mai potrivite, în folosul maselor, al economiei naționale, al consolidării însăși a operei noastre de reconstrucție. Multiple și acute erau atunci aceste probleme: a) trecerea producției de război la producția de pace; b) industrializarea țării; c) refacerea și dezvoltarea transporturilor; d) desăvîrșirea reformei agrare, paralel cu crearea de centre de închiriat mașini agricole; e) dezvoltarea cooperăției de aprovizionare a populației de la orașe și sate; f) reorganizarea sistemului de credit și introducerea controlului de stat în vederea asigurării mijloacelor financiare necesare marilor lucrări de investiții; g) reforma fiscală). Toate acestea erau organic subordonate îmbunătățirii permanente a situației materiale și spirituale a maselor muncitoare, obiectivul central al întregii politici a P.C.R.

Sintetizînd rezultatele finale ale aplicării acestor măsuri revoluționare, Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. aprecia, în chip vizionar dar realist, că „Refacerea țării va permite o nouă dezvoltare a economiei noastre, va deschide perspective și noi progrese tehnice și economice...“). Iar istoria a confirmat, pe deplin, această predicție științifică.

Industrializarea țării, ca bază a progresului economiei și culturii

O IDEE ROBUSTĂ, care pune în lumină meritele deosebite ale Conferinței Naționale a P.C.R. din octombrie 1945, traversează ca un leit-motiv documentele acesteia și anume sublinierea rolului decisiv al industrializării țării în acțiunea de redresare a economiei, de reconstruire a României și de asigurare a suveranității sale naționale.

În raportul Comitetului Central al partidului prezentat la Conferința Națională de Gheorghe Gheorghiu-Dej, se sublinia fără echivoc „că progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării și că de tăria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru“, ceea ce trasează prin prisma marxism-leninismului imperativul vremii, valorificînd astfel gîndirea social-economică progresistă referitoare la necesitatea industrializării țării noastre pe temelia unei puternice industrii grele.

³ Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. din octombrie 1945. În Scînteia nr. 367, 1 nov. 1945.

REZOLUȚIA Conferinței Naționale A Partidului Comunist Român

Reconstrucția și industrializarea țării

Partidul unic al clasei muncitoare

Conferința a demonstrat, pînă la ultimele detalii și implicații, nu numai necesitatea industrializării, dar și posibilitatea înfăptuirii acestei opere constructive, de concepție, structură și amploare fără precedent, legată de existența unei game bogate de resurse naturale și de muncă interne, precum și de cooperarea și colaborarea economică internațională. Justețea orientării Conferinței spre dezvoltarea industriei naționale a fost demonstrată și confirmată de însăși desfășurarea ulterioară a evenimentelor, de faptul că, în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane creșterea economică accelerată este de neconceput fără dezvoltarea unei industrii moderne. Conferința Națională a P.C.R. a apreciat în mod just că asigurarea unui puternic avînt al întregii economii, valorificarea cu maximă eficiență a resurselor proprii, în concordanță cu necesitățile interne și cu posibilitățile oferite de legăturile economice tot mai largi cu alte state, depinde decisiv de crearea și dezvoltarea unei industrii puternice. S-a arătat, pe bună dreptate, că de aceasta depinde posibilitatea țării noastre de a pune în valoare bogățiile naturale, de a diversifica structura producției industriale, de a introduce în producție cuceririle științei și tehnicii, de a spori productivitatea muncii. De asemenea, s-a subliniat că dezvoltarea industriei constituie o condiție esențială pentru înzestrarea agriculturii — ramură deosebit de importantă a economiei — cu mașini-unelte, produse chimice, echipament de prelucrare a produselor agricole, pentru trecerea de la agricultura extensivă, înapoiată, la o agricultură intensivă, multilateral dezvoltată.

Pornind de la ideea că făurirea unei economii moderne, cu o industrie puternică, implică un mare consum de energie electrică, Conferința Națională a inaugurat, totodată, și politica energetică a P.C.R., trasînd, ca una din sarcinile principale, electrificarea țării, preconizînd construirea de hidro și termocentrale electrice menite să asigure pe scară largă forța motrice pentru toate ramurile industriei și transporturilor. Este sugestiv faptul că s-a avut în vedere încă de atunci necesitatea economisirii resurselor de petrol și cărbune, ceea ce exprimă realismul politicii energetice a P.C.R.

Evidențierea valorii deosebite a acestor orientări ale Conferinței Naționale ar fi însă insuficientă dacă nu s-ar ține seama de starea economiei naționale din toamna anului 1945, îndeosebi de potențialul industrial al țării, de consecințele grele ale războiului, de starea finanțelor, ca și de împotrivirea înverșunată a reacțiunii, care sprijinită de forțele imperialiste din afară, sabota refacerea economiei. În plan teoretic, ideologiile cercurilor reacționare se sprijineau — printre altele — pe așa-zisa teorie a „eminației agricole“ a României. Aceștia atacau cu vehemență poziția P.C.R. care se pronunța pentru crearea unei industrii grele ca bază a progresului țării.

Virfurile reacționare ale țărăniștilor, bunăoară, prezeau — cu ipocrie și false argumente — pe care realitatea ulterioară avea să le desmintă. — un final tragic pentru țară dacă s-ar merge pe linia industrializării.

Combătînd aceste „teorii“ prin care reacțiunea era aceea care prestabilă țării false structuri social-economi-

ce românești, care ar fi perpetuat înapoierea economică și dependența față de puterile industriale, Partidul Comunist Român a chemat fără încetare masele populare la realizarea programului refacerii și dezvoltării țării.

Partidul Comunist Român a ridicat, astfel, pe o treaptă nouă, superioară, tradițiile de luptă ale exponenților gândirii economice progresiste românești, ale frunțașilor mișcării socialiste care au susținut în trecut ideea dezvoltării industriale a țării.

O concepție unitară și de lungă perspectivă

DE-A LUNGUL celor trei decenii care au trecut de la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945, când s-au trasat jaloanele industrializării țării, s-au acumulat premisele pentru abordarea dezvoltării industriale a țării într-o perspectivă mai largă, corespunzător cerințelor creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului.

În anii construcției socialiste poporul nostru a obținut strălucite realizări în creșterea economică pe baza industrializării, transformând România dintr-o țară slab dezvoltată, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie dinamică ce se dezvoltă în ritm intens, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, cu o agricultură socialistă în plin progres. „Ca urmare a aplicării neabătute a politicii de industrializare socialistă — baza dezvoltării întregii economii, a progresului general al țării și a asigurării unei reale independențe naționale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al P.C.R. — **producția industrială a crescut în această perioadă de circa 30 de ori. Estimată în prețuri comparabile, producția industrială a fost în 1938 de circa 18 miliarde lei, în 1950 de 26 miliarde, în 1955 de 53 miliarde, în 1960 de 89 miliarde, în 1965 de 170 miliarde, în 1970 de peste 300 miliarde, iar în 1975 (...) va fi de aproape 580 miliarde lei**“).

Astăzi, la 25 de ani de la elaborarea Planului de electricizare a țării, s-a dovedit din plin realismul politicii duse și în acest domeniu vital pentru economia națională, producția de energie electrică ajungând de la 1,5 miliarde Kwh, în 1938, la peste 55 miliarde Kwh, în prezent.

Concepția asupra industrializării s-a îmbogățit cu multe elemente noi, îndeosebi la Congresele IX, X și XI și la numeroasele plenare ale partidului, în strânsă legătură cu noile condiții ale dezvoltării sociale. În această privință — ca de altfel în toate domeniile orientării economico-sociale a țării noastre — contribuția teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu este determinantă, deschizătoare de noi orizonturi, largi și atotcuprinzătoare.

Este meritul istoric al P.C.R. că, pe baza studierii permanente a realităților, a experienței proprii și a altor state socialiste, a tendințelor manifestate în lume, a elaborat, în anii construcției socialiste, o concepție unitară și de largă perspectivă asupra industrializării socialiste a țării. Ceea ce caracterizează în chip definitoriu această concepție este efortul continuu de a racorda dezvoltarea industriei noastre la nivelul tehnic mondial, pe baza încorporării în producție a cuceririlor revoluției științifice și tehnice contemporane. Una din direcțiile în care va ac-

ționa partidul pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate, așa cum apreciază Programul este **„dezvoltarea în continuare, cu prioritate, a industriei socialiste, orientarea sa fermă spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate care valorifică superior resursele de materii prime și muncă socială”**).

Congresul al XI-lea a orientat politica în domeniul industriei ca și a întregii activități economice spre mobilizarea factorilor intensivi ai creșterii economice, spre ridicarea calitativă a acesteia, prin folosirea întregului potențial creator al revoluției științifice și tehnice moderne.

În felul acesta, în politica economică, partidul nostru pornește de la studierea atentă a legilor obiective ale dezvoltării, a condițiilor și posibilităților concrete, de la principiul mobilizării maxime a eforturilor proprii.

Corespunzător etapei pe care o străbatem, Congresul al XI-lea al P.C.R. a definit cu cea mai mare rigoare științifică și claritate principalele orientări de perspectivă pînă în anul 1990, orientări care reflectă corelațiile macroeconomice, dinamici și mutații structurale caracteristice dezvoltării intensive, ale unei economii moderne, astfel încît configurația României să se apropie, pînă în anul 1980, de aceea a țărilor dezvoltate. Pentru realizarea vastului program de dezvoltare a industriei socialiste, stabilit de Congresul al XI-lea al P.C.R. se impun — așa cum preciza secretarul general al partidului în Raportul Comitetului Central — **„măsuri ferme pentru organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, întărirea ordinii și disciplinei, a spiritului de răspundere în toate sectoarele, pentru continua perfecționare a activității ministerelor, centralelor și întreprinderilor”**⁴). Aceleași preocupări au fost accentuate, din nou, la plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din 21—22 iulie 1975, constituind o cheazăsie a îndeplinirii hotărîrilor stabilite de Congresul al XI-lea.

În elaborarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, partidul a prelungit, pe o treaptă superioară, tradițiile luminoase ale Conferinței Naționale a P.C.R. din octombrie 1945, care a abordat problemele de bază ale României nu într-o viziune economicistă, ci într-o articulație dialectică a problemelor economice cu cele sociale și politice, dînd, în același timp, o atenție deosebită democratizării largi a societății românești, creșterii rolului conducător al P.C.R. și al statului în viața țării și a intensificării activității politico-ideologice. Ca și atunci, dar avînd suportul experienței proprii de peste 30 de ani, Congresul al XI-lea a abordat, în spiritul dialecticii materialiste, într-o viziune mai largă, problemele interne — economice, politice, sociale, ale etapei respective în conexiune cu imperativele vieții internaționale, ale colaborării și cooperării, ale făuririi unei lumi mai drepte și mai bune, în condițiile schimbării continue a raportului de forțe în favoarea democrației și progresului.

Cea de a XXX-a aniversare a Conferinței Naționale a P.C.R. din octombrie 1945 găsește poporul nostru angajat cu toată capacitatea și talentul său, cu toată energia și entuziasmul, în realizarea mărețului Program elaborat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ca și în urmă cu trei decenii, dar la scara întregii națiuni și pe o treaptă superioară de înțelegere, națiunea noastră consideră politica P.C.R. drept propria ei politică, urmînd cu deplină încredere partidul comunist, sub al cărui steag își făurește, în mod conștient, propriul ei destin.

lector univ. dr. Gh. CIULBEA

⁴ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Editura politică, 1974, p. 7—8.

⁵ Programul P.C.R., Editura politică, 1975, p. 66.

⁶ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., Ed. politică, 1974, p. 52.

O sarcină de prim ordin a întreprinderilor: CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A METALULUI

ÎNDEPLINIREA planului la toți indicatorii și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen constituie obiectivul fundamental al preocupărilor colectivelor din întreprinderi în acest sfârșit de an. Analiza noastră, întreprinsă într-un număr de 6 întreprinderi industriale din sectorul 7, a urmărit tocmai modul în care muncitorii, inginerii și tehnicienii își concentrează eforturile spre laturile care vizează ridicarea calitativă a activității în vederea obținerii unei înalte eficiențe economice în ansamblu — sarcină principală izvorâtă din documentele Congresului al XI-lea al partidului.

Încă de la început se cere menționat faptul că în primele 8 luni ale anului în unitățile economice analizate, cheltuielile la 1 000 lei producție marfă au fost substanțial micșorate, îndeosebi pe calea utilizării judicioase și valorificării într-un grad mai înalt a resurselor materiale, în special a metalului. Care au fost acțiunile întreprinse? Ce rezerve apar și cum pot fi ele valorificate?

Investiție de inteligență — produse și piese cu gabarite și greutate redusă

ACȚIUNEA de reducere a consumului și de valorificare superioară a metalului s-a desfășurat și se desfășoară în întreprinderile cu profil de construcții de mașini pe multiple planuri, îmbrățișând, deopotrivă, laturile de concepție și cele de execuție. Obiectivul principal este acela de a obține produse sau repere cu performanțe ridicate, dar cu gabarite și greutăți specifice reduse, fie pe calea înlocuirii unor mașini vechi cu altele noi, fie prin reexaminarea atentă a celor aflate în fabricație, susceptibile de a fi total sau parțial reproiectate. În acest sens, serviciile de concepție din întreprinderile respective au adus și aduc o valoroasă contribuție prin promovarea largă a inteligenței tehnice românești (vezi exemplele din tabelul nr. 1). Ținem să relevăm că la Întreprinderea „Semănătoarea”, de pildă, consumul de metal la principalul produs — combina propulsată C12 — este în prezent cu 69 kg mai mic față de cel obținut în 1974. De asemenea, la Întreprinderea „Electrotehnica”, datorită tot reproiectării, s-a obținut o reducere a greutății redresorului de 5 KVA cu 38%, a redresorului de sudură de 1 000 A cu 25% și a transportoarelor SCB cu 20% etc.

O altă cale de utilizare mai rațională a metalului în întreprinderile respective o constituie promovarea unor tehnologii avansate în locul celor clasice. Au fost obținute și în această direcție rezultate remarcabile, deși nu se poate spune nici pe departe că posibilitățile au fost pe deplin epuizate. La Întreprinderea de mașini electrice, de exemplu, numai la un singur reper — ventil interior ASI 225 — greutatea a scăzut ca urmare a introducerii tehnologiei de turnare sub presiune în locul celei de turnare în forme de pământ de la 7 kg la 3,4 kg (realizându-se pe această cale economii de peste 19 tone de metal).

În unele din întreprinderile analizate utilizarea mai bună a metalului se realizează și prin debitarea sau croirea lui centralizată. La Întreprinderea „Semănătoarea” materialele sînt debitate centralizat de ani de zile și acest fapt permite, pe de o parte, ca volumul deșeurilor să scadă, iar pe de altă parte, ca din deșeurile rezultate să se confecționeze piese mai

mici. Același lucru este valabil și pentru Întreprinderea de mașini electrice. Un început bun în această direcție s-a făcut și la Întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare. Aici, la aripi balamale pentru apartamente cod 743 se consumau înainte la 1 000 bucăți nu mai puțin de 234 kg de metal. În urma introducerii debitării centralizate, se consumă în prezent doar 195 kg, realizându-se o economie de 39 kg. Raportînd la cantitatea de piese realizate în primele 8 luni ale anului, rezultă o economie de mai bine de 36 tone. Constatîndu-se eficiența debitării centralizate a metalului, metoda se va extinde, pînă la sfîrșitul anului, la încă 36 de produse.

Vorbînd de necesitatea introducerii debitării și croirii centralizate și, mai ales, de efectul economic ce rezultă, apare o contradicție, care merită să stea în aten-

dite de întreprinderi pe linia gospodăririi și valorificării superioare a metalului îl constituie coeficientul de utilizare al acestuia, respectiv cît din cantitatea intrată pe fluxul producției este încorporată efectiv în produse. Analizînd lucrurile sub acest aspect se poate aprecia că marea majoritate a întreprinderilor au făcut pași serioși înainte în domeniul respectiv (Întreprinderea de utilaje și piese de schimb, de pildă, a realizat un coeficient de utilizare de 98%, iar Întreprinderea „Frigocom” de 95,8%). Totuși, în unele cazuri, cum este, de pildă, cel al Întreprinderii de mașini electrice, unde coeficientul de utilizare se ridică abia la 72%, rezultă că mai bine de un sfert din metalul intrat în circuitul producției se pierde pe parcursul efectuării diferitelor operații. Acest fapt afectează serios nu numai cantitatea aprovizionată, ci și nivelul cheltuielilor. De altfel și alte întreprinderi au încă un coeficient de utilizare care nu se ridică la nivelul posibilităților și, mai ales, la cel al necesităților.

Firește, unele pierderi sînt inerente procesului de producție, ele fiind chiar prevăzute prin normele tehnice. Dar de la pierderile minime fixate prin acestea și pînă la cele înregistrate efectiv în primele 8 luni ale anului în unele întreprinderi, există o mare discrepanță, atestînd existența unor rezerve interne importante care se cer și pot fi deplin valorificate. Care sînt aceste rezerve și în ce direcții se cere acționat pentru mobilizarea lor?

● **VALOAREA UNOR TEHNOLOGII PERFECȚIONATE.** Așa cum am menționat, în întreprinderile analizate s-a acționat pentru promovarea unor tehnologii avansate, alît în turnătorii, cît și în forje, fapt ce a avut drept efect valorificarea mai bună a metalului. Totuși, la unele piese, ca urmare a tehnologiilor aplicate, care nu întotdeauna țin pasul cu ceea ce pune la îndemînă știința și tehnica contemporană, rezultă mari adaosuri de prelucrare, uneori greutățile brute depășînd cu aproape 20, 30 și chiar 40% pe cele nete. Iată unele exemple: pinionul dințat pentru conveier realizat prin turnare de Întreprinderea de utilaje și piese de schimb are o greutate netă de 850 kg pentru ca, după prelucrare, să ajungă la numai 660 kg. Altfel spus, 190 kg de metal se risipesc la prelucrare, reclamînd nu numai un volum important de manoperă în plus, ci și cheltuieli suplimentare generate de uzajul mașinilor, sculelor, cheltuielilor de regie etc. Cazul acestei piese nu este unic. Sînt și altele unde, din cauza adaosurilor de prelucrare, se pierd între 17 și 87 kg de metal. Deși de proporții mai mici, fenomenul este valabil și pentru Întreprinderea „Frigocom”. Așa sînd lucrurile, este imperios necesar ca și la asemenea piese să se studieze introducerea unor tehnologii avansate, care să permită eliminarea cît mai accentuată a adaosurilor de prelucrare.

Tabelul nr. 1

Scăderea greutății produselor în urma reproiectării unor subansamble sau repere (kg)			
Unitatea	Denumirea produsului	Greutate veche	Greutate nouă
„Semănătoarea”	Culegător de știuleți CS4	2036	1896
Întreprinderea de utilaje și piese de schimb	Descărcător pneumatic	600	500
„Electrotehnica”	Redresor 5kVA	695	500
Întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare	Balamale semingropate simbol 7481	0,110	0,073

ția factorilor de decizie pentru a-i găsi o soluționare favorabilă. De pildă, întreprinderea amintită are un plan de prețuri de deșeuri metalice de 2 180 tone. Dar din acestea au fost livrate doar 1 891 tone, deoarece o bună parte din ele au reintrat în circuitul producției. Bineînțeles, la luarea unei măsuri în această direcție va trebui să stea criteriul eficienței, pentru a nu prejudicia interesele întreprinderilor care se străduiesc să introducă această metodă.

Etalonul valorificării superioare:

coeficientul de utilizare a metalului

PRINCIPALUL criteriu de apreciere a eforturilor depuse și a rezultatelor dobîn-

● **VOLUMUL REBUTURILOR ȘI CAUZELE LOR.** Acțiunea de gospodărire mai bună a metalului este încă serios afectată în unele întreprinderi de **existența unui volum important de rebuturi.** O analiză a evoluției rebuturilor în perioada actualului cincinal în câteva din întreprinderile analizate evidențiază faptul că volumul acestora a marcat o tendință de scădere în decursul anilor; dar în altele, el se menține la un nivel ridicat — având repercusiuni negative asupra eficienței producției (tabelul nr. 2). Desigur, la aceasta contribuie, în primul rând, **deficiențele proprii.** La întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare, de pildă — unde se înregistrează un volum ridicat de rebuturi — nu se res-

Tabelul nr. 2

Evoluția rebuturilor

Unitatea	Piese rebutate în turnătorii %				
	1971	1972	1973	1974	1975
"Semănătoarea"	4,56	4,34	4,24	5,79	5,56
- fontă cenușie	6,65	6,61	6,38	6,09	6,09
- fontă maleabilă					
Întreprinderea de mașini electrice	4,70	4,15	2,17	1,43	1,25
Întreprinderea de utilaje și piese de schimb	0,85	0,71	0,86	0,81	0,97

pectă întotdeauna instrucțiunile tehnologice de fabricație și nici asistența tehnică nu se ridică la nivelul cerut. Același lucru este valabil și pentru întreprinderea de mașini electrice. Iată, de ce, este imperios necesar ca, în fiecare întreprindere, să se ia măsuri eficiente de **acordare a unei asistențe tehnice calificate muncitorilor la efectuarea diferitelor faze de turnare pentru a se preîntîmpina abaterile de la tehnologiile prescrise, să se desfășoare o intensă activitate politico-educativă pentru întărirea spiritului de răspundere al executanților pentru munca prestată.**

Dar cauzele rebuturilor se datoresc și **unor materiale care nu întotdeauna se ridică la nivelul cerințelor.** De pildă, întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare acuză unele greutăți în aprovizionarea cu o serie de materii prime și materiale, îndeosebi întăritor F pentru miezuri, fontă veche etc., iar întreprinderea de utilaje și piese de schimb că unele amestecuri de formare din turnătorii nu corespund din punct de vedere al granulației și purității. Este nevoie, în aceste condiții, să crească răspunderea furnizorilor pentru materialele livrate, încît unitățile beneficiare să nu fie puse în situația de a înregistra pierderi și de a-și diminua astfel eficiența activității.

● **DEROGĂRILE DE MATERIALE.** Acest fenomen este, din păcate, frecvent încă în întreprinderi, antrenînd o serioasă risipă de metal (tabelul nr. 3). Un anumit material este indicat în fișa tehnologică pentru diferite piese, dar uneori acestea se execută din altul, ca urmare a acordării derogării. În general, materialele înlocuite au dimensiuni mai mari, care se pierd apoi prin aşchii.

Și în această direcție cauzele sînt mul-

tiple: în primul rînd, lipsa de prevedere a întreprinderilor de a se aproviziona cu materiile prime și materialele în sortotipodimensiunile corespunzătoare producției; în al doilea rînd, interven uneori întîrzieri în livrare de către întreprinderile furnizoare a diferitelor materiale comandate; în sfîrșit, unele întreprinderi siderurgice preferă să livreze laminatele la lungimi de fabricație în loc de lungimi fixe sau multiple, iar tablele la toleranțe pozitive în locul celor cu toleranțe negative. Iată unele exemple: întreprinderea de mașini electrice, care a fost nevoită să acorde peste 1 000 derogări la materialele stabilite inițial — menționează că pentru materialele în cantități nevagonabile întreprinderile siderurgice nu laminează la lungimi fixe sau multiple decît la comenzi speciale și la cantități de peste 100 tone. De asemenea, întreprinderea „Laminorul“ din Galați, Uzinele de țevi „Republica“ și Combinatul siderurgic Hunedoara livrează metalul la toleranțele maxime pozitive. Desigur, este necesar ca acestor deficiențe să li se pună capăt, printr-o mai strînsă colaborare între întreprinderile beneficiare și cele furnizoare, prin satisfacerea cerințelor juste ale solicitanților de către unitățile siderurgice — aceasta în interesul economiei naționale, al obținerii unei eficiențe economice ridicate.

În 1976 — ridicarea ștachetei activității

AU MAI RĂMAS mai puțin de 3 luni pînă la începerea noului an. În spiritul sarcinilor reieșite din plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie a.c., întreprinderile, pe lîngă acțiunile ce le inițiază pentru a putea realiza exemplar producția fizică, la toate sortimentele și spori productivitatea muncii, își întocmesc planuri detaliate — cu termene și răspunderi precise — pentru **utilizarea într-un grad mai înalt a bazei de materii prime, îndeosebi a metalului.**

Tabelul nr. 3

Derogările acordate și pierderile înregistrate

Unitatea	Numărul derogărilor	Pierderile cauzate kg
● Întreprinderea de mașini electrice	1051	41288
● "Semănătoarea"	120	40000
● Întreprinderea de utilaje și piese de schimb	63	4300
● "Electrotehnica"	44	2775
● "Frigocom"	10	3000
● Întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare	7	13500

Aplicarea acestor măsuri se va concretiza, practic, în diminuarea accentuată a consumurilor specifice. Astfel, la întreprinderea „Semănătoarea“ va fi continuată, între altele, acțiunea de **reproiectare a unor ansamble și repere** (prin redimensionarea lor în funcție de solicitările la care sînt supuse), de **micșorare a procentului de rebuturi și de extindere a folosirii deșeurilor**

lor — toate acestea urmînd să conducă la reducerea greutății combinei C 12 cu 80 kg/mașină.

În aceleași direcții, dar ținînd seama de specificul producției, va acționa și colectiul întreprinderii de mașini electrice. Aici sînt prevăzute a fi **introduse în fabricație noi produse, realizate unele repere în construcție tehnologică optimă la motoarele de curent continuu și convertizoarele de sudură etc.**, măsuri ce se vor solda cu obținerea unei economii de circa 200 tone de metal.

Din planurile de măsuri ale unor întreprinderi nu lipsesc nici acțiunile menite să ducă la **înlocuirea unor materii prime care, în prezent, se aduc din import.** Așa este cazul la întreprinderea de utilaje și piese de schimb. În afara unor măsuri importante pentru producția anului 1976 pe linia reducerii mai accentuate a consumului de metal (extinderea folosirii planurilor de croire, îmbunătățirea rețelei de încărcare și a procesului de turnare și amestecurilor de formare în turnătorii, mărirea volumului de piese turnate de serie mică după modele metalice și altele), se vor **înlocui diversele materii prime primite din import cu altele indigene.** Toate aceste măsuri vor conduce la obținerea unei economii de peste 57 tone de metal.

Preocupări concrete în legătură cu creșterea gradului de folosire a metalului, în vederea **îmbunătățirii raportului dintre cantitatea introdusă în procesul de fabricație și cea încorporată efectiv în produsele finite,** sînt prezente și în celelalte întreprinderi cu profil de producție de mașini. La întreprinderea de radiatoare, elemente metalice, obiecte și armături sanitare, pe lîngă unele măsuri privind reproiectarea tehnologiilor și matrițelor, care au în prezent un coeficient scăzut de utilizare a metalului, modernizarea din punct de vedere conceptual și tehnologic a unor produse, diminuarea procentului de rebuturi etc., se va **persevera pe linia extinderii unor înlocuitori de metal** (pulberi de fier sinterizate, mase plastice și altele). Din calculele estimative făcute rezultă că, în urma finalizării acestor măsuri, se va obține o reducere a consumului de metal de 120 tone.

Neîndoindu-ne, măsurile preconizate pentru 1976 în întreprinderile analizate pentru gospodărirea și valorificarea superioară a metalului, care cuprind laturile esențiale ale activității de concepție și de execuție, se cer aplicate **întocmai și la datele scadente, pentru ca ele să se soldeze cu eficiența scontată.** Dar pe parcursul îndeplinirii planului apar noi rezerve potențiale ce pot și trebuie să fie atrase în circuitul producției. De aceea, **planurile inițiale se cer periodic îmbogățite cu măsuri noi și, în plus, să se acționeze sistematic pentru înlăturarea risipei de orice fel, pentru ca fiecare gram de metal să fie utilizat din plin, pentru micșorarea normelor de consum, reducerea volumului rebuturilor și adaosurilor de prelucrare,** deoarece acestea constituie factori de o deosebită importanță pentru reducerea costurilor de producție, pentru sporirea eficienței economice a întregii activități productive.

ing. R. PĂUNESCU
secretar al Comitetului sectorului 7
al P.C.R.
L. ȚINTEA

PROFILUL INDUSTRIEI LOCALE

MARILE PREFACERI calitative și cantitative care au loc în economia noastră antrenează pe linia modernizării și diversificării producției, alături de industria republicană, și industria locală. Ca activitate complementară a industriei republicane, industria locală intru-nește în sfera sa de producție activități din cele mai diverse ramuri și deseori și din cele mai complexe. Aceasta face ca dezvoltarea sa să ridice și unele probleme specifice legate de însăși natura locului pe care-l ocupă în ierarhia industriei și economiei naționale, să capete un specific aparte privind întregul complex de probleme și în special structura, dimensiunea și profilul întreprinderii.

Însăși noțiunea de industrie locală arată că aici nu poate fi vorba de o ramură sau alla din economia națională: industria locală de stat realizează producție din 17 ramuri ale economiei naționale, iar în medie pe întreprinderi activitatea acestora cuprinde 9—11 ramuri de producție.

În prezent ponderea producției industriei locale de stat în economia națională este de 7,4%, iar în județul Argeș această pondere este de aproape 5,5% din întreaga producție industrială a județului.

Din această producție pe care o realizează industria locală în județul Argeș peste 75% este destinată comerțului de stat și cooperatist, iar gama produselor depășește 400 sortimente din care peste 35% din cele noi sau reproiectate. Se dezvoltă cooperarea în producție cu întreprinderile republicane, care ocupă peste 15% din întreaga producție industrială a întreprinderii.

Se estimează că producția globală și marfă industrială în perioada 1971—1975 din sectorul industrial al consiliilor populare va înregistra un ritm mediu anual de 6,8%, cu o creștere de 52—54% față de anul 1970. În sfera bunurilor de larg con-

sum urmează ca în viitorul cincinal industria locală să asimileze produse noi a căror valoare însumează aproximativ 4,7 miliarde lei, completând gama produselor deficitare pe economie, iar volumul total al produselor ce se vor asimila în viitorul cincinal de către unitățile aparținând industriei locale de stat va însuma aproape 6 miliarde lei.

Dealtfel, rolul însemnat pe care este chemat să-l joace industria locală de stat în dezvoltarea și diversificarea producției este subliniat în Programul partidului: „o pondere tot mai importantă în economia națională va trebui să ocupe industria locală, asigurând o tot mai bună valorificare a resurselor și posibilităților de producție din toate zonele și localitățile țării”.

Premisele create dezvoltării industriei noastre justifică existența acestor întreprinderi de proporții mijlocii și chiar mici chemate să asigure în unele ramuri și domenii ale producției sortimente variate de mărfuri prin valorificarea resurselor locale cu investiții reduse. Însă, pentru ca această industrie să-și îndeplinească pe deplin rolul se cer măsuri hotărâte pentru tipizarea produselor și specializarea producției, eliminându-se tendințele „de a produce de toate”, care contravin exigențelor economiei moderne.

Apariția, creșterea sau scăderea ponderii uneia sau alteia din activitățile acestui gen de întreprindere a fost și este influențată de anumiți factori dependenți atât de dezvoltarea economiei naționale în general, cât și de dezvoltarea celei locale în special. Această complexitate de factori a influențat atât întreprinderea ca unitate economică, cât și fiecare ramură cuprinsă în aceasta.

Pe de altă parte creșterea și dezvoltarea întreprinderilor din industria locală

s-a făcut concomitent cu îndeplinirea unei funcții economico-sociale de mare importanță pentru economia locală și națională — aceea de a atrage în circuitul economic și de a valorifica superior resursele de materii prime din zonă și prin aceasta de a contribui din plin la creșterea și diversificarea gamei bunurilor de larg consum și dezvoltarea prestațiilor pentru populație.

Verigile coordonatoare create pe parcursul dezvoltării industriei locale au avut la rîndul lor și ele forme și funcții variate și chiar diferite de la o perioadă la alta, dar mai mult ca oricînd coordonarea mai apropiată a acestor unități economice se cere a fi făcută de organul central creat, deoarece soluționarea unor probleme specifice industriei locale de stat se face în prezent de către alte organe centrale ca C.S.P., M.A.G.F. și altele.

Această problemă este cu atât mai actuală cu cît nu poate fi vorba de o dezvoltare a acestui sector după reguli tradiționale; acum este nevoie de aplicarea cu consecvență a unor criterii de repartizare teritorială corespunzător etapei actuale.

Este evident că industria locală va trebui pe de o parte să-și mențină profilul corespunzător scopului pentru care a fost creată, iar pe de altă parte să se integreze organic în ansamblul tendințelor care se profilează pentru întreprinderea „viitorului”. Oricum, noțiunea de industrie locală nu presupune criterii de gestiune aparte, ci tocmai integrarea organică în linia generală de organizare și funcționare a întreprinderii din economia noastră socialistă.

Tocmai această interferență dintre aspectele particulare și cele generale ale acestui gen de întreprindere face ca dezvoltarea ei să ridice unele probleme, care ar putea fi sintetizate astfel:

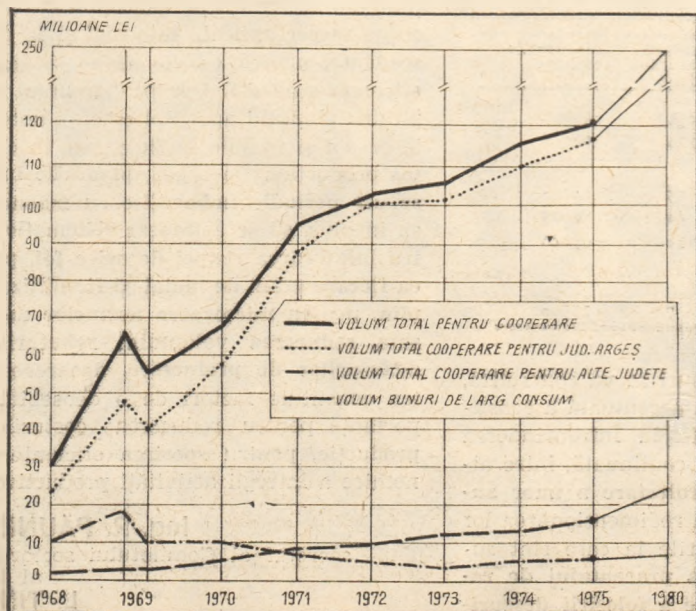
a) zonarea producției bunurilor de larg consum;

b) producția în cooperare cu întreprinderile republicane ar trebui să capete profilul întreprinderilor republicane din județul sau orașul de reședință.

În tratarea primei probleme sîntem nevoiți să plecăm de la unele analize făcute (cu ocazia contractărilor bunurilor de larg consum din anii precedenți), cu care ocazie constatăm că în întreprinderile aparținând industriei locale dificultatea nu provine din faptul că gama producției actuale ar fi formată dintr-un număr prea mare de produse, ci mai de grabă dintr-o lipsă de repartizare judicioasă a acestor produse pe județe, iar în cadrul județului pe fabrici.

Problema care se pune în privința bunurilor de larg consum și care vizează industria locală, este diversificarea gamei și profilarea unităților producătoare, problemă care nu poate fi privită în afara factorului „eficiență”.

Aceasta presupune concentrarea produc-

Evoluția coope-rării industriei locale din județul Argeș cu alte întreprinderi

ției omogene în întreprinderi, fabrici sau secții specializate, care ar determina reducerea costurilor de fabricație odată cu creșterea seriei și ar permite introducerea proceselor tehnologice calitativ superioare și dotarea cu utilaje tehnologice specializate, cu efect pozitiv asupra creșterii productivității muncii, permițând în același timp specializare pe orizontală. În prezent, de exemplu, produsul „burlane tablă neagră” se produce în 47 de unități ale industriei locale din țară, „jgheburile” în 37 unități, articolele mărunte din tablă în 25 unități etc.

Unele comparații făcute între costurile de producție la aceste produse arată că în general față de cele fabricate în unitățile republicane ele sînt mai reduse, dar aceeași nu înseamnă că într-adevăr criteriul de eficiență este satisfăcut, întrucît analiza pe structură a prețului de cost arată că acest lucru este posibil datorită cheltuielilor de secție reduse la întreprinderile industriei locale (determinate de dotarea tehnică a acestor întreprinderi, care nu posedă un grad mare de mecanizare și automatizare a operațiunilor de fabricație).

Dacă analizăm însă indicii privind cheltuielile cu retribuția la 1000 lei producție industrială se constată că acest indice este de 19—21% și de aici concluzia că nivelul productivității muncii — ca indicator calitativ — este foarte scăzut datorită slabei dotări tehnice, lipsei profilării și specializării întreprinderilor din industria locală.

După părerea noastră un studiu tehnico-economic la nivelul economiei naționale bazat pe cerințele populației pe zone în privința producției bunurilor de larg consum ar sugera avantaje reciproce atît pentru populație cît și pentru întreprindere. Acest studiu ar permite adoptarea unor măsuri care să asigure folosirea deplină și eficientă a capacităților de producție, precum și specializarea acestora și, în același timp, ar crea condițiile necesare acoperirii într-o mai mare măsură a preferințelor locale; pe această cale ar deveni posibilă și punerea în valoare mai economică a resurselor locale.

Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, care potrivit legii asigură îndeplinirea unitară a politicii partidului și statului în domeniul industriei locale ar putea, împreună cu alte organe centrale interesate (M.C.I., M.I.U. etc.), să supună spre analiză și dezbateri problema specializării întreprinderilor din industria locală de stat și zonarea producției bunurilor de larg consum.

Aspectele principale pe care le solicită acest studiu ar fi:

— analiza atentă a situației actuale pe fiecare județ și grupuri de județe împărțite pe zone geografice din punct de vedere al așezării lor și tradițiilor pentru o anumită gamă de produse;

— determinarea, pentru nevoile actuale și de perspectivă, a cerințelor din aceste zone, prin folosirea metodelor moderne de prospectare și analiză privind nevoile și gusturile populației;

— stabilirea (inventarierea) precisă a capacităților actuale de producție și în perspectivă a întreprinderilor județene de industrie locală și a altor producători locali, precum și a actualului profil al acestor capacități, modul cum este repartizată în prezent pregătirea forței de muncă în producerea bunurilor;

— repartizarea pe criterii tehnico-economico-geografice a producției bunurilor de larg consum, ținându-se seama de cadrul optim în care să se desfășoare întreaga activitate de viitor — atît producția acestor bunuri, cît și desfacerea.

Principalul scop care-l urmărește această zonare a producției bunurilor de larg consum este de a determina ce posibilități din profilul unei întreprinderi, privită ca unitate de producție, pot fi valorificate în viitor pe baza planului de perspectivă, făcînd în același timp, ca perioada viitoare să fie din ce în ce mai bine conturată din timp.

Zonarea producției de larg consum ar favoriza în aceeași măsură atît industria locală (specializarea producției), cît și comerțul (reducerea cheltuielilor de transport); aceasta pentru că întreprinderea ar putea, în cadrul gamei de produse repartizate, să-și modernizeze tehnologia, întrucît seria de produse ar permite acest lucru, iar în același timp comerțul s-ar adresa unui furnizor sigur. Această zonare ar cuprinde cel puțin 10—12 zone, iar repartizarea produselor pe zone s-ar face în funcție de specificul zonal al cumpărătorilor.

Cea de-a doua problemă privește cooperarea între industria locală și industria republicană. În ultimii ani s-au întreprins la nivelul județului Argeș mai multe studii consacrate dezvoltării cooperării în producție între industria locală și industria republicană, iar concluziile scot în evidență caracterul sporadic al cooperării pe plan local dintre industria locală și industria republicană.

Directivele Congresului al XI-lea prevăd extinderea cooperării în producție a industriei locale cu industria republicană pentru realizarea de piese de schimb, repere și subansamble, creștere cu cca. 50% în 1980 față de 1975 (urmărindu-se crearea și specializarea de unități care să lucreze pe baza contractelor de lungă durată sub îndrumarea tehnică a uzinelor republicane). Directivele prevăd în continuare măsuri pentru profilarea optimă a fiecărei întreprinderi, dezvoltarea unor legături stabile de cooperare între unități.

Pe baza studiilor amintite și a noilor prevederi se pun probleme deosebite în fața dezvoltării întreprinderilor din industria locală. De altfel, cu toate măsurile și studiile întreprinse, dezvoltarea cooperării continuă să aibă un caracter aleatoriu, nu se dezvoltă pe baza unui studiu grefat pe o cerință de perspectivă, ceea ce face ca să se neglijeze uneori posibilitățile locale, ceea ce conduce la fo-

Cîteva din cele peste 1200 de produse înscrise în nomenclatorul de fabricație al întreprinderii de industrie locală „Metalurgica” — București

losirea cooperării de tip pasarelă, costisitoare, fără perspectiva specializării și profilării optime a întreprinderii din industria locală.

Nu odată întreprinderile republicane suportă cheltuieli suplimentare de transport-aprovizionare ocazionate de distanțele mari de unde se aprovizionează cu diferite piese și subansamble produse tot de industria locală dar din alte județe.

După cum se știe, potrivit prevederilor Congresului al XI-lea, în 1980 fiecare județ va trebui să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde; evident, la realizarea acestei producții va concura și industria locală. În acest scop va trebui să se dezvolte și să se specializeze capacitățile de producție ale industriei locale pe baza profilului industriei republicane din județ. În același timp se ridică problema asigurării unei juste proporționalități în dezvoltarea întreprinderilor din industria locală în ceea ce privește capacitățile rezervate cooperării în producție, cît și cele necesare producerii bunurilor de larg consum.

În această situație întreprinderile republicane din județele dezvoltate ar atrage în jurul lor întreaga capacitate de producție de la industria locală repartizată cooperării în producție, iar județele care în prezent își capătă profilul economic prin amplul program de investiții vor dezvolta și industria locală cu capacități de producție grefate pe profilul întreprinderilor republicane.

Și în cazul celei de a doua probleme, este vorba tot de o zonare a producției în industria locală, pe baza dezvoltării cooperării cu industria republicană, industrie care are largi posibilități în privința capacității tehnice de îndrumare a industriei locale iar, industria locală fiind mai flexibilă la schimbări, va găsi întotdeauna cele mai bune soluții pentru o cooperare eficientă.

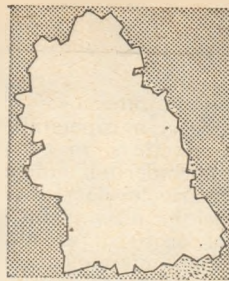
După cum se poate observa din cele arătate privind viitorul profil al industriei locale nu comanda socială lipsește în organizarea acestei importante activități a economiei noastre naționale și locale. Este necesară o mai strînsă și directă legătură a industriei locale cu cerințele locale și cele naționale care ar trebui sincronizate atît pe plan central cît și local.

A. SOARE
Pitești

JUDEȚELE ȚĂRII PE TRAIECTORIA PROGRESULUI

HUNEDOARA

JUDEȚUL HUNEDOARA a ocupat, din primele momente ale declanșării marii epoci a industrializării țării, un post înaintat în transpunerea în viață a îndrăznețelor planuri economice elaborate de partid. În anii construcției socialiste, județul a adus o contribuție importantă în asigurarea metalului și combustibilului necesar înfăptuirii industrializării prin marile sale unități siderurgice și miniere.

Perioada ultimelor două cincinale, etapă de acumulare cantitativă și calitativă fără precedent, a situat Hunedoara în rindul județelor țării cu un înalt nivel de dezvoltare industrială. Masivele investiții alocate de stat au permis amplificarea lucrărilor de prospectare și punere în valoare a noi resurse de substanțe minerale utile, identificarea unor mari rezerve de materii prime. Concomitent, au fost construite și date în funcțiune capacități noi de producție în diferitele centre ale județului, au fost reutilate și modernizate toate unitățile vechi. Numai în cincinalul 1971-1975 județul și-a completat zestre tehnică cu încă 31 noi capacități industriale — un furnal de mare capacitate și un laminor de sirmă la Combinatul siderurgic — Hunedoara, Uzina cocschimică și turnătorie de cilindri de la Întreprinderea „Victoria”, Fabrica de ipsos-Calan, Tesătoria de mătase-Deva, Fabrica de bere Hateg etc. În 1975 producția globală industrială va fi mai mare decât cea realizată în 1970 cu peste 29%. Extracția minereurilor de fier, cea de minereuri complexe s-a dublat, iar producția netă de cărbune s-a majorat substanțial. Exploatarea minieră din Valea Jiului, Teliuc, Ghelar, Șura Bazna, cele din Munții Poiana Ruscă — aduc un prețios aport la valorificarea unor însemnate bogății ale subsolului.

Pe baza existenței unor mari resurse, energetica s-a implantat adinc în profilul industrial al județului. Au fost construite

Graficul nr. 1

PONDEREA JUDEȚULUI ÎN PRODUCȚIA ȚĂRII LA :

	%
OTEL	40,1
LAMINATE PLINE FINITE	34,5
CĂRBUNE NET	26,1
ENERGIE ELECTRICĂ	13,4
MINEREU DE FIER	57,3
MINEREU COMPLEX	7,5
MINEREU CUPRIFER	13,5

în anii din urmă mai multe centrale termoelectrice, între care cea mai mare la Mintia-Deva. Puterea instalată în centralele județului a crescut în ultimii 10 ani de la 385,6 MW la 1227 MW, iar producția de energie a anului 1975 se ridică la 7 042 000 kWh.

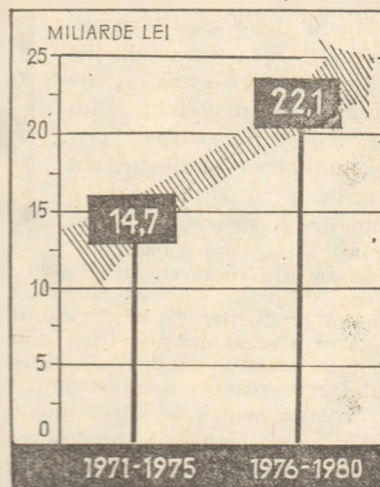
Expansiunea puternică a producției de metal, prin modernizarea și dezvoltarea vechilor cetăți siderurgice, prin construirea de noi agregate de mare capacitate la Hunedoara și Calan, a făcut cu puțință ca la finele anului 1974, județul să producă 3 549 000 tone oțel, iar în 1975 peste 3 600 000 tone oțel.

Dezvoltarea complexă industrială a județului este concretizată în prezent și prin exis-

tența în diferite localități a mari unități constructoare de mașini, chimice, ale industriei ușoare și alimentare. Potențialul industrial al județului este reflectat de faptul că în 1974 aici s-a realizat producția României din 1938 la fontă în numai 19 zile, la oțel în 29 de zile, la laminate finite pline în 54 zile, la energie electrică în 33 zile, la cărbune net în 115 zile.

Graficul nr. 2

DINAMICA INVESTIȚIILOR

Mari resurse sînt valorificate și prin dezvoltarea agriculturii. Investițiile alocate au contribuit la mecanizarea largă a lucrărilor, la sporirea producției cerealiere și animaliere. Producția globală agricolă este mai mare în 1975 față de 1970 cu 204,8%.

În toți anii construcției socialiste județul s-a bucurat de un larg sprijin din partea statului în asigurarea unor condiții de viață și de muncă mereu mai bune. Au fost construite numai în perioada 1971-1975 peste 20 000 de apartamente, numeroase spitale, creșe, grădinițe de copii, baze sportive, case și așezăminte de cultură etc.

Și în cincinalul viitor județul va cunoaște o dezvoltare importantă. Noile fonduri de investiții vor facilita construirea și punerea în funcțiune a 32 de noi capacități industriale constructoare de mașini, siderurgice, electrotehnice, de prelucrare a lemnului, energetice, confecții, textile, tricotaie, alimentare etc. Noile industrii ce se vor crea vor permite ocuparea în producție într-o mai mare proporție a femeilor, și vor face ca județul să fie nu numai un puternic pilon al industriei grele al țării, ci și a unor industrii purtătoare ale tehnicii de vîrf sau producătoare de bunuri de consum. Producția industrială urmează să crească în 1980 cu 39% față de 1975, iar populația ocupată în industrie și activități neagricole pe județ va fi de 77%.

În agricultură se vor continua acțiunile de valorificare superioară a pămîntului, prin lucrări funciare și de ameliorare a solului, de sporire a cantității de îngrășăminte la hectar, de extinderea mecanizării lucrărilor, astfel încît producția agro-alimentară să se înscrie într-o dinamică de creștere permanentă.

Odată cu dezvoltarea industriei și agriculturii sînt prevăzute însemnate acțiuni și investiții pe tărîm social-cultural. Va continua dezvoltarea și modernizarea orașelor prin construirea a peste 21 000 de noi apartamente, se va amplifica aria serviciilor și ocrotirii sănătății.

V. B.

DIN CRONICA ÎNTRERERII

CU ANGAJAMENTELE ÎNDEPLINITE

● **Energeticienii de la Porțile de Fier** au ridicat la 170 milioane kWh cantitatea de energie electrică produsă în plus de la începutul anului, realizînd astfel mai mult de 90 la sută din angajamentul anual. Rezultat al acțiunilor întreprinse în direcția mai bune folosiri a hidrogeneratoarelor și potențialului energetic al fluviului, acest succes a permis colectivului hidrocentralei de pe Dunăre să înscrie în bilanțul activității pe primele trei trimestre o producție suplimentară în valoare de 47,5 milioane lei.

● **Colectivul întreprinderii „Electropulere” — Craiova** a ridicat la aproape 17 000 000 lei valoarea producției-marfă realizată în plus de la începutul anului și a îndeplinit, în proporție de 100,5 la sută, sarcinile la producția globală pe primele trei trimestre. Între altele, muncitorii și tehnicienii de aici au produs în plus motoare electrice însumînd 93 800 kW, două locomotive electrice pentru linii ferate magistrale de 5 100 kW, 174 tone piese forjate, însemnate cantități de alte produse. Ca realizări deosebite ale colectivului de aici și ale specialiștilor Institutului de proiectări și cercetări al Centralei industriale de mașini și aparataje electrice Craiova s-au înscris în această perioadă, și execuția primei locomotive Diesel-electrice de 4 000 CP, autotransformatorul de 200 MVA re-proiectat, finalizarea lucrărilor la primele transformatoare electrice-bloc de 400 MVA etc.

● **Colectivelor industriale din județul Alba** care au atins înainte de termen cotele planului cincinal li s-au alăturat, de la începutul acestei luni, și cel al **Întreprinderii de produse refractare din municipiul Alba Iulia**. Muncitorii, tehnicienii și inginerii din cadrul acestei mari și moderne unități industriale vor realiza în timpul care a mai rămas pînă la finele anului o producție de peste 90 milioane lei peste sarcinile cincinalului, materializată în însemnate cantități de cărămizi silico-aluminoase și alte produse refractare destinate combinatelor siderurgice din țară.

● Aproape 22 de milioane de lei reprezintă valoarea producției industriale cu care **colectivul Fabricii de confecții din Marghita** demarează în ultimul trimestru al acestui an. Angajamentul asumat în întrecerea socialistă pe întregul an a fost depășit în cursul lunii septembrie cu peste 6 milioane lei, în timp ce producția industrială obținută întrece cu 945 milioane lei prevederile planului cincinal. Menționăm, de asemenea, că planul la export a fost depășit în cele trei trimestre cu aproape 410 000 lei valută.

IMPORTANTE ECONOMII DE MATERII PRIME

● Unitățile economice din județul Mehedinți au economisit în acest an 23 000 tone combustibil, echivalentul unei producții de energie electrică ce ar asigura funcționarea întreprinderilor industriale din Drobeta Turnu-Severin pe timp de 42 zile. Această cantitate reprezintă aproape 90 la sută din angajamentul ce și l-au asumat oamenii muncii din acest județ pe întregul an. Cea mai însemnată contribuție au adus-o colectivele Santerului naval și Întreprinderii miniere din Orșova, Întreprinderii de vagoane și Fabricii de confecții din Drobeta Turnu-Severin.

Între 12 — 21 octombrie, la București, Expoziția tehnică internațională

tehn**o**expo

— UN EȘANTION AL PROGRESULUI TEHNIC

ÎN ZILELE următoare — la complexul din Piața „Casa Științei” — vom asista la deschiderea unei noi manifestări expoziționale, cu un puternic caracter specializat prima ediție a Expoziției Tehnice Internaționale — „TEHNOEXPO” '75. În ciuda faptului că se află la prima ediție — acest debut a produs un viu interes în sferele comerciale internaționale, știut fiind că organizatorii români de astfel de acțiuni și-au câștigat, deja, un bun renume.

Ing. Remus BRAD, directorul general al Întreprinderii pentru Tîrguri și Expoziții, de pe lângă Camera de Comerț și Industrie ne-a oferit o serie de detalii privitoare la așteptata manifestare.

R.B.: Cu toate că acțiunile expoziționale de tipul „TEHNOEXPO” sînt la prima lor desfășurare, urmînd a avea loc din doi în doi ani, în anii fără soț, sînt în alternanță cu Tîrgul internațional București, profilat după cum se știe, pe expunerea de echipamente industriale de profil diversificat.

Această primă sesiune a Expoziției tehnice internaționale se bucură de un interes deosebit, mai bine de 300 de firme, din 20 țări, manifestîndu-și dorința de a lua parte la ea.

Vom putea vizita, astfel, cu această ocazie, pavilioanele oficiale — colective — ale unor țări ca Anglia, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Finlanda, R.D.G., R.F.G., Iugoslavia, Israel, Olanda, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. În paralel, își vor expune produsele în standuri proprii, firme din Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Franța R.F.G., Italia, Norvegia, Olanda și Suedia.

Expozanții străini vor ocupa o suprafață de peste 21 000 m², în 12 pavilioane ale complexului de la Casa Științei.

G.H. Care sînt producătorii re-mâni ce vor fi prezenți la această expoziție și ce suprafață de expunere vor ocupa?

R.B.: Acești producători vor fi reprezentați la expoziție de către nouă întreprinderi pentru comerț exterior: „Electroexportimport”, „Mașiniexportimport”, „Auto Dacia”, „Universal Tractor”, „Uzinexportimport”, „Mecanoexportimport”, — toate din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, „Arcom”, din Ministerul Construcțiilor Industriale, „RomagrimeX” — din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și „Forexim”, din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.

Ei vor expune pe o suprafață de peste 7 000 m², atît în hala B, cît și pe platformele complexului.

G.H. Vorbeați mai înainte de un anume profil pe care doriți să-l împărimați acestei noi manifestări care este „TEHNOEXPO”. Care vor fi, în fapt, produsele care își vor găsi expunerea în această sesiune, de pildă?

R.B.: Este subînțeles că produsele care își vor găsi locul într-o expoziție tehnică vor avea un puternic caracter de profil.

Materialele prezentate, în acest an, vor cuprinde echipamente, mașini și utilaje — precum și accesorii — pentru ramurile agriculturii și silviculturii, industriei alimentare și a materialelor pentru construcții, a sectorului de ambalaje. În acest cadru, vor fi expuse echipamente pentru transformarea primară a lemnului și fabricarea mobilei, a ușilor și ferestrelor, pentru fabricarea hîrtiei, mașini pentru transportul lemnului și produselor lemnoase, utilaje pentru producerea ambalajelor din lemn, carton și hîrtie. O parte însemnată din suprafața expoziției va fi rezervată echipamentelor pentru producerea materialelor de construcție și execuția de lucrări de construcție.

Vom expune, de asemenea, aparataje și A.M.C.-uri, echipamente pentru laborator — toate destinate sectorului de cercetare-dezvoltare, din sectoarele agriculturii, alimentar și cel al producerii și valorificării ambalajelor.

G. H. În acest context specializat, care va fi oferta românească?

R.B. — Lista este lungă, cuprinzînd, în special, multe noutăți tehnice. Exemplificativ, mă voi rezuma să punctez cîteva produse mai reprezentative. Cu ocazia lui „TEHNOEXPO” '75 vom putea vedea o serie de produse, roade ale efortului de inovație tehnică a producătorilor noștri, cu parametrii constructivi și de ex-

ploatare superiori. Notez, în acest context cîteva: autocamioanele DAC 6135, R 8135, R 12215, autobasculanta DAC 6135, FK, autoturismul de teren ARO 240, remorcile RM 7 și RM 5, autobetonierele 12 AB 1 și 19 AB 1, autotrenul cisternă 1200 — 2 DKT (toate expuse de către I.C.E. „Auto Dacia”), tractoarele universale, de tipurile U 550, U 350, U 800 DT, tractorul pe șenile SV 445, semănătorile pneumatice SPC-4 M2, SPC-6 M etc., frezele pentru pășuni FPP-1.3, mașina pentru săpat gropi MSG1, mașina pentru administrat amendamente MA-3,5 — expuse de către I.C.E. „Universal Tractor” — Locomotivele LDH 460 CP, 18 CP, 1250 CP, 1400 CP, electrocompresoarele EC 500, EC 700, EC 100, electrocarul de 3 tone, trolitul electric reversibil de 3,2 tone etc., — ale I.C.E. „Mecanoexportimport” — agregatul frigorific de 850 kcal/h TGOOF 4, separatorul de lapte 5000 TSL-50, mașina de tocat carne MATOCA etc — ale I.C.E. „Uzinexportimport” — alte produse de profil expuse de către I.C.E. „Mașiniexportimport” și „Electroexportimport”. „ARCOOM”-ul — va fi și el prezent la „TEHNOEXPO” '75, expunînd centrala de betoane de 50 mc/h „CEDOMAC”, autopompa de beton ABB 40 etc. „RomagrimeX” va expune, printre altele, incubatorul IV 60, vitrinele frigorifice de set „Polar” TAP 2, BAR etc.

G.H. Cum apreciați perspectivele acestei noi manifestări?

R.B.: Sigur este, încă, prematur să facem pronosticuri în legătură cu eficiența lui „TEHNOEXPO” '75, cu toate că interesul atîtor firme, pe fondul unei suprafețe de expunere totală de circa 30 de mii mp, este de bun augur.

Noi, organizatorii, ne exprimăm, însă, părerea că „TEHNOEXPO” '75 se va înscrie, încă de la început, în șirul succeselelor anilor precedenți a manifestărilor pe care le-am avut — mă gîndesc, în special, la sesiunile mai vechi ale „TIB”-ului și a „TIBCO”-ului.

Ca și la celelalte manifestări, la „TEHNOEXPO” '75 activitatea expozițională va fi îmbinată cu tratativele concrete, între părțile interesate, în acest scop, organizatorii rezervînd zilele 13, 14 și 20 octombrie (între orele 10—18) ca zile profesionale, de întîlniri între specialiști și oameni de afaceri.

George HAȘEGANU

OPTICA FINANCIARĂ ÎN CONDUCEREA OPERATIVĂ A ÎNTREPRINDERII

CONDUCERE ORGANIZARE

ACTIVITATEA FINANCIARĂ realizează în întreprindere cu ajutorul metodelor, instrumentelor și a indicatorilor financiarilor, sarcinile și obiectivele de eficiență ale politicii economice, corespunzător fiecărei etape de dezvoltare a economiei naționale și, totodată, comensurarea consumului de muncă socială, exercitarea unui control multilateral, o aliniere adecvată a unității economice la exigențele principiilor generale de eficiență.

Dintre direcțiile principale ale participării activității financiare la realizarea conducerii operative a activității economice din întreprindere fundamentarea calitativă a deciziei economice de conducere, ca și realizarea echilibrului financiar-economic al sistemului întreprinderii în procesul concret de producție, ocupă un loc important. A supra lor ne vom opri în continuare solicitând totodată specialistilor opinii în legătură cu cele publicate.

Fundamentarea calitativă a deciziei economice

ACTIVITATEA financiară este organic legată de activitatea economică, tehnică, organizatorică și de conducere, participând la obținerea soluțiilor ce se impun pentru menținerea sau dezvoltarea capacității funcționale a structurii economice a întreprinderii în contextul influențării multiple a acesteia de către diverșii factori obiectivi și subiectivi. Fundamentarea și realizarea procesului decizional se desfășoară pe fondul unei bogate informări, în cadrul căreia informațiile economico-financiare ocupă un loc prioritar. Pentru urmărirea conexiunilor ce apar în acest proces, pentru înțelegerea contribuției finanțelor la fundamentarea calitativă a deciziei economice de conducere, considerăm sugestiv modelul prezentat în figura nr. 1.

Primul grup de conexiuni se stabilește între factorii obiectivi sau subiectivi și structura economică a întreprinderii. Structura economică poate fi influențată negativ, de factorii obiectivi, cum sînt timpul, factorii naturali, biologici, economici, care pot conduce uneori la deteriorarea fizică și morală a unora din elementele structurii, precum și de factorii subiectivi atunci cînd asistăm la o folosire necorespunzătoare a elementelor structurii economice. Cunoșcîndu-se natura și amploarea acestor influențe prin intermediul informațiilor cuprinse în reacția structurii la influențele prevăzute mai sus (conexiunile inverse 2) vor putea fi proiectate acțiuni economice, tehnice și organizatorice concretizabile în decizii de conducere cu scop de îmbunătățire. Activitatea financiară măsoară amploarea influenței factorilor respectivi prin informațiile financiare, privind nivelul fondurilor necesare și prin volumul și direcțiile acțiunilor de control, financiar. Apoi, prin metodele de repartitie financiară se vor constitui fondurile necesare și se va putea urmări utilizarea lor. În acest moment se realizează conexiunile inverse care permit înlăturarea deciziilor economice de remediare, de dezvoltare sau de control (+ 3) și, mai departe, anihilarea totală sau parțială a influenței negative a factorilor amintiți (co-

nexiunile inverse 3). Un aspect diferit se întâlnește în legătură cu factorii obiectivi și subiectivi care determina creșterea, unde influența asupra structurii este pozitivă (conexiunile 4). Factorii respectivi sînt reprezentați de efectele acțiunii legilor economice ale societății socialiste care determină, în cadrul mecanismului central al economiei, fundamentul obiectiv al dezvoltării activității din unitatea economică.

Un grup important de legături (5) cuprinde conexiunile care se stabilesc între elementele structurii economice a întreprinderii — personal, mijloace fixe, mijloace circulante, informații — în procesul manifestării contradicțiilor interne ale sistemului întreprinderii. Cunoașterea acestor conexiuni va permite fundamentarea și realizarea deciziilor tactice economice și financiare de rezolvare a contradicțiilor respective prin dezvoltarea echilibrată a elementelor structurii, ca obiective importante ale conducerii operative a producției.

Participarea activității financiare la conducerea operativă a producției se concretizează, în principal, în următoarele două direcții: (1) Adaptarea structurii economice pentru realizarea deciziilor economice strategice; (2) Autoreglarea sistemului întreprinderii în procesul efectiv de producție.

În procesul de adaptare a structurii economice au loc fundamentarea și realizarea unui complex de decizii tactice tehnice,

economice și bineînțeles financiare, care au ca scop aducerea elementelor structurii la nivelul de funcționalitate cerut de decizia strategică care urmează a se înlături.

Decizia tactică financiară de finanțare a dezvoltării și perfecționării elementelor structurii este fundamentată pe rezultatele obținute prin prelucrarea datelor pe baza modelului financiar al corelațiilor factorilor de producție. Unele lipsuri ale modelului sau folosirea sa incompletă nu asigură deciziei financiare de finanțare în întregime rolul de a rezolva contradicțiile interne între elementele structurii economice. De aceea, în multe cazuri, eforturile financiare importante care se fac pentru dezvoltarea capacității de producție nu sînt însoțite de efecte favorabile corespunzătoare. Considerăm că fundamentarea deciziei de finanțare trebuie să cuprindă și o structurare corespunzătoare reacției fiecărui element al structurii economice la decizia economică de producție și interconționării reciproce între elemente.

Dacă în privința reacției fiecărui element față de decizia de producție relațiile modelelor economice și financiare dau o imagine cit de cit apropiată realității, în privința efectelor interconționării reciproce între elemente, preocuparea nu este la nivelul cerut, mai cu seamă în privința factorului uman. De asemenea, influența factorului timp este cuprinsă în modelele financiare în mod concret numai referitor la mijloace fixe, prin accelerarea constituirii fondului de amortizare.

Una din contradicțiile existente în structura întreprinderii (care are efecte negative importante dacă nu se rezolvă la timp) este cea dintre factorul uman și factorul material-informațional, determinată prin rămînerea în urmă a calificării personalului față de nivelul tehnic al dotării și al informațiilor.

Pentru rezolvarea acestei contradicții, considerăm necesară completarea modelului necesarului de personal cu relația ne-

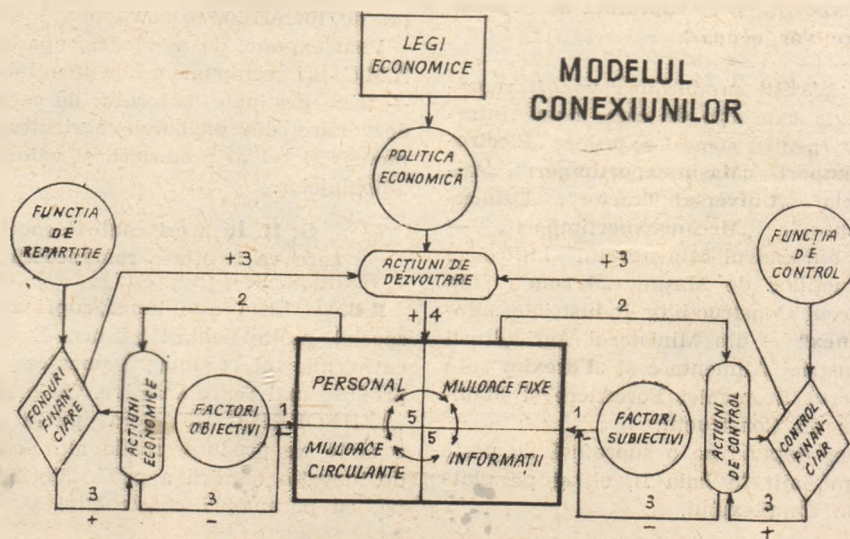

Fig. 1

cesarului de fonduri pentru realizarea unui echilibru calitativ între factorul uman și celelalte elemente ale structurii economice :

$$F_c = (K_n \times t - K_o \times c) \times C_c \quad (1)$$

unde :

F_c — fonduri pentru creșterea calificării ;

K_n — coeficientul mediu al noilor operații cerute de decizia economică adoptată ;

t — indicele de creștere a tehnicității dotării materiale și informaționale ;

K_o — coeficientul mediu de calificare existent ;

c — indicele de scădere a calificării existente prin învechirea cunoștințelor, fluctuație etc. ;

C_c — costul creșterii cu o unitate a coeficientului mediu de calificare pentru numărul mediu al personalului aflat sub calificare K_n ;

Urmărind decizia economică de asimilare a unui nou produs și de creștere a producției la o întreprindere bucureșteană, de pildă, am constatat folosirea necorespunzătoare a deciziei financiare de finanțare a dezvoltării elementelor structurii, acest fapt explicând unele din rezultatele necorespunzătoare în privința termenului de asimilare și a ritmului de producție. Astfel, în proiectul fundamentării deciziei de asimilare și dezvoltare a producției, informația financiară a necesarului de fonduri se referea numai la două elemente : mijloace fixe — 245 mil. lei și informații (proiecte, licențe, soluții tehnologice etc.) — 40 mil. lei. Luarea deciziei respective în aceste condiții de insuficiență fundamentare financiară a avut consecințe negative, realizarea deciziei făcându-se în final cu fonduri mult mai mari decât prevederile, fără a se asigura un echilibru funcțional corespunzător între elemente (mijloace fixe noi, prin inexistența — 245 mil. lei, mijloace circulante, prin creșterea de normativ — 124 mil. lei, școlarizare personal — 8 mil. lei, informații — cumpărarea licențelor, executarea proiectelor de execuție, cheltuieli de cercetare și asimilare etc. — 100 mil lei). Cele 8 mil. lei cheltuite pentru calificarea și creșterea calificării personalului în școli proprii nu au fost suficiente pentru a aduce factorul uman la nivelul cerințelor de producție ale noului produs și ale noii dotări. În același timp, efectele cheltuirii fondurilor respective au fost diminuate și de plecările normale sau fluctuația personalului, precum și de deteriorarea morală a vechilor cunoștințe.

Aplicând relația (1) la situația întreprinderii în cauză, în cazul în care am considerat că se poate ridica calificarea cu o unitate folosind un fond de 2 000 lei/om/an, în cursul celor 5 ani la care se referă informațiile financiare anterioare, nevoia reală de fonduri totale pentru pregătire, perfecționare, crearea a bazei tehnico-materiale pentru pregătirea forței de muncă adecvate, cercetare, asimilare, și realizarea prototipului și a producției de serie a noilor produse, reprezintă circa 50 mil. lei.

În aceste condiții decizia financiară de finanțare ar fi avut o structură adecvată necesităților reale ale funcționării corespunzătoare, la fiecare 1 mil. lei pentru mijloacele fixe fiind necesare încă 1,1 mil. lei pentru celelalte elemente, din care 0,2 mil. lei pentru creșterea calificării personalului, iar efectele finale ar fi fost superioare celor înregistrate efectiv.

Un alt domeniu de participare a activității financiare la conducerea activității economice îl prezintă declanșarea și reali-

zarea acțiunilor de autoreglare a sistemului întreprindere.

Apariția și înfăptuirea autoreglării se datoresc reacției sistemului întreprindere la acțiunea factorilor externi, în cadrul integrării cantitativ-calitativă a întreprinderii în economia națională. Pentru unitatea economică contactul cu mediul extern se realizează prin intermediul „intrărilor” și al „ieșirilor” din sistem, elemente care sînt cantificate cantitativ, încadrându-se în indicatorii planului economic și, în același timp, comensurabile valoric, constituind, în cea mai mare parte, conținutul unor informații financiare edificatoare pentru caracterizarea funcționalității sistemului și a concordanței ei cu cerințele mediului extern.

Activitatea financiară este prezentă în cele două puncte, de intrare și de ieșire din sistem, contribuind la reflectarea mersului producției în concordanță cu cerințele comenzii sociale, ale pieței, ale comportării în exploatare sau în consum a produselor unității și cu posibilitățile de prelucrare ale structurii economice. De aceea, activitatea financiară este în măsură să determine declanșarea conexiunilor de autoreglare atât în situația nerealizării cantitative a producției (prin activitatea de control), cât și în cazul în care nerealizarea este de ordin calitativ (prin informația financiară a rezultatelor și a eficienței economice).

Alături de activitatea economică și tehnică, activitatea financiară contribuie la realizarea următoarelor categorii de conexiuni inverse de autoreglare (vezi fig. nr. 2) :

(a) Influențarea „intrărilor” prin conexiunea inversă pozitivă $+ \Delta x$, care mărește intrările pentru a remedia ieșirile, păstrînd neschimbată structura economică.

(b) Influențarea „intrărilor” prin conexiunea inversă negativă $- \Delta x$, care coordonează intrările în funcție de puterea de prelucrare a structurii ;

(c) Conexiunea $+ \Delta s$, care urmărește, prin intervenția în sistem, să îmbunătățească mecanismul de prelucrare a intrărilor în vederea obținerii unor ieșiri suplimentare sau de calitate, însă fără solicitarea unor noi intrări sau cu intrări relativ mai mici decât cele anterioare realizării conexiunii respective ;

(d) În urma realizării conexiunii anterioare, între efectele acesteia și primele două conexiuni se stabilesc legături de temperare atât a conexiunii $+ \Delta x$, — nemaifiind necesare intrări suplimentare pentru completarea ieșirilor, cât și a conexiunii $- \Delta x$, în sensul sporirii intrărilor, intervenția în sistem mărind capacitatea de prelucrare.

Realizarea acestor conexiuni solicită, de asemenea, activitatea financiară de repartiție și de control. Astfel, mărirea intrărilor solicită mobilizarea operativă de fonduri, posibilă prin folosirea fondului de credit și altor surse financiare. Influențarea intrărilor prin conexiunea $- \Delta x$, este realizată prin atribuțiile controlului preventiv financiar, care are rolul de a permite intrarea în unitate numai a mijloacelor absolut necesare și în concordanță cu structura planului și posibilitățile reale de prelucrare, iar intervenția în sistem se realizează și prin acțiunile de control financiar intern.

Aparatul financiar-bancar din afara unității sprijină întreprinderea pentru formarea fondului de informații necesare declanșării autoreglării, pentru realizarea efectivă a acesteia prin acțiunile de control financiar-bancar, ca și prin punerea la dispoziția unității economice, în mod operativ, a fondurilor financiare și de credit necesare.

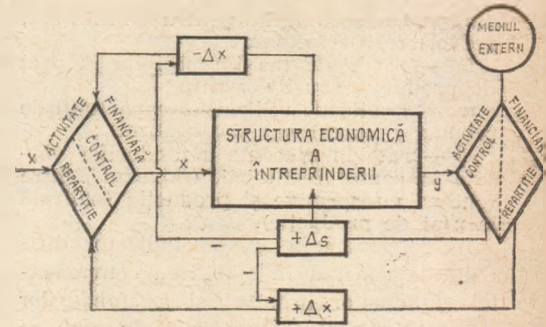

Fig. nr. 2

Realizarea echilibrului financiar al întreprinderii

ECHILIBRUL financiar al unității economice presupune acoperirea necesităților de fonduri în concordanță cu cerințele reale, în condițiile așezării întregii activități economice pe criteriile unei înalte rentabilități și a restituirii către societate a fondurilor avansate de aceasta pentru înființarea, dezvoltarea și perfecționarea întreprinderii respective.

Contribuția activității financiare la conducerea producției prin realizarea echilibrului financiar-economic al unității este înfăptuită, în principal, prin următoarele acțiuni :

(a) Controlul informațiilor economice de plan privind necesitatea, oportunitatea și conținutul cantitativ-calitativ și remediarea acestora încă din faza de elaborare a planului.

(b) Comunicarea indicatorilor financiar ai activității economice în vederea organizării unor acțiuni menite a determina îmbunătățirea procesului de producție-dezvoltare corespunzător eficienței cerute de nivelul indicatorilor financiar.

(c) Echilibrarea financiară a acțiunilor economice, atât prin comensurarea exactă a necesităților de fonduri, cât și prin mobilizarea rezervelor în faza de planificare și în cea de execuție.

Echilibrarea economică-financiară a unității economice se realizează în contextul economiei naționale, acțiunile din întreprindere determinînd și putînd avea loc pe baza unor circuite de fonduri și bunuri în multe sectoare ale economiei. De aceea, echilibrarea financiară a întreprinderii se face și trebuie făcută, considerîndu-se necesară îndeplinirea obligațiilor financiare către societate.

Legea finanțelor a instituit o nouă diferență specifică care condiționează repartiția financiară prin calitatea utilizării prezente și viitoare a fondurilor acordate, utilizare care trebuie să asigure restituirea fondurilor primite într-un timp relativ scurt.

În acest sens, apreciem că va trebui ca activitatea financiară să instituie un indicator economico-financiar care să poată caracteriza folosirea fondurilor acordate, materializate în mijloace de muncă, obiecte ale muncii, informații, mijloace bănești. În acest sens, fără a avea pretenția de a epuiza problematica teoretică și practică care însoțește de obicei conturarea unui indicator al eficienței economice, propunem ca indicator al îndeplinirii obligațiilor către societate „termenul de restituire”, obținut pe baza relației :

$$R = F \times 100$$

$$\text{unde:} \quad P \times \alpha \times \beta$$

R — termenul de restituire ;

F — fondurile primite de întreprindere

din partea societății pentru înființare, dezvoltare, perfecționare ;

P — producția maxim posibilă la preț de producție sau de livrare ;

α — gradul de utilizare a capacității de producție (planificat sau realizat) ;

β — rata în procente a fondurilor vărsate în contul restituirii. (raportul între fondurile respective și producția realizată la preț de producție).

În determinarea acestui indicator dificultățile constau în stabilirea componentei „fondurilor primite” și a „fondurilor vărsate în contul restituirii”. În ceea ce privește „fondurile primite” considerăm că ar trebui să fie avute în vedere următoarele : valoarea de inventar a mijloacelor fixe ; valoarea medie a mijloacelor circulante aflate în circuitul unităților economice ; investiția aproximativă făcută pentru școlarizarea, calificarea și specializarea personalului : valoarea estimată a informațiilor aflate la dispoziția unităților economice.

Se pune problema dacă mijloacele fixe realizate prin autofinanțare și mijloacele circulante procurate tot prin autofinanțare (credit rambursat din beneficiu) trebuie sau nu să fie cuprinse în acest indicator. Personal, consider că da, întrucât decizia

de autofinanțare se realizează cu acordul și în contul societății. Aceeași concluzie cred că este valabilă și pentru mijloacele procurate prin credit sau surse atrase.

În cadrul fondurilor prevăzute a fi vărsate în contul restituirii, considerăm că pot fi avute în vedere următoarele : rezultatele financiare cuprinse în prețul de producție și în cel de livrare, inclusiv partea repartizată pentru autofinanțare ; restituirea creditelor din disponibilitățile bănești (restituirea din beneficiu fiind prinsă mai sus) ; fondul de amortizare corespunzător fondurilor fixe complet amortizate — folosit pentru investiții sau vărsat în afară ; impozite și taxe plătite în condiții normale.

Nu am luat în considerare amortizarea aferentă mijloacelor fixe în curs de amortizare și rata de recuperat, considerând că menirea acestora este de a asigura reconstituirea mijloacelor fixe la nivelul dat de societate.

În privința „contribuției pentru asigurări sociale”, acest fond financiar poate fi considerat parte a fondului de restituire cu specificația că fondurile constituite și vărsate reprezintă o restituire anticipată folosirii fondurilor date de societate pen-

tru ajutorare, odihnă, pensii etc, personalului unității.

La cele de mai sus se adaugă „fondul pentru tehnica nouă” constituit în unitate pe seama producției fabricate, folosit în întreprindere sau vărsat în afară, precum și „fondul constituit pentru acțiuni de protecția muncii”, în urma cărora se formează mijloace fixe.

Am introdus în relație și „gradul de utilizare a capacității de producție” — α, pentru a reliefa efectele unei utilizări necorespunzătoare a fondurilor primite asupra restituirii către societate și, prin aceasta, asupra echilibrului financiar-economic al unității economice. Factorii prezenți în relație constituie obiective pentru activitatea financiară în sensul gospodăririi și îmbunătățirii lor, ca forme principale ale participării finanțelor la conducerea operativă și de perspectivă a activității economice.

Valoarea informativă a indicatorului financiar „termen de restituire” crește în condițiile în care acesta se compară cu un indicator referitor la intervalul maxim sau minim considerat eficient pentru restituire.

lector dr. Paul V. BRAN

SINOPTIC

Strategia livrărilor complexe in electronica

UNIUNEA industriilor de automatizare și de instrumente de măsură „MERA” din R.P. Polonă, grupează o serie de întreprinderi mari din Wrocław, Cracovia, Zielona Gora etc., producătoare de echipament de automatizare, aparate de măsură și calculatoare. Sarcinile ce stau în fața centralei pe linia introducerii prelucrării automate a datelor în economie : în controlul proceselor de producție, gestiune și cercetare-proiectare a făcut ca produc-

ția ei să crească mereu (în ultimii 10 ani producția centralei crescând de 9 ori). Conform sarcinilor trasate de Comisia de partid și de stat pentru știința calculatoarelor în anul 1980 vor funcționa în Polonia 2100 de sisteme cu calculator.

Interesant la această mare organizație economică (WOG) este modul în care și-a conceput strategia de dezvoltare. Sesizând nevoia tot mai largă de automatizare și de calculatoare pe care o impune revoluția tehnico-științifică contemporană a trecut de la producția de elemente de automatizare, instrumente de măsură și calculatoare, livrate

separat, la producerea și livrarea de sisteme de conducere, control și măsură bazate pe calculator. Uniunea exportă în prezent sisteme automatizate pentru conducerea proceselor industriale în : fabrici de zahăr, de hirtie, ciment, mine, centrale electrice, uzine chimice, uzine metalurgice, pentru conducerea automată, a navelor, etc. Aceste sisteme de conducere automată a producției sînt dotate cu calculatoare de capacitate medie seria ODRA-1300 sau minicalculatoare seria MERA-300, precum și echipamente auxiliare, de asemenea de fabricație poloneză. În perioada 1970—1975 volumul exportului uniunii a crescut de peste 4 ori, pentru 1975 prevăzându-se un volum al exportului de 430 milioane zloti. Pentru a putea menține un ritm alert de înnoire, din cei 50 000 de lucrători ai uniunii, 7 000 lucrători lucrează în centre de cercetare-dezvoltare.

În structura uniunii sînt incluse : 19 întreprinderi de producție și instalații pilot, o întreprindere de comerț exterior, o întreprindere de comerț interior, două oficii de proiectări, două institute de cercetări cu anexele respective, 9 centre de cercetare-dezvoltare, școli de specialitate și alte așezăminte educaționale. O atenție deosebită se acordă serviciilor post vânzare : service, școlarizare personal beneficiar, proiectarea instalării și asistență în implementarea sistemelor, livrările de software etc.

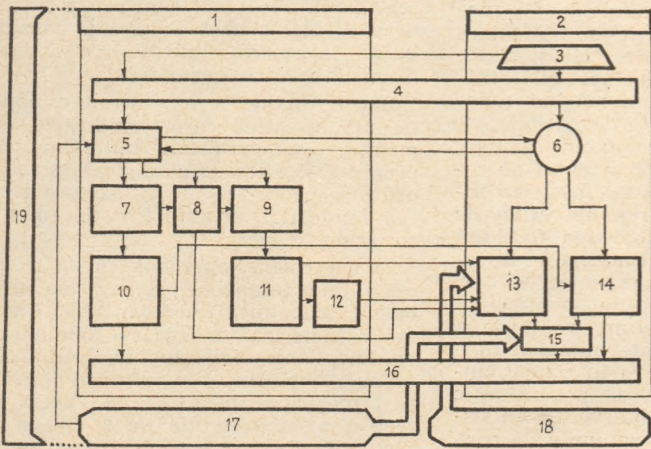
În figura alăturată prezentăm o schemă de implementare elaborată de Oficiul infoprojekt-Mera, specializat în proiectarea de centre de calcul și consultanță.

Comerț eficaçe prin publicitate eficaçe

„THE HUNGARIAN ECONOMY” suplimentul trimestrial în limba engleză al săptăminalului economic „Figyelő”, — anunță în numărul său din luna mai înființarea Asociației Ungare de Publicitate. Această inițiativă aparține lucrătorilor din sistemul comunicării de masă, din agențiile de publicitate, artiștilor publicitari, care nu aveau o organizație de breaslă.

Printre obiectivele ce stau în fața asociației se menționează : îmbunătățirea standardelor publicitare, formarea unei optici profesionale sănătoase, pregătirea măsurilor și statutului ce urmează să reglementeze publicitatea, inclusiv a unui cod de etică publicitară. Asociația va sprijini, de asemenea, cercetările asupra funcției publicității în sistemul economic socialist. Se precizează că asociația nu urmărește creșterea fondurilor actualmente alocate publicității (în industrie circa 4 la mie din încasărilor din vânzări, în comerțul cu amănuntul circa 2—3 la sută din total desfaceri), ci de a le utiliza mai bine, de a contribui eficaçe la promovarea comerțului.

Sub egida Societății pentru știința organizării și conducerii și a Camerei de Comerț Ungare au avut loc dină în prezent trei manifestări internaționale pe tema publicității. În martie anul viitor, Asociația Europeană de Marketing — Esomar — va organiza la Budapesta un seminar internațional dedicat publicității.

Legendă : 1. Oficiul de proiectare centre de calcul ; 2. Beneficiar ; 3. Decizia introducerii prelucrării automate a datelor ; 4. Analiza obiectului computerizării ; 5. Stabilirea concepției sistemului ; 6. Ajustarea concepției ; 7. Specificarea echipamentului ; 8. Elaborarea structurii centrului de calcul ; 9. Specificarea construcției centrului de calcul ; 10. Elaborarea proiectului tehnic al sistemului, inclusiv software ; 11. Elaborarea proiectului tehnic al construcției centrului de calcul ; 12. Instalații speciale ; 13. Construcția și organizarea centrului de calcul ; 14. Munca pregătitoare implementării sistemului ; 15. Instalarea calculatorului ; 16. Implementarea și funcționarea de probă a sistemului ; 17. Furnizor ; 18. Contractor ; 19. Livrarea sistemului.

MODELAREA CONDUCERII ÎNTREPRINDERII

Ce sînt modelele în clasa S2 ?

ORGANIZAREA conducerii — organizarea exercitării atributelor conducerii, capătă noi valențe în urma abordării cibernetice a acestor atribute, abordare capabilă să integreze într-un sistem unitar pregătirea deciziei, conducerea procesului de traducere în fapt a activităților prevăzute în actul decizional și controlul realizărilor. [1, 2, 5, 7]

Modelarea conducerii întreprinderii apare ca o rezultantă a abordării cibernetice a acesteia și a progresului spectaculos al tehnicii de calcul, care permite prelucrări complexe cu mari volume de date în timp scurt, făcînd posibilă obținerea în mod potențial a unor informații de mare importanță în pregătirea deciziilor, în exercitarea atributelor conducerii în general. [5, 7, 8]

Gruparea unor modele în cadrul unui sistem de pregătire a deciziei și apoi de urmărire a execuției acesteia, trebuie realizată astfel încît să îmbine armonios necesitățile decizionale ale conducerii întreprinderii cu posibilitățile oferite de tehnica modernă de calcul. Acesta este chiar **sistemul informatic**. Un astfel de sistem, care utilizează reprezentări ale evenimentelor din întreprindere (datele memorate pe diverși suporti*) în cadrul unor modele analitice și euristice de pregătire a deciziei (elaborare de variante de evoluție, optimizare după diverse criterii, clasament de decizii, desfășurare statică și dinamică a sarcinilor ce decurg pentru componentele sistemului condus din variantele de evoluție ale acestuia, etc.), ar putea fi el însuși modelat pentru a i se studia comportamentul (economic, tehnic, etc.) în vederea proiectării sale în condiții cît mai satisfăcătoare.

Această abordare relativ recentă, dovedește eșecul conceptual al abordării fragmentare a conducerii și necesitatea aplicării unei viziuni integraliste, sistemice, concretizată în domeniul sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor prin tipizarea aplicațiilor din cadrul sistemului informatic, făcînd uz de pachete de programe corespunzătoare [de ex. sistemul COPICS (IBM)] [1, 2, 3, 5, 8]

Metodele de studiu pe baza modelelor a sistemelor informatice, care sînt poate cei mai elaborați reprezentanți a ceea ce se numește în mod curent complexul „om-mașină”, sînt încă la început, abordările prin simulare, ca și prin modelare analitică, fiind puține și destul de modeste în ce privește rezultatele obținute.

Un model utilizabil în anumite limite, în special ca model conceptual limitat, deci cu valoare principală metodologică orientativă, este acela al unui sistem dinamic condus optimal în virtutea unui indice de performanță, care ar reprezenta de exemplu costul evoluției sale. [5, 8, 9] Bineînțeles pot fi adoptate și alte funcții obiective pentru aprecierea performanței sistemului, cum ar fi atingerea unui anumit nivel de dezvoltare într-un timp cît mai scurt, sau într-o perioadă dată, cu costuri cît mai mici, etc.

Acest model este un model cibernetic cu două bucle de reglare corespunzătoare abordării conducerii pe două categorii de orizonturi, cu sarcini specifice decurgînd din aceasta, diferențînd conducerea strategică-tactică de cea operativă. El este numit sistem în clasa S 2. [5, 6, 8, 9]

Conducerea strategică-tactică, la nivelul direcției întreprinderii, precum și forurile

tuturare ale acesteia, avînd în vedere imaginea globală a întreprinderii, fac apel la informații agregate, cu semnificație sintetică și pe orizonturi relativ mari (lună, trimestru, an) în timp ce la nivelul secției sau atelierului (în cadrul unei întreprinderi industriale), conducerea operativă va lucra în special cu informații neagregate, primare sau slab agregate, pe orizonturi mai mici (ore, zile, săptămîni).

Această diferențiere din punct de vedere al gradului de agregare a informațiilor, a orizontului la care se referă și a sarcinilor specifice ale conducerii a fost determinantă în propunerea unui model al conducerii pe două niveluri. [4, 5, 6]

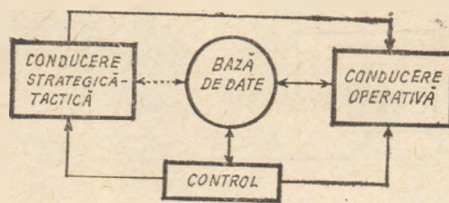

Fig. 1

Construirea la nivelul buclei de conducere strategică-tactică S. I și la nivelul buclei de conducere operativă S. II a imaginii sistemului condus (a stării sale la un moment dat) se face prin utilizarea datelor și modelelor din baza de date.

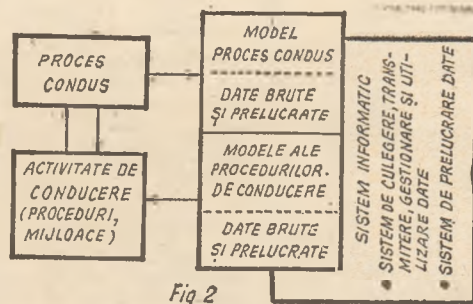

Fig. 2

Modelele utilizate la nivelul conducerii generale (nivelul strategic-tactic) sînt legate de armonizarea obiectivelor cu resursele prin stabilirea fezabilității și eventual optimizarea configurației sortimentale (ca tipodimensiuni și cantități) și sesizarea posibilităților de dezvoltare prin efort propriu și în timp, prin desfășurarea planului la componentele nivelului în timp și pe unități structurale (secții, ateliere, posturi de lucru). De aceea, modelele utilizate la acest nivel vor fi modele de programare matematică (cel mai adesea programare liniară) și modele de simulare a lansării (folosind metode de analiză în rețea sau alte metode).

În ce privește conducerea operativă, aceasta poate face apel la aceleași tipuri de modele, dar cu un grad de agregare a datelor mult mai redus. Aici va căpăta o pondere mai mare utilizarea unor metode și modele de analiză statistică, de studiu a posibilităților de eliminare a locurilor înguste care generează așteptări mari și în consecință discontinuități în procesul de producție**).

Schema bloc a unui astfel de sistem este cea din fig. 3, în care :

P... imagine proces în baze de date.

PRODIRI : programul director la nivel întreprindere. El conține : MAOR — model de armonizare obiective — resurse ; MODEP — model de desfășurare a planului în timp, topologic și pe indicatori ; SILANS — simularea lansării (prin studiul rezultatelor MODEP) ; PREA — pre-

eliminarea abaterilor prin agregarea datelor de URCO.

La rîndul său PRODIRIS — programul director la nivelul secției cuprinde : MAOR — model armonizare obiective-resurse, pregătitor pentru întocmirea programării și lotizării producției ; PROLAN — metode de programare și lansare a producției avînd în vedere o încărcare rațională a mașinilor și realizarea sarcinilor de producție impuse ; URCO — modele de urmărire și control a realizărilor.

În limbajul teoriei sistemelor, blocul conducerii strategice-tactice are, în principal, sarcina programării traiectoriei care reprezintă evoluția întreprinderii pe un anumit orizont, în timp ce blocul conducerii operative trebuie să realizeze programarea evoluției pe orizonturi restrînsse (obținute prin fragmentarea pe componente a orizontului, corespunzător buclei strategice-tactice) și urmărirea evoluției corespunzătoare, abaterile sau tendințele de abateri impunînd intervenții de reglare.

Atît diferența de orizont pe care acționează, cît și gradul diferit de agregare a datelor impun, în construirea modelului conducerii ca sistem cu două bucle, alegerea unor tactici diferite — tactul mai mare la nivel strategic-tactic și tactul mai mic, divizor al acestuia, la nivel operativ.

În esență, modelul matematic propus [4, 5, 6, 8, 9] constă în cuplarea a două sisteme cibernetice, primul fiind un sistem de reglare cu funcția de a sintetiza traiectoria satisfăcătoare în virtutea indicelui de performanță ales, care aduce sistemul condus din starea inițială, dată, în apropierea stării finale dorite (corespunzătoare decii programării evoluției).

Al doilea sistem este un sistem de reglare cu funcția de a sintetiza comanda în vederea urmăririi traiectoriei dorite, proiectate în virtutea funcționării primului sistem. Comenzile pentru conducerea sistemului sînt sintetizate în funcție de starea sistemului.

Poate fi modelat sistemul de conducere de către un singur bloc de comandă, într-o singură buclă de reglare ? Pentru sistemele simple cu vectorul de stare cu puține componente și cu structură simplă blocul de decizie poate prelua atît sarcina programării cît și urmărirea traiectoriei, deși mecanismul intim de conducere, propriu oricărui proces de conducere (proces de influențare conștientă a evoluției unui sistem) este cel exprimat de schema din fig. 3, cele două blocuri de conducere fuzionînd însă în acest caz.

În cazul sistemelor mai complexe, a căror dimensiune — măsurată prin numărul componentelor vectorului de stare — este mare, mecanismul de agregare-dezagregare a informațiilor este necesar separarea fizică, conform fig. 3 după o structură tip S 2, fiind de asemenea necesară.

În cazul sistemelor mai complexe se

*) Considerăm eveniment orice modificare a stării întreprinderii. Considerăm stare mulțimea tuturor mărimilor a căror valoare are semnificație „per se” în conducere și caracterizează sistemul la un moment dat, realizînd de fapt o parametrizare a evoluției acestuia.

**) Considerînd proces de producție generic un proces de prelucrare într-un flux, blocurile de prelucrare avînd anumite funcțiuni, formulările se pot extinde la o sferă foarte largă de activități din domeniul diverse (servicii, administrate în proful teritorial, conducerea economiei naționale, sau de ramură, etc.).

poate ajunge la combinații de astfel de sisteme S 2, care, se poate demonstra, pot fi tratate tot ca sisteme în clasa S 2 (in-

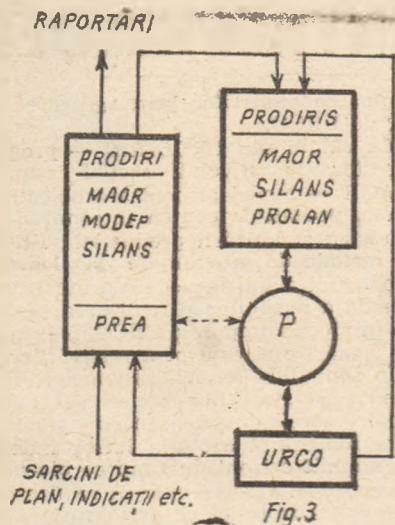

Fig. 3

varianța structurii S 2 la legături planare).

În ce privește modele de agregare-dezagregare, acestea sînt utilizate în special la faza de antecalcul indicatori a secțiilor și atelierelor, atît topologic, cit și temporal, și la raportarea realizărilor.

Realizarea modelelor în cadrul schemei propuse

A. **MAOR** — Modelul de armonizare a obiectivelor cu resursele conține faza de verificare a fezabilității planului și faza de optimizare a sa (dacă există grade de libertate în această privință) pe baza unuia sau mai multor criterii de optimizare (cum ar fi cheltuielile de producție, beneficiile, valoarea producției marfă, gradul de folosire a capacităților de producție, etc.). Varianta definitivă ar putea fi obținută în urma unei analize multicriteriale a acestei probleme de optimizare. Modelul propus în liniar, de tipul $Ap \leq r$ unde: A este matricea consumurilor specifice din resursele prevăzute, p este planul minimal sortimental, iar r sînt resursele implicate pentru verificarea la fezabilitate, respectiv $Ax \leq r$, la optimizare, c optim $c'x$ fiind costuri unitare, sau beneficii unitare pentru fiecare sortiment a cărei cantitate de realizat, respectînd planul minimal p, trebuie determinată. Într-un caz problema alegerii variantei definitive are un caracter multicriterial se pot utiliza metode specifice (ex. POP, STEM, ELECTRE, etc.).

B. **MODEP** — Desfășurarea planului pe secții (de fapt a indicatorilor de plan) se face în două faze. În prima fază are loc o desfășurare statică a acestora, pe baza ponderilor specifice în cadrul fiecărei secții, pentru fiecare indicator. Odată parcursă această fază și validată de conducerea întreprinderii și secțiilor, se poate trece la desfășurarea dinamică a acestora. Desfășurarea dinamică se poate face aplicînd metode de analiză în rețea care permit corelarea graficului Gantt al lucrărilor executate în cadrul fluxului de producție cu resursele și desfășurarea statică. De exemplu, pentru încărcarea capacităților și consumul de materiale pot fi exploatare facilitățile oferite de CLASS (IBM) respectiv ORDONACEMENT (FELIX) sau alte pachete de programe cu același specific.

C. **SILANS** — Este de fapt desfășurarea dinamică a planului, permițînd cunoașterea în avans a încărcăturii capacităților și termenele de realizare a diverselor faze din procesul de producție (sau prestări servicii etc.) și, în consecință, făcînd posibilă luarea măsurilor convenite pentru o bună desfășurare a acestuia. Simularea lansării are în acest fel o importanță

deosebită, trebuind să fie corelată corespunzător cu armonizarea statică a folosirii resurselor. Într-adevăr, static, un program poate fi fezabil, capacitățile fiind suficiente pentru un anumit orizont dar, dinamic, acesta poate fi nefezabil din cauza unor depășiri (vîrfuri de utilizare), fiind necesare în acest sens modificări în fluxul său (ordinea de execuție a unor componente, prioritățile de execuție, diferite posibilități de manevră privind ordinea de execuție trebuie prevăzute ca date de intrare pentru pachetele respective).

D. **PREA** — Preliminarea realizărilor la sfîrșitul perioadei de plan este necesară pentru direcționarea efortului propriu atît în faza finală corespunzătoare orizontului de plan cit și pentru perioada de plan următoare. Modelul propus, care implică mult decidentul, este un model liniar, ce permite o mai bună cunoaștere a posibilităților de intervenție asupra consumurilor specifice, diferitelor resurse precum și asupra altor indicatori.

Schema propusă este cea din fig. 4.

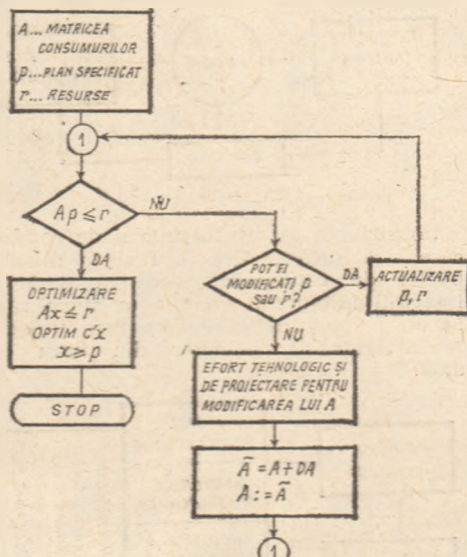

Fig. 4

În utilizarea acestui model, decidentul — conducerea întreprinderii — are un rol de prim ordin, de capacitate sa de antrenare și mobilizare a oamenilor muncii din întreprindere depinzînd posibilitatea identificării rezervelor de resurse și reușita în direcționare și intensificarea îndeplinirii planului și angajamentelor la toți indicatorii.

E. — **PROLAN** — Este analog lui SILANS la nivel operativ. În ceea ce privește activitatea de aprovizionare pentru buna desfășurare a fabricației și eliminarea stocurilor supranormative, aceasta se va face pe baza produsului Ap unde A este matricea consumurilor specifice produselor corespunzătoare planului sortimental și în contitățile prevăzute a se realiza (componentele vectorului p).

F. **URCO** — Este, în esență, un model de cumulare a realizărilor și comunicare a abaterilor pentru fiecare perioadă, cu un calcul (dacă este posibil) de tendință. Evident, raportările de rutină (normale) la nivelul strategic-tactic vor fi făcute cu date agregate. Raportările de execuție pot fi făcute detaliat și la acest nivel. O astfel de abordare s-a urmărit, de pildă, în cadrul proiectului de sistem informatic la Uzina „Vulcan” București, pe care-l execută o echipă mixtă din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu” — Catedra de informatică și Uzina „Vulcan”.

Citeva concluzii

ÎN ACEASTĂ ABORDARE de la nivelul strategic-tactic spre nivelul operativ, proiectarea unei părți a sistemului este imediat urmată de realizarea și implemen-

tarea sa urmărindu-se o mai bună folosire a unui fond de date existent în întreprindere, de care conducerea făcea uz oricum și pînă la implementarea noului sistem. Această exploatare prin intermediul modelelor scoate în evidență noi valențe și posibilități de realizare a unor situații care cer o intervenție rapidă și bine documentată. Corectitudinea acestor date, în condițiile nerealizării sistemului complet (inclusiv deci a nivelului operativ) este comparabilă cu cea din sistemul inițial, avantajele fiind aici de natura timpului mai scurt de la solicitarea informației pînă la furnizarea ei, precum și a posibilității obținerii de noi informații față de vechiul sistem prin utilizarea unor modele care să pună în evidență dependențele din cadrul sistemului.

Implicarea încă de la început a conducerii întreprinderii precum și a tuturor factorilor responsabili (conducerea secțiilor, șefii de compartimente etc.) are o mare importanță pentru succesul întregului proiect, conducerea întreprinderii fiind prima beneficiară a primelor aplicații din cadrul proiectului (cele corespunzătoare nivelului strategic-tactic).

Această structură a sistemului informatic, prin marea generalitate pe care o conferă abordarea cibernetică (în U.R.S.S., astfel de sisteme se numesc ASUP — sisteme automate de conducere a producției) privind utilizarea fondului de date al întreprinderii, poate avea implicații metodologice importante în realizarea unor modele tipizate în cadrul unor structuri tipizate a datelor și informațiilor (corelare cu raționalizarea sistemului informatic) în diferite domenii ale activității economice și social-politice (administrație de stat, de exemplu). În legătură cu acest aspect se impune și următoarea observație: această direcție a generat și este la rîndu-i influențată de crearea de pachete de programe și limbaje specializate pentru sistemul de conducere cu calculatoare.

Testarea concepției de structurare a modelului sistemului de conducere în cele două tipuri (de programare și traiectorie — urmărire, de testare în cadrul modelului în clasa S 2 a dat satisfacție pe modelul limitat simplificat, în condițiile de respectare a stabilității sistemului la ambele niveluri, ceea ce confirmă considerațiile teoretice pe care se bazează modelul matematic propus.

conf. dr. Eduard RĂDĂCEANU

1. J. Beiu, I. Stancioiu, E. Rădăceanu Considerații privind organizarea și conducerea întreprinderilor socialiste. Analele Academiei „Ștefan Gheorghiu” III 1974.
2. J. Beiu Concepția sistemică în conducerea unităților economice socialiste. Revista CEPECA I 1974.
3. Ed. Rădăceanu Implicații ale abordării sistemice a întreprinderii asupra analizei și proiectării sistemului informatic. Revista CEPECA 3 1973.
4. J. Beiu, P. Constantinescu Bazele metodologice ale proiectării sistemelor informatice. Conducere-decizie I 1974.
5. P. Constantinescu, Ed. Rădăceanu Caracterizarea sistemelor informatice în clasa S2. Analele Academiei „Ștefan Gheorghiu” III/ 1974.
6. P. Constantinescu Informatica. Bazele metodologice ale proiectării sistemelor informatice. Curs ASE, 1973, Academia „Ștefan Gheorghiu”, 1974.
7. P. Constantinescu, M. Dumitrescu, C. Russu Atributele conducerii în concepția sistemică de organizare și conducere a unităților economice. Comunicare simpozion Sisteme informatice, 1974. Acad. „Ștefan Gheorghiu”, AMC 18—19 1975.
8. P. Constantinescu, C. V. Negoita. Sistemele informatice — modele ale conducerii și proceselor conduse. Ed. Tehnică, 1975.
9. P. Constantinescu, Ed. Rădăceanu. The MIS as a Model of Management and Managed System in class. S 2. Studii și cercetări de cibernetică economică 1/1975.

Cursul:

Studierea
politiciieconomice
interneși
internaționale
a P. C. R.

Tema III

În ajutorul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid

Sistemul relațiilor socialiste de producție, Programul Partidului Comunist Român despre perfecționarea relațiilor socialiste de producție în etapa actuală de dezvoltare a economiei românești

FAURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate este un proces istoric revoluționar deosebit de complex, care cuprinde toate elementele componente ale formațiunii social-economice, toate laturile vieții economice, politice, ideologice, culturale și sociale. El cuprinde dezvoltarea puternică a forțelor productive, perfecționarea relațiilor sociale de producție, dezvoltarea suprastructurii și a celorlalte elemente componente ale formației social-economice.

Programul partidului nostru înscrie realizarea unei concordanțe cât mai depline între forțele de producție și relațiile de producție sociale; perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate și continuarea activității de „îmbunătățire a organizării conducerii și planificării unitare a întregii vieți economico-sociale”. printre **direcțiile** în care va acționa partidul pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

I. Sistemul relațiilor socialiste de producție

DEFINIREA Punctul de pornire în studierea și însușirea politicii partidului nostru de perfecționare a relațiilor economice socialiste și al acțiunii nemijlocite îndreptate spre dezvoltarea conștient dirijată, planificată a acestora îl constituie **înțelegerea** corectă a conținutului și trăsăturilor caracteristice ale acestor relații.

Economia politică științifică definește **relațiile socialiste de producție** în sensul cel mai cuprinzător al noțiunii, ca fiind raporturile, legăturile ce se statornesc în procesul de producție, repartitie, schimb și consum al bunurilor materiale și serviciilor materiale. Aceste relații cuprind, deci, raporturile ce se statornesc în **procesul de reproducție** al produsului social total și sînt „relații în care oamenii intră în cadrul procesului social al vieții lor, în producția vieții lor sociale”¹⁾.

STRUCTURA Realitatea din țara noastră, ca, de altfel, și din celelalte țări socialiste, demonstrează la fiecare pas că relațiile sociale de producție nu sînt izolate și rupte unele de altele, ci se întrepătrund, intercondiționează și influențează reciproc. Ele există și se manifestă ca o **totalitate de relații** organic constituită, ca un **sistem de relații**. Numai așa relațiile de producție reprezintă **forma socială** de existență, funcționare și dezvoltare a forțelor productive ale societății. De aceea, ele trebuie cercetate atît separat, cît și în **unitatea, intercondiționarea și interacțiunea** lor dialectică.

Sistemul relațiilor socialiste de producție poate fi privit și studiat din mai multe unghiuri. Astfel, el poate fi studiat din unghiul de vedere al **sferelor și ramurilor** economiei naționale — relațiile din industrie, construcții, agricultură, transporturi, comerț, din sfera creditului etc.; din unghiul de vedere al **fazelor** procesului reproducției socialiste; din unghiul de vedere al **subiecților** economici între care se statornesc, al rolului pe care diferite relații îl joacă în cadrul sistemului de relații etc.

De aceea, studierea și cunoașterea sistemului relațiilor economice presupune în mod obligatoriu determinarea fiecărei relații de producție în parte, stabilirea locului pe care ea îl ocupă și a rolului pe care îl îndeplinește în cadrul sistemului de relații și a legăturilor sale cu celelalte relații ale sistemului, ca și cu sistemul în totalitatea sa.

Pornind de la **locul** pe care diferitele relații îl ocupă în cadrul sistemului de relații și de la **rolul** pe care ele îl îndeplinesc în procesul de reproducție, putem grupa relațiile economice în a) relații nemijlocite de producție, care se statornesc

în procesul propriu-zis de creare a bunurilor și serviciilor materiale; b) relații de repartitie; c) relații de schimb; d) relații sociale de consum și e) relații ce se statornesc între aceste grupe. La rîndul său, fiecare grupă cuprinde un șir întreg de relații. De pildă, relațiile ce se statornesc în procesul nemijlocit de producție cuprind raporturi de cooperare și schimb de activități între muncitorii direct productivi, între muncitorii de bază și cei auxiliari, între muncitori și personalul tehnico-ingineresc, între întreprinderi etc.

Din punctul de vedere al **subiecților** între care se statornesc relațiile economice și al **scării** la care ele se stabilesc, putem distinge: a) raporturile economice ce se statornesc în interiorul întreprinderilor și al celorlalte unități economice și relații ce se stabilesc între unitățile economice și între acestea și ramurile economice, pe care literatura de specialitate le denumește, uneori, cu termenul de **relații microeconomice**; b) relații ce se stabilesc între ramurile economice, de pildă între industrie și agricultură, între industrie și transporturi, între agricultură și transporturi, între ramurile productive și comerț etc., și între aceste ramuri și economia națională privită în ansamblul ei, denumite **relații macroeconomice** și c) relații ce se statornesc între diferite economii naționale, între diferite state, pe temeiul și în cadrul diviziunii internaționale a muncii, denumite **relații mondoeconomice sau relații economice internaționale**.

PRINCIPALELE TRĂSĂTURI Care sînt principalele trăsături caracteristice ale relațiilor socialiste de producție?

1. Relațiile economice socialiste, ca **formă istoricește determinată de relații**, se disting de toate celelalte forme de relații, înainte de toate prin aceea că reprezintă cea mai **înaltă formă social-economică** de socializare a forțelor de producție, a producției materiale.

2. **Conținutul** relațiilor economice socialiste își găsește expresia în **proprietatea socialistă** asupra mijloacelor de producție.

3. Prin **natura lor**, relațiile economice socialiste sînt **relații de colaborare tovarășească și ajutor socialist reciproc**, care exclude orice formă de exploatare a omului de către om și imprimă contradicțiilor ce apar în cadrul sistemului de relații, ca și între acestea și forțele productive, un caracter neantagonic.

4. Ele se manifestă în unitatea intereselor economice fundamentale ale societății, ale diferitelor colective și interesele economice fundamentale personale ale membrilor societății.

5. Relațiile socialiste de producție nu se formează și dezvoltă spontan, ci, în principal, se formează și dezvoltă în mod **conștient, dirijat, planificat**.

6. Fiind, prin natura lor, relații de colaborare tovarășească și ajutor reciproc, relațiile economice socialiste nu cunosc opoziție între oraș și sat, între oamenii muncii intelectuale și oamenii muncii fizice. Dimpotrivă, prin natura lor, relațiile de producție socialiste constituie **baza unității** întregii noastre societăți.

7. Relațiile economice socialiste au un conținut **profund uman**.

8. Prin natura și caracterul lor, relațiile economice socialiste constituie **motorul principal** al dezvoltării neîntrerupte și în ritm rapid a forțelor productive ale societății.

9. Fiind relații comuniste insuficient de mature, relațiile economice socialiste evoluează în mod legic într-o **direcție unică** — transformarea lor în **relații economice comuniste mature**.

¹⁾ Karl Marx, Capitalul, vol. III, în Marx, Engels, Opere, vol. 5, Partea a II-a, Ed. pol., Buc., 1973, p. 415.

II. Proprietatea socialistă

CONȚINUTUL relațiilor economice socialiste își găsește expresia în **proprietatea socialistă** asupra mijloacelor de producție. Așa cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român, „proprietatea socialistă constituie baza orînduirii noastre noi, sursa propășirii materiale și spirituale a întregului popor”.

ESENȚA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE — Economia politică științifică a demonstrat că întotdeauna au existat **forme istorice determinate de proprietate**, sau, ceea ce este același lucru, **relații istorice determinate**

de proprietate — proprietatea comună din orînduirea gentilică, proprietatea sclavagistă, feudală, proprietatea privată individuală, caracteristică micii producții de mărfuri, proprietatea capitalistă, proprietatea socialistă, care evoluează legic în direcția transformării ei în proprietatea comunistă.

Ce se înțelege prin forma de proprietate sau relații de proprietate? Prin forma de proprietate economia politică înțelege **relațiile ce se statornesc între oameni în legătură cu însușirea mijloacelor de producție și a produselor producției.**

(Pentru a înțelege cât mai bine conținutul conceptului de formă de proprietate, propagandistii, participanții la învățămîntul politico-ideologic de partid trebuie să dezvăluie **principalele trăsături ale formei, respectiv ale relațiilor de proprietate**, care se concretizează în: a) forma socială specifică, istoricește determinată de repartiție a mijloacelor materiale de producție — mijloace ale muncii și obiecte ale muncii — între membrii societății; b) poziția pe care membrii societății o ocupă în producția socială; c) formele specifice de unire și de separare a producătorilor și mijloacelor de producție; d) forma specifică de însușire a produselor producției). Un articol care poate fi util propagandistilor și cursanților pe aceste teme îl publică Revista economică în nr. 40 din 3 X 1975 cu titlul: „Responsabilitate față de valorile materiale și spirituale ale socialismului” de prof. univ. Petru Pănzaru)

În cadrul relațiilor de proprietate, rolul hotărîtor și determinant revine, întotdeauna, formei de proprietate asupra mijloacelor de producție.

Conținutul social al relațiilor — formelor — de proprietate se manifestă concret de fiecare dată în **formele sociale** pe care le îmbracă **posesiunea, folosirea și dispoziția**, care, după părerea noastră, sînt **atribute inseparabile** ale formei de proprietate. Relațiile de proprietate sînt relații economice sociale de producție. Manifestarea bunurilor materiale — mijloace de producție și obiecte de consum — ca obiect al proprietății, presupune în mod obligatoriu o anumită formă socială de posesiune, de folosire și de dispoziție. Purtătorii lor materiali — bunurile materiale — parcurg, în mișcarea lor reală, — ca obiect al proprietății — toate momentele procesului unic al reproducției.

DEFINIREA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE — În concordanță cu cele spuse mai sus, **proprietatea socialistă reprezintă raporturile ce se statornesc între membrii societății socialiste în legătură cu însușirea,**

posesiunea și folosirea mijloacelor de producție și a produselor producției.

Relațiile socialiste de proprietate au un caracter mai complex decît toate formele de proprietate care le-au precedat. În afara producătorilor nemijlociți, în rîndul subiecților relațiilor de proprietate se numără și unitățile economice — întreprinderile **industriale, de construcții**, de transporturi, agricole etc. —, statul socialist ca reprezentant al întregii societăți.

Pentru a înțelege mai bine esența proprietății socialiste este nevoie să se dezvăluie **caracteristicile ei principale**. Acestea se concretizează, înainte de toate, în:

1. Bunurile materiale — mijloacele de producție și obiectele de consum —, care constituie obiectul proprietății socialiste, aparțin fie întregii societăți — proprietatea întregului popor —, fie unui grup sau colectiv de producători — proprietatea socialistă cooperatistă. De aceea, proprietatea socialistă constituie **baza economică a orînduirii noastre și a asigurării creșterii sistematice a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.**

2. Proprietatea socialistă cunoaște cel mai **înalt grad de socializare**, în comparație cu toate formele de proprietate existente în istoria presocialistă a omenirii. În cazul proprietății întregului popor socializarea **are loc la scara întregii economii naționale**. Prin urmare, proprietatea socialistă unește producătorii, îi asociază la scara întregii societăți, în cazul proprietății întregului popor și la scara unităților cooperatiste în cazul proprietății cu același nume.

3. Membrii societății socialiste, ca subiecți ai relațiilor de proprietate, au **aceeași poziție**, au, deci, o **poziție egală** față de mijloacele de producție și de rezultatele producției, ei sînt **coproprietari** ai avuției naționale. Aceasta înseamnă că, prin natura sa, proprietatea socialistă **este incompatibilă cu împărțirea societății în proprietari și nonproprietari** și, deci, **și cu exploatarea omului de către om**. Avînd o poziție egală față de mijloacele de producție, membrii societății ocupă **acelasi loc social și în procesul de producție a bunurilor materiale**. Izvorul proprietății socialiste îl constituie **munca depusă în comun** de membrii societății, asociați la scara întregii economii naționale

sau a unităților cooperatiste de producție. În aceste condiții, calitatea de **proprietar** și de **producător nemijlocit** se unește în una și aceeași persoană și, ca urmare, membrii societății socialiste sînt proprietari, producători și beneficiari ai rezultatelor procesului social de producție.

4. Poziția egală a membrilor societății socialiste față de mijloacele de producție și **calitatea lor de coproprietari egali, de producători nemijlociți și beneficiari ai rezultatelor producției**, transformînd **munca în unicul izvor de creștere a proprietății socialiste și a bunăstării fiecăruia**, generalizează **necesitatea economică** pentru toți membrii societății apți să depună **muncă utilă**, în concordanță cu capacitățile lor și **necesitatea ca societatea să asigure** fiecărui membru al său un loc de muncă în concordanță cu pregătirea și aptitudinile sale.

Poziția egală față de mijloacele de producție își găsește expresia în **dreptul la muncă** egal pentru toți, în obligativitatea generală de a munci, în dreptul egal pentru toți de a se instrui și se califica.

Munca prestată, apreciată prin cantitatea, calitatea, însemnătatea socială și rezultatele sale, reprezintă în socialism **unitatea egală de măsură** pentru toți membrii societății, cu ajutorul căreia se determină **contribuția** fiecăruia la progresul vieții economico-sociale și **partea** ce i se cuvine de la societate. Tot munca constituie singurul criteriu și **factor obiectiv** care determină **locul și rolul** pe care fiecare cetățean îl ocupă și îl îndeplinește în societate.

5. **Unind**, din punct de vedere economic, toți membrii societății, transformînd fiecare membru al societății în coproprietar egal al bunurilor ce se află în stăpînire și folosința societății, **excluzînd**, prin natura lor, orice formă de exploatare a omului de către om, **relațiile socialiste de proprietate sînt relații de colaborare și ajutor reciproc și imprimă acest caracter tuturor relațiilor sociale**. Prin urmare, în însăși natura proprietății socialiste găsim temelia cea mai trainică, temelia economică a **profundului umanism** ce caracterizează și definește sistemul relațiilor socialiste, societatea socialistă în ansamblul ei.

6. Proprietatea socialistă există și funcționează în cadrul granițelor naționale ale statelor socialiste. Ea este, deci, **proprietate națională** și constituie **baza complexului economic național unitar**, istoricește constituit în fiecare țară și puternic sudat, consolidat și dezvoltat în anii socialismului. **Organizarea național-statală a vieții economico-sociale, cadrul național al funcționării și realizării proprietății socialiste, va continua să constituie pentru o însemnată perioadă de timp unul din cei mai importanți factori de accelerare a progresului societății**. De aceea, fiecare popor trebuie să poată dispune în **mod absolut, neîngrădit**, de întreaga avuție națională, pe care să o folosească, prin intermediul statului socialist, în concordanță cu interesele sale economice fundamentale. Înstrăinarea unei părți din proprietatea unui popor, scoaterea ei de sub controlul statului căruia îi aparține ar constitui, în fapt, ciuntirea și slăbirea bazei economice a independenței fiecărui popor, încălcarea suveranității naționale, amestec în treburile interne ale altor popoare, știrbirea egalității în relațiile dintre popoare, înlocuirea raporturilor de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă cu relații de dictat și dominare, incompatibile cu natura relațiilor socialiste de proprietate. Numai atunci cînd fiecare stat socialist, fiecare popor dispune liber de toate resursele din țara respectivă, de întreaga avuție, aceasta din urmă constituie cu adevărat temelia orînduirii socialiste, izvorul trăinicieii, al prosperității și înfloririi ei economice și sociale.

În stadiul socialist de dezvoltare a formațiunii social-economice comuniste, proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție îmbracă două forme: a) proprietatea socialistă de stat asupra bunurilor aparținînd întregului popor; și b) proprietatea cooperatistă asupra bunurilor aparținînd fiecărei organizații cooperatiste.

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ DE STAT — Așa cum se precizează în Constituția țării noastre, „bogațiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicație, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat aparțin întregului popor, sînt proprietate de stat”.

Această formă de proprietate se caracterizează prin următoarele trăsături:

1. Bunurile ce constituie **obiectul** proprietății de stat **aparțin întregului popor**, sînt avuția întregii națiuni. Fiecare om al muncii este coproprietar al acestor bunuri. El își poate manifesta această **calitate** numai **alături de și împreună cu întregul popor** și numai **asupra întregii mase de bunuri** ce constituie avutul obștesc al întregului popor. Ca urmare, ea este o **proprietate unică și indivizibilă**.

2. În stadiul socialist de dezvoltare a formațiunii social-economice comuniste, proprietatea întregului popor este pusă în funcțiune, condusă, organizată și se realizează din punct de vedere economic prin intermediul statului socialist — reprezentantul întregii societăți — și de aceea îmbracă **forma pro-**

rietății socialiste de stat, iar statul devine unul din principii subiecți ai vieții economice.

3. Mijloacele de producție ce constituie obiectul proprietății socialiste de stat își îndeplinesc rolul de mijloace de muncă și obiecte ale muncii în cadrul întreprinderilor de stat — industriale, de construcții, de transporturi, agricole și al altor unități economice de stat —, în concordanță cu interesele fundamentale ale societății și membrilor ei, pe temeiul diviziunii sociale a muncii. Datorită acestui fapt, bunurile ce reprezintă obiectul proprietății întregului popor se află în posesiunea unităților economice de stat cărora le sînt încredințate spre funcționare prin intermediul cărora efectuează mișcarea lor în cadrul procesului de reproducție. De aceea, se nasc anumite relații specifice între statul socialist și unitățile sale economice, în legătură cu repartizarea, posesiunea și folosirea bunurilor — proprietatea întregului popor —, precum și anumite relații între unitățile economice.

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ COOPERATISTĂ

Cea de-a doua formă a proprietății socialiste este **proprietatea cooperatistă**. Ea există atît în industrie, cît și în agricultură. Ea exprimă relații economice ce se

desfășoară între membrii unităților cooperatiste, prin intermediul statului și al unităților sale economice, în legătură cu înșurirea, stăpînire în comun, posesiunea și folosirea de către unitățile cooperatiste și intercooperatiste a mijloacelor de producție și a produselor producției.

În industrie proprietatea cooperatistă există și funcționează în cadrul **cooperativelor meșteșugărești**, care unesc meșteșugarii cu scopul de a asigura producerea unor bunuri de larg consum, prin valorificarea resurselor locale de materii prime și prestarea unor servicii către populație.

Proprietatea cooperatistă există și în **agricultură**, unde are cea mai mare pondere, precum și în domeniul desfacerii și al prestării de servicii, în cadrul **cooperăției de consum**.

În țara noastră proprietatea socialistă cooperatistă în agricultură cuprinde pămîntul cooperativelor agricole de producție, animalele de muncă și de producție, plantațiile, mijloacele de muncă și de transport, instalațiile, construcțiile, producția obținută, veniturile încasate, loturile de teren atribuite, potrivit statutului acestora, în folosința gospodăriilor familiale ale țăranilor cooperatîri. Ea cuprinde, de asemenea, unele mașinării, instalațiile și construcțiile cooperativelor meșteșugărești și ale cooperativelor de consum.

În sectorul cooperatist **subiectul** relațiilor de proprietate cooperatistă îl constituie fiecare colectiv de oameni ai muncii, înființat în unitatea cooperatistă respectivă. Fiecare colectiv realizează posesiunea și folosirea mijloacelor de producție și a produselor producției și, prin urmare, și dispoziția în legătură cu mișcarea acestora.

Proprietatea cooperatistă joacă un rol foarte important în agricultura noastră socialistă. Așa cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „cooperativele agricole, proprietatea cooperatistă constituie baza dezvoltării agriculturii noastre“.

Proprietatea cooperatistă nu se poate dezvolta în afara proprietății socialiste a întregului popor și în afara sprijinului statului socialist. Sprijinul multilateral acordat de statul socialist cooperativelor agricole de producție a constituit unul din factorii principali care au contribuit la consolidarea și dezvoltarea agriculturii în țara noastră.

Esența comună a celor două forme de proprietate condiționează și se află la baza unității de tip a unităților economice de stat și cooperatiste și a organizării producției și a muncii în cele două sectoare pe **temeiul aceluiași principii esențiale**: obligativitatea generală și dreptul garantat la muncă, organizarea producției pe baza principiilor gestiunii economice, coinserarea materială și morală a producătorilor în ridicarea nivelului calitativ al activității prestate și sporirea eficienței acesteia, principiul muncii și conducerii colective etc.

Unitatea de tip a celor două forme de proprietate nu exclude existența unor **deosebiri esențiale** între ele. Astfel, așa cum a rezultat din caracterizarea celor două forme de proprietate socialistă, proprietatea de stat reprezintă avutul întregului popor, cea de a doua aparține colectivului de oameni ai muncii înființat în cooperativele respective. Nivelul de socializare a producției, muncii și al bunurilor ce constituie obiectul proprietății este mai înalt în sectorul de stat.

Deosebiriile dintre cele două forme de proprietate generează unele particularități în acțiunea legilor economice în cele două sectoare și deosebiri între conducerea, organizarea și retribuirea muncii în unitățile economice de stat și cele cooperatiste.

Existența unor deosebiri esențiale între cele două forme de proprietate **nu poate duce la contrapunerea lor**. Ideea contrapunerii celor două forme ale proprietății socialiste este eronată din punct de vedere teoretic, falsă din punct de vedere metodologic și păgubitoare din punct de vedere practic, economic și politic. Orice contrapunere a celor două forme de proprietate și accentuare exagerată a deosebirilor dintre ele echivalează, atît în teorie, cît și în practică, cu ignorarea adevărului că uni-

tatea social-economică de tip a celor două forme de proprietate asigură îmbinarea armonioasă a producției industriale și agricole în cadrul procesului de ansamblu al reproducției sociale. Unitatea de tip a celor două forme de proprietate constituie baza unității intereselor economice fundamentale ale clasei muncitoare și țăranimii cooperatiste, temelia economică a alianței și prieteniei de nezdruincinat dintre cele două clase ale societății socialiste. Experiența țării noastre demonstrează că unitatea de tip, esența comună a celor două forme de proprietate este factorul hotărîtor și determinant și nu deosebirile dintre ele. Datorită esenței comune se va dezvolta tot mai mult conlucrarea dintre cele două forme de proprietate, se vor șterge treptat deosebirile dintre ele, iar în perspectiva edificării comunismului deplin se vor contopi și transforma în proprietatea unică a întregului popor.

(În cadrul discuțiilor se vor face precizări și cu privire la proprietatea personală: veniturile din muncă proprie, casa de locuit, casele de odihnă individuale, construcțiile anexe, bunurile de consum alimentar și nealimentar pe care populația le obține din veniturile înșurite prin muncă; de asemenea, se va discuta, după caz, proprietatea personală a țăranilor cooperatîri: un număr determinat de animale de producție, inventar agricol mărunt și producția obținută de pe lotul atribuit în folosință, casa de locuit etc. Despre proprietatea socialistă cooperatistă Revista Economică nr. 33 din 5 IX 1975, a publicat articolul „Optimizarea produsului reproducției lărgite în cooperativele agricole de producție“ de dr. Petre Ciobăniță).

III. Perfecționarea relațiilor economice

NECESITATEA PERFECȚIONĂRII RELAȚIILOR ECONOMICE

Relațiile economice socialiste sînt, prin natura lor, **dinamice**; ele parcurg cu necesitate obiectivă un proces continuu de perfecționare și dezvoltare. Această necesitate izvoarește, înainte de toate, din **interacțiunea obiectivă ce există între forțele productive materiale și relațiile economice**, din concordanța relațiilor de producție cu forțele productive. „Odată cu dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție în țara noastră — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — se creează necesitatea obiectivă a perfecționării continue a relațiilor de producție, care exercită, la rîndul lor, un important rol dinamic în asigurarea avîntului economic, în valorificarea marilor resurse și posibilități ale societății socialiste, în materializarea superiorității noii orînduirii“. Relațiile economice reprezintă, așa cum se cunoaște, forma social-economică de existență, funcționare și dezvoltare a forțelor productive. De aceea, modificările care se produc în starea forțelor productive — ridicarea nivelului lor de dezvoltare, schimbarea structurii în direcția modernizării, accentuarea caracterului lor social — nu pot să nu determine modificări și în relațiile economice.

O altă cauză care impune cu necesitate obiectivă perfecționarea și dezvoltarea relațiilor economice o constituie existența și apariția unor contradicții în însuși sistemul relațiilor economice. Rezolvarea, depășirea sau, în anumite cazuri, prevenirea lor duc la perfecționarea și dezvoltarea relațiilor economice, la dezvoltarea bazei economice a societății.

DIRECȚII DE PERFECȚIONARE ȘI DEZVOLTARE A RELAȚIILOR ECONOMICE

Așa cum se precizează în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, edificarea noii orînduirii presupune „realizarea unei concordanțe cît mai depline între forțele de producție și relațiile de producție sociale“ și „perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate“.

Programul partidului — Carta sa ideologică, teoretică și politică fundamentală — orientează eforturile societății în **direcția** perfecționării și dezvoltării **întregului sistem** al relațiilor economice ale țării noastre.

Realizarea unei **concordanțe cît mai depline** între forțele productive și relațiile economice reclamă cu necesitate ca, odată cu dezvoltarea bazei tehnice materiale a societății, să se asigure:

a) perfecționarea relațiilor nemijlocite de producție și, în primul rînd, a concentrării, specializării, combinării și cooperării, în concordanță cu dezvoltarea tehnicii și tehnologiilor de fabricație, cu cerințele revoluției științifice și tehnice contemporane, cu direcțiile adîncirii diviziunii muncii sociale și ale cooperării economice;

b) promovarea tot mai puternică și mai consecventă a **principiilor socialiste de muncă și repartiție**;

c) creșterea și perfecționarea relațiilor economice de schimb între unitățile economice, între acestea și societate, ca și între

ele și statul socialist pe de o parte și populația țării pe de alta, creșterea rolului relațiilor și pîrghiilor economico-financiare în procesul de dezvoltare în ritm înalt a întregii economii, în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate :

d) perfecționarea relațiilor sociale de consum ;

e) perfecționarea formelor, metodelor, a activității și relațiilor de conducere științifică, planificare și organizare a vieții economico-sociale.

Înfăptuirea acestor cerințe ale perfecționării și dezvoltării relațiilor economice este legată indisolubil de **sporirea rolului factorului conștient** în dezvoltarea societății, de **creșterea continuă a rolului conducător al partidului**. Partidul reprezintă **conducătorul suprem** al societății noastre, centrul vital al națiunii, centrul coordonator al tuturor domeniilor vieții economice și sociale. Studiind și cunoscînd legile obiective care guvernează dezvoltarea socială, sesizînd la timp contradicțiile existente, tendințele și caracteristicile esențiale ale revoluției științifice și tehnice, cunoscînd tot mai cuprinzător cerințele dezvoltării economice și posibilitățile de care dispunem în prezent și vom dispune în viitor, Partidul elaborează strategia dezvoltării economico-sociale a țării, stabilind **direcțiile de acțiune și obiectivele principale de îndeplinit, formele, metodele și pîrghiile** conducerii, organizării și desfășurării activității economico-sociale.

CREȘTEREA ȘI DEZVOLTAREA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE

La baza propășirii economiei naționale, a superiorității orînduirii noi se află proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Îmbinarea strînsă a proprietății socialiste de stat și a celei cooperatiste într-un tot unitar, în ansamblul economiei naționale generează necesitatea conducerii conștient dirijate a vieții economico-sociale, oferă posibilități multiple de folosire rațională a tuturor resurselor materiale și umane ale societății, permitînd creșterea în ritm susținut a producției, în scopul satisfacerii tot mai depline a trebuințelor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății și a dezvoltării multilaterale a personalității fiecăruia. Crearea, întărirea și dezvoltarea proprietății socialiste în ambele ei forme — de stat și cooperatistă — reprezintă, tocmai de aceea, **una din problemele primordiale ale progresului societății**.

Dezvoltarea proprietății socialiste, a relațiilor socialiste de proprietate reprezintă un proces dialectic deosebit de **complex**. Acest proces cuprinde creșterea volumului, modificarea structurii și ridicarea nivelului caracteristicilor care definesc valoarea de întrebuițare, cantitatea, calitatea **obiectului** proprietății socialiste, a bunurilor care constituie conținutul natural-material al relațiilor de proprietate. El cuprinde, de asemenea, raporturile ce se statornicesc între membrii societății în legătură cu însușirea, posesiunea și folosirea mijloacelor de producție, precum și legăturile ce se statornicesc între cele două forme de proprietate, pe măsura înaintării pe drumul societății socialiste multilateral dezvoltate. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție **se realizează, din punct de vedere economic, înainte de toate, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor membrilor societății, în dezvoltarea și afirmarea multilaterală a personalității fiecăruia**. De aceea, întărirea și dezvoltarea proprietății socialiste se află la **baza** ridicării sistematice a standardului de trai.

Paralel cu creșterea dimensiunilor și schimbarea structurii conținutului natural-material al proprietății, are loc un proces de **optimizare a gradului ei de concentrare**.

La baza stabilirii dimensiunilor unităților economice se află criteriile economice și sociale — eficiența economică și socială. Aceste criterii au rolul hotărîtor și determinant și în evoluția procesului de concentrare a producției în unități economice.

Dezvoltarea proprietății cooperatiste în agricultură își găsește expresia în amplificarea legăturilor economice dintre cooperativele agricole de producție. Cadrul instituțional-organizatoric îl reprezintă consiliile intercooperatiste și asociațiile intercooperatiste.

Dezvoltarea proprietății cooperatiste în agricultura țării a avut și are loc cu **sprîjinul permanent, multilateral al statului nostru socialist**. De pildă, numai creditele acordate de stat cooperativei agricole în primii trei ani ai cincinalului actual, exprimate în prețurile anului 1963, au depășit suma de 6 miliarde lei.

Unul din procesele legice ale dezvoltării proprietății socialiste în această etapă constă în **intensificarea colaborării și con-**

lucrării dintre proprietatea socialistă de stat și cea cooperatistă **de îndeplire** tot mai strînsă a acestora, pe măsura înaintării pe calea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului. **Cooperarea** dintre întreprinderile agricole de stat și cele cooperatiste constituie o **nouă formă de cooperare economică**. Ea asigură generalizarea experienței înaintate, valorificarea mai înaltă a resurselor materiale și financiare atît din agricultura de stat, cît și din cea cooperatistă, creșterea producției agricole și veniturilor oamenilor muncii de la sate. În cadrul acestei colaborări se pot crea unități economice **proprietate comună** de stat și cooperatistă. De asemenea, se pot iniția și organiza acțiunile de cooperare între cooperativele agricole de producție și stațiile pentru mecanizarea agriculturii, în vederea folosirii raționale a utilajelor, îmbunătățirii conducerii și organizării muncii creșterii producției agricole. Desigur, dezvoltarea ulterioară va genera noi forme de conlucrare și cooperare dintre cele două forme de proprietate, care vor asigura întărirea legăturilor dintre ele, îndeplinirea lor tot mai puternică și realizarea lor economică tot mai eficientă.

DEZVOLTAREA RELATIILOR DE COLABORARE TOVĂRĂȘEASCĂ

Așa cum am văzut, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție imprimă relațiilor economice un pronunțat caracter de colaborare tovrășească și ajutor reciproc. Această trăsătură este proprie întregului sistem al relațiilor economice socialiste, tuturor compartimentelor vieții economico-sociale. Pe măsura dezvoltării societății socialiste acest caracter al relațiilor economice își îmbogățește tot mai mult **conținutul** și se perfecționează **formele** sale de manifestare.

(În acest plan este necesar ca propagandiștii, toți participanții la învățămîntul politico-ideologic de partid să se oprească înainte de toate, asupra **formelor principale** ale colaborării tovrășești și ajutorului reciproc, și anume :

1. Întrecerea socialistă ce se desfășoară în cadrul unităților economice și între acestea, în cadrul unităților teritorial-administrative și între acestea ;

2. Accentuarea muncii și conducerii colective în toate domeniile și compartimentele de activitate ;

3. Colaborarea dintre clasele sociale ale societății socialiste în toate momentele și fazele reproducției sociale).

DINAMISMUL STRUCTURII SOCIALE A ȚĂRII

Dezvoltarea multilaterală și în ritm rapid a forțelor productive societății, ridicarea proprietății socialiste — de stat și cooperatiste — pe o nouă treaptă vor determina **modificări calitative** în cadrul fiecărei clase și categorii sociale ce compun structura orînduirii din țara noastră și în structura socială în ansamblu.

Continuarea procesului de dezvoltare industrială a țării, de amplasare rațională a obiectivelor industriale pe suprafața țării orientarea spre înzestrarea întreprinderilor cu cele mai noi realizări ale științei și tehnicii mondiale vor determina în mod obiectiv : a) creșterea numerică a clasei muncitoare ; b) prezenta ei în toate zonele și județele țării ; c) creșterea nivelului de pregătire politico-ideologică și profesională a clasei muncitoare ; d) sporirea aportului ei la perfecționarea tehnicii și tehnologiei de fabricație, la îndeplinirea cerințelor revoluției științifice și tehnice ; e) creșterea contribuției clasei muncitoare la crearea venitului național, la sporirea potențialului economic al țării ; f) afirmarea și mai puternică a rolului ei de clasă conducătoare a societății.

(Dezbaterile vor evidenția că în anii cincinalului viitor, pentru prima dată în istoria țării, numărul populației ocupate în industrie va depăși pe cel din agricultură. Acest proces se va accentua și intensifica în anii ce vor urma. Potrivit prognozelor actuale, la sfîrșitul deceniului următor în industrie vor lucra 42—43 la sută din populația ocupată a țării, iar în agricultură numai 12—15 la sută).

Așa cum se precizează în Programul partidului, „alianța muncitorească-țărănească va reprezenta și în viitor factorul esențial al progresului economic și social în țara noastră ; principala forță politică care va asigura dezvoltarea continuă a curentelor revoluționare ale poporului, mersul înainte al societății pe calea socialismului și comunismului”.

În același timp, va avea loc un proces a) de creștere numerică a intelectualității, b) de ridicare a ponderii ei în cadrul națiunii noastre și c) de creștere a rolului său în dezvoltarea producției de bunuri materiale, a învățămîntului și cercetării științifice, în ridicarea nivelului de cultură al întregului popor, practic, în întreaga activitate economico-socială.

În procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, pe temeiul dezvoltării în ritm accelerat a bazei tehnice materiale a societății și al întăririi continue a proprietății socialiste, al perfecționării relațiilor de producție, va avea lo-

centuarea procesului de apropiere a claselor și categoriilor sociale. Acest proces se va concretiza, înainte de toate, în a) dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și munca intelectuală; b) intensificarea procesului de apropiere și ștergere a deosebirilor esențiale dintre munca industrială și agricolă; aceasta din urmă devenind o variantă a activității industriale; c) dispariția deosebirilor esențiale în condițiile și modul de muncă și de trai ale oamenilor muncii de la orașe și sate, a deosebirilor dintre oraș și sat. Ca urmare, se va omogeniza tot mai mult nivelul general de civilizație al societății, se va întări și cimentă tot mai mult unitatea coeziunea întregului popor și astfel țara noastră va păși tot mai rapid, mai ferm pe calea făuririi unei societăți unitare a tuturor oamenilor muncii, întemeiată pe proprietatea unică a întregului popor.

PERFECTIONAREA RELATIILOR DE REPARTIȚIE

Așa cum se știe, producția socialistă este subordonată satisfacerii cât mai depline a trebuințelor mereu crescânde ale tuturor membrilor societății, dezvoltării și afirmării personalității fiecăruia. Pentru a ajunge în sfera consumului, bunurile materiale trebuie să parcurgă stadiul repartiției. Înaintarea țării noastre pe calea socialismului multilateral dezvoltat impune cu necesitate perfecționarea și dezvoltarea relațiilor economice, a formelor sociale-economice de repartiție.

Aceasta se concretizează în țara noastră în:

a) politica partidului și statului nostru de repartizare planificată a produsului social total și a venitului național, în conformitate cu interesele fundamentale ale societății socialiste și membrilor ei, de creștere rapidă și continuă a producției materiale și de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor;

b) politica partidului și statului nostru de îmbunătățire a repartiției mijloacelor de producție între ramurile producției materiale și între județele țării;

c) politica partidului nostru de perfecționare a repartiției bunurilor de consum, după cantitatea, calitatea și însemnătatea socială a muncii prestate, în lumina prevederilor Programului partidului și a Legii retribuiri după cantitatea și calitatea muncii, adoptată de Marea Adunare Națională în anul 1974;

d) politica partidului și statului nostru de repartizare a unei părți din bunurile de consum, prin intermediul fondurilor sociale de consum;

În acest plan se evidențiază rolul stimulatoare pe care repartiția în general, repartiția după cantitatea și calitatea muncii în special, îl joacă în dezvoltarea economică a patriei, în accelerarea dezvoltării și creșterii producției materiale.

DEZVOLTAREA RELATIILOR DE SCHIMB

Perfecționarea relațiilor economice include, ca un moment organic al său, dezvoltarea schimbului de activități ce se desfășoară în cadrul, în interiorul procesului de producție și a schimbului de produse ce se desfășoară în afara procesului nemijlocit de producție și care, în cea mai mare parte a sa, îmbracă forma schimbului de mărfuri.

Perfecționarea relațiilor de schimb presupune:

1. perfecționarea schimbului de experiență în cele mai diferite compartimente ale organizării, conducerii și desfășurării producției etc.;

2. dezvoltarea relațiilor marfă-bani între unitățile economice socialiste de stat, între acestea și cele cooperatiste, între unitățile cooperatiste, între unitățile economice și populație, etc., perfecționarea a sistemului de prețuri, de asigurare a unei circulații monetare echilibrate, de folosire a pîrghiilor economico-financiare în scopul dezvoltării în ritm înalt a întregii economii, îndeplinirii programului de edificare a socialismului multilateral dezvoltat;

3. aplicarea politicii partidului nostru de participare activă a României la relațiile economice internaționale și a principiilor pe care această politică se întemeiază.

REGLAREA PLANIFICATĂ A CONSUMULUI

Așa cum se cunoaște, consumul reprezintă acel moment al procesului unic al reproducției în cadrul căruia se realizează satisfacerea trebuințelor materiale și spirituale ale membrilor societății printr-un anumit consum productiv cât și cel personal. Politica de reglare planificată a consumului personal are în vedere:

1. stabilirea unei corelații optime între sfera consumului individual și a celui colectiv;

2. dezvoltarea continuă a serviciilor consumptive, care joacă un rol tot mai mare în satisfacerea diferitelor trebuințe ale membrilor societății;

3. stabilirea unei corelații optime între consumul de bunuri alimentare, nealimentare și servicii;

4. creșterea proprietății personale a membrilor societății, pe temeiul creșterii proprietății socialiste în cele două forme ale sale;

5. formele de organizare a consumului personal individual și colectiv etc.

DEZVOLTAREA ȘI ADÎNCIREA DEMOCRAȚIEI ECONOMICE

Relațiile socialiste de producție sînt cele mai umane și democratice relații din cîte a cunoscut istoria societății pînă în acest stadiu. Edificarea socialismului multilateral dezvoltat impune cu necesitate dezvoltarea — îmbogățirea conținutului și perfecționarea principiilor și formelor — democrației socialiste. Așa cum se știe, principiul fundamental de conducere, organizare și funcționare a vieții economico-sociale în țara noastră este principiul centralismului democratic, care decurge cu necesitate obiectivă din însăși natura proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și a relațiilor de colaborare tovarășească și ajutor reciproc. Socialismul este organic și indestructibil legat de conducerea și organizarea centralizată și democratică a vieții economice și sociale.

Definind dezvoltarea democrației, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „în esență, problema dezvoltării democrației socialiste este problema participării active a poporului la conducerea treburilor țării”.

Fundamentînd principiile conducerii științifice ale societății socialiste, Programul partidului nostru precizează că acestea „țin seama de caracterul noii orînduirii, de necesitatea asigurării participării la conducerea vieții economico-sociale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, de imperativul dezvoltării și adîncirii democrației socialiste, de țelurile fundamentale ale socialismului și comunismului”.

(Analiza dezvoltării democrației socialiste trebuie să pornească de la premisele ei politice, ideologice, economice și sociale și apoi să pună în lumină caracteristicile principale ale democrației socialiste și superioritatea ei de necontestat asupra democrației burgheze. În continuare, dezbaterile trebuie să pună în lumină necesitatea obiectivă a dezvoltării democrației economice socialiste.

Un loc important în dezbaterile acestei probleme trebuie să-l ocupe ridicarea nivelului de pregătire tehnico-profesională, politico-ideologică și de cultură generală a oamenilor muncii, dezvoltarea conștiinței lor profesionale, a conștiinței socialiste înaintate în calitate de condiție esențială a dezvoltării democrației socialiste.

La acest capitol se poate consulta articolul: „Echitate în relația individ-societate” de Georgeta Hălășan, din Revista economică nr. 40 din 30 X 1975, și articolul: „Procesul dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală” de dr. Laurențiu Pop, din Revista economică nr. 35 din 29 VII 1975).

prof. univ. Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

ÎNTREBĂRI

1. Care sînt principalele trăsături ale sistemului relațiilor economice socialiste?

2. Care este rolul proprietății socialiste în dezvoltarea societății noastre?

3. În ce constă necesitatea obiectivă a perfecționării și dezvoltării relațiilor economice în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării țării noastre spre comunism?

4. Care sînt direcțiile principale prevăzute în Programul P.C.R. pentru perfecționarea și dezvoltarea relațiilor economice în etapa edificării socialismului multilateral dezvoltat?

BIBLIOGRAFIE

1. Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, p. 67—68, 102, 103, 104, 107, 108.

2. Constituția R.S.R., 1975, p. 5.

3. Nicolae Ceaușescu, Raport prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 6 decembrie 1967, în „România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste”, vol. 2, Editura politică, București, 1968, 514, 519—522, 525—527.

4. Nicolae Ceaușescu, Raportul C.C. al P.C.R. la Congresul al X-lea al partidului, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 4, Editura politică, București, 1970, p. 307—312.

5. Nicolae Ceaușescu, Raport prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 19 iulie 1972, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 7, Editura politică, București, 1973, p. 519—529, 548—551.

6. Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R., Editura Politică, 1975, p. 62—68; 79—84.

7. Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plinara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975, Editura politică, București, 1975.

INTR-UN studiu anterior*), am încercat să discernem câteva din elementele de perenitate ale operei lui Fr. List în gândirea universală. Industrialismul și protecționismul listian era destinat exclusiv statelor mari, care îndeplineau condițiile unor „națiuni normale” — o populație numeroasă, un teritoriu vast și variate resurse naturale. Țările mici și mijlocii erau excluse, urmînd să suporte „misiunea civilizatoare” a Occidentului.

Locul deținut de opera lui Fr. List în literatura economică românească trebuie privit și analizat în cadrul unui paralelism și comparativism complex, ce include aspectul a ceea ce se numește înrudită spirituală, similitudine tematică — ca efecte ale unor izvoare, relativ comune, în baza economică, socială și politică. Se poate vorbi, astfel, de o anumită influență exercitată de opera lui List asupra gândirii noastre din trecut, ca de un fenomen care s-a exercitat nu în direcția adoptării tezelor dominante și a pozițiilor reacționare, ci în direcția stimulării unei concepții și a unei poziții proprii, servindu-i ca instrument de meditație și lămurire. Mai mult, urmează să includem în analiză, modul în care teza protecționismului listian a inspirat, sugerat și furnizat unele argumente unei alte direcții de gândire, opuse — cazul teoriei protecționismului, adecvată industrializării țărilor mici și mijlocii. Cum a putut fi posibil acest fenomen? Prin forța împrejurărilor, gândirea economică românească s-a situat de la început în planul actualității, în care marile opțiuni în dezvoltarea economică, efectuate de țările mai

FR. LIST ȘI GÎNDIREA ECONOMICĂ DIN ROMÂNIA (II)

dezvoltate, permiteau confruntarea valabilității teoriilor și concepțiilor din știința economică universală. Pentru gânditori ca D.P. Marțian, M. Kogălniceanu, A.D. Xenopol, P.S. Aurelian, B.P. Hașdeu sociologia ideilor și curentul economic se afla la confluență cu istoria și gnozeologia, iar funcția ei primordială avea un caracter critic, deoarece explicațiile și determinismele pe care le releva aduceau gândirea social-economică la nivelul unor motivații practice și al cauzalității sociale din țările de origine.

Aspectul nu este minor și nu reprezintă un simplu exercițiu ambițios cu gândirea economică universală. El are drept suport obiectiv ceea ce Marx aprecia drept contradicție între conștiința națională a unei țări mici și practica celorlalte națiuni cu tendințe de dominare. Econo-

miștii priveau realist substanța gândirii economice și misiunea ei în contextul gândirii universale: respectiv de a lua, ca obiect predominant al cercetării și preocupărilor sale, realitățile naționale și a le pune în slujba dezvoltării țării, utilizînd în acest scop rezultatele deja dobîndite pe plan mondial. În acest scop gânditorii români citați au consacrat ample analize comparative, inclusiv comparații statistice, prin care încearcă să determine nivelul de dezvoltare economică a României față de alte țări, tendințele vieții economice internaționale, ca fundal al situației problemelor dezvoltării economiei naționale. Se remarcă tendința însușirii cu discernămint critic, adaptată la nevoile țării noastre, a cuceririlor gândirii și științei mondiale. Astfel, concepția teoriei valorii muncă a lui A. Smith și D. Ricardo este utilizată pentru fundamentarea punerii în valoare a resurselor naționale de forță de muncă. Analiza formării valorii și prețurilor pe piața mondială, în condițiile existenței unor economii cu nivel de dezvoltare diferite, îi conduce la concluzia construirii unei politici economice naționale care a jucat un rol central mai ales după 1886.

Dezvoltarea economică a țării prin industrializare este argumentată în numele punerii în valoare a resurselor naturale și de muncă și mai puțin al creării de valori de schimb ca la Smith. România fiind în situația de a lupta pentru independența sa economică și națională, pentru afirmarea propriei burghezii, Fr. List era evident, ca poziție, ca mod de abordare practică a problemei industriali-

zării, nu ca mod teoretic de gândire, mai apropiat. În folosirea conceptului listian de protecționism nu se uita însă că era vorba de planuri și momente deosebite. Concepția lui List nu era legată de stadiul specific României, ci era proprie unor țări mari, oarecum dezvoltate, interesate în obținerea priorităților tehnice în condițiile hegemoniei deja instaurate a Angliei. Burghezia românească se ferea mai ales de ofensiva comercială marilor puteri, fiind constrinsă de o mare datorie externă, opțind pentru importul de capital sub formă *productivă*. În concepția lui Kogălniceanu, dezvoltarea industrială constituie condiția esențială a „civilizației”, „propășirii” materiale și culturale a unui popor¹⁾. Necesitatea promovării industriei decurge astfel din înțelegerea rolului determinant al factorului economic în viața social-politică. Acestea sunt ideile de industrializare se asociază, mai târziu, în concepția lui M. Kogălniceanu cu lupta pentru existența și afirmarea națiunii române, depășind cadrul elaborării politicii vamale și de schimb²⁾. M. Kogălniceanu și P.S. Aurelian, au înțeles de timpuriu necesitatea și posibilitatea creării unei economii proprii primul încă din 1850, cînd respingea civilizația de suprafață care se mărginea la importul mărfurilor de lux. Acest spirit este reafirmat viguros de către P.S. Aurelian: „Nu poate exista prosperitate politică fără prosperitate economică... Viitorul nostru ca stat este în cea mai strînsă legătură cu dezvoltarea economică a țării”²⁾. Doctrinile economice occidentale cu care vine în contact „nu sînt pentru P.S. Aurelian ocheane pri-

fise

I. VĂDUVA C. DINESCU R. SĂVULESCU

MODELE MATEMATICE DE ORGANIZAREA ȘI CONDUCEREA PRODUCȚIEI

● Metodele descrise în volumul Modele matematice de organizarea și conducerea producției (Editura didactică și pe-

dagogică, București, 334 p.), de I. Văduva, C. Dinescu și B. Săvulescu, continuă seria celor prezentate în volumul întii al lucrării cu același nume, analizîndu-se alte situații întîlnite în practica de producție. Cartea cuprinde trei părți: I. Organizarea fluxurilor în procesul de producție; II. Probleme de programarea producției; III. Planificarea optimă a stocurilor de produse și materiale.

Galbraith despre exercițiul nelimitat al puterii marilor corporații

● Prezentînd o nouă carte a lui John Kenneth Galbraith Money: whence it came, where it went (Banul: de unde a venit, încotro s-a dus), Houghton Mifflin, 324 p., Michael Ruby scrie în NEWSWEEK (8 sept. 1975) că, practic, Galbraith este singurul dintre economiștii contemporani cu suficiență reputație ca să fie auzit — dacă nu urmat — care să fi subliniat influența neobișnuit de puternică asupra pieței a corporațiilor, evidențiată prin mo-

dul în care determină prețurile, salariile și însăși creșterea economică în economia S.U.A. După Galbraith, spune M.R., modelul keynesian dă rezultate bune în caz de deflație și depresiune, dar, după cum arată experiența recentă, el nu este adecvat situațiilor de inflație mai ales dacă este nevoie să se mențină un nivel rezonabil de ocupare a forței de muncă. Nici politica monetară nu este de prea mare ajutor: prin reacții lente și adesea inadecvate la condițiile economice, contribuția ei principală de-a lungul anilor la conducerea economiei ar fi fost, după Galbraith, de a intensifica atît boomurile, cît și prăbușirile în ciclul economic. J.K.G. ar reveni mereu la problema exercițiului nelimitat al puterii pe piața marilor corporații. Inpotrivă unei reveniri la o politică fiscală în vederea unei redistribuiri echitabile a venitului, el recomandă un control direct al salariilor și prețurilor în acele sectoare „care pot crea o autodinamică inflaționistă”: industriile oțelului, automobilului, petrolului, petro-

chimiei ș.a. — unde prețurile tind să fie mai curînd administrate, decît determinate de ofertă și cerere. Zonele în care forțele pieței determină nivelurile prețurilor — industria alimentară, industria cu multe firme, întreprinderi mici — ar rămîne necontrolate.

Vasile Bozga

**CRIZA
AGRARĂ
în România
dintre
cele
două
războaie
mondiale**

● Criza agrară dintre cele două războaie mondiale are gaja amplu situația acele-

are caută să înțeleagă realitatea românești, ci simple instrumente pe care le schimbă în funcție de nevoile economiei naționale în lupta pe care o ducе pre a-i asigura progresul" (3). În mod firesc, atenția specială acordată problemelor economice de către ambii gânditori decurge din înțelegerea adincă a rînduiri existente, din descifrarea sensului în care trebuie să evoajeze economic și politic România. Indiferent dacă cele două concepțe — de creare a unei sisteme de economie națională (M.K.) și de „program economic” (P.S.A.) — coincid sau nu prin conținut și finalitate, autorii lor aveau în vedere așezarea întregii economii pe baze noi, proprii, prin înaintarea tot mai fermă a României pe calea industrializării. În acest context neșii premisele judecării nu puteau izovi decît din analiza ansamblu a economiei și a stadiului de dezvoltare în care se află, din evaluarea resurselor materiale și umane de care dispunea România.

Vorbînd despre industrializarea unor țări care au promovat această politică în secolul al XVIII-lea — prima jumătate a secolului al XIX-lea, toți oamenii de știință și oamenii politici, au fost de acord că bazele ei au fost empirice. Este adevărat că rudimente teoretice au existat și atunci, însă această orientare era rezultatul cel mai neîndoielnic al intereselor practicii imediate și al unei evoluții istorice obiective. Industrializarea s-a făcut în nici un fel obiectul unei politici de stat, iar în ea mai mare măsură, oamenii de știință au apreciat valoarea industrializării mai ales retrospectiv, statistic. Abia după ce

s-a trecut la luarea în considerare a efectelor ei, industrializarea a devenit și un obiect pentru știință. Adam Smith și David Ricardo au sesizat laturile esențiale ale acestui fenomen numai pentru că el se manifestase din plin, și pe această bază au formulat teoria creării valorii în ramurile producției materiale. Fr. Quesnay, trăind în Franța, în condițiile unei dezvoltări industriale incipiente, nu a putut sesiza fenomenul, cu toată inteligența pe care a demonstrat-o în construirea tabloului său. Mai târziu, cînd fenomenul a devenit predominant, și îndeosebi prin intermediul marxismului, el a constituit o preocupare primordială a cercetării. Țările care treceau mai târziu pe calea dezvoltării capitaliste aveau în față o experiență istorică și, în același timp, doctrine, teorii, care permiteau luări de poziții critice sau adevărate. Ținînd seama de volumul mare al capitalului solicitat de dezvoltarea industrială, economiștii au început să considere problema ca o problemă națională. Între altele, tocmai acum s-a născut conceptul de economie națională, deși cel de națiune era dat de ideea de piață, însă nici el nu poate fi rupt de dezvoltarea industriei. Și de aici apelu la stat, pentru a sprijini, nu o măsură sau alta în domeniul economic, cu caracter relativ particular, ci de a coordona politica economică generală, chiar dacă economia nu avea un caracter etatist.

După cum se știe, în România problema industrializării a fost pusă mai mult teoretic imediat după Unire, însă ea a început să capete preponderență abia după 1878. Pe bună dreptate putem afirma că teoriile

avansate, implicate în măsurile cuprinse în „Mesajul” domnitorului Al. I. Cuza, chiar dacă îmbrăcau formă legislativă, exprima în fond cele mai pure concepții de economie politică (avînd în vedere imposibilitatea istorică a aplicării lor sau realitatea istorică a neaplicării lor). Al. I. Cuza, ca și economiștii din jurul său, se călăuzeau după doctrine, iar măsurile pe care le preconizau în legi erau mai puțin de politică economică și mai mult niște deziderate teoretice. Ei înțelegeau că bunăstarea unei țări ținea de stadiul, structura și situația, cum spunem noi astăzi, a dezvoltării forțelor de producție. Fără să înțeleagă doctrine, teoretic ei erau aizați asupra faptului că dezvoltarea industriei este o bază materială, socială a transformărilor revoluționare, în sensul departajării de feudalism a României.

Mai târziu, cînd, în condiții istorice schimbate și pe baza inițiativei private, s-au formulat idei de industrializare, acestea încetaseră să mai fie simple opinii asupra dezvoltării, de vreme ce după 1878 găsiseră teren chiar în baza economică. Desigur, starea de fapte încă nu oferea o bază largă acestor opinii, datorită slăbimii posibilității de acumulare a capitalului în România în acea vreme, fapt exprimat în coaliția burghez-moșierească. De aici atitudini opoziționiste îndelungate, mai ales din partea celor mai consecvenți în problema industrializării, însă tot pe bază doctrinară. Așa se explică circulația relativ largă a lui List și traducerea operei sale „Sistemul național de economie politică” de către Ioan N. Papiniu, apă-

rută mai întîi sub formă de articole în revista „Țara nouă” în anul 1886. În anul următor, după ce legea de încurajare a industriei a fost votată în Senat, apare volumul prefațat de P.S. Aurelian. Studiul introductiv este reprodus în paginile revistei „Economia națională”, alături de publicarea legii pentru încurajarea industriei. Atît articolele de fond, cît și publicarea unor ecouri internaționale cu privire la orientarea fermă pe care o luase România în politica de industrializare, vin să contureze tabloul și contextul particular în care opera lui List semnifică atunci mai mult o atitudine, decît un eveniment științific.

Oricum, este greu de susținut teza că numai știința economică a contribuit la politica economică a modernizării României prin industrializare sau că aceasta ar fi fost expresia unor interese empiric înțelese ale conducătorilor de stat. Este evident că rolul primordial l-au jucat schimbările progresive ce s-au produs în baza materială a societății noastre.

Aneta SPIRIDON

* Revista economică, nr. 35/1975, pag. 22-23.

¹⁾ Calendarul pentru poporul român pe anul 1845. Almanah pentru învățătură și petrecere, pag. 17-21.

²⁾ Terra nostra, ed. doua, revăzută și adaosă. Buc. 1880, p. XXV, citat după P.S. Aurelian, Opere economice, Texte alese, Ed. Acad. R.S.R., Buc. 1967, p. VL.

³⁾ Costin Murgescu. Studiu introductiv la P.S. Aurelian. Opere economice. Editura Academiei R.S.R. București 1967, p. XLVIII.

partea a poporul român care timp de secole a fost păstrătoarea ființei sale — cercetarea unei perioade din zbuciumata și istorie înscriindu-se astfel ca o parte constitutivă în efortul general al cercetătorilor din țara noastră de a înțeași, înainte de toate, istoria producătorilor de bunuri materiale, și a muncii și luptă a stat la temelia dezvoltării istorice. Criza agrară afectată din ramurile de bază ale economiei românești, avînd multiple tangențe și intercondiționări cu întreaga dezvoltare a economiei românești. În fine, înțelegerea contradicțiilor din sfera agriculturii și de la punctele ei de contact cu alte domenii de activitate economică are o strînsă legătură cu înțelegerea mai profundă a mersului procesului revoluționar din România acelor ani. Vasile Iozga menționează faptul că în tratarea problematicii sale a beneficiat de o serie de cercetări anterioare, dar a-

rată că a simțit nevoia unei analize mai detaliate, utilizînd și material de arhivă, a unui efort de sinteză care să strîngă la un loc aspectele pe care le-a socotit cu deosebire definitorii pentru înțelegerea amploarei luate de criza agrară și a numeroaselor sale implicații. Cartea, apărută în Editura Academiei, București 1975, 264 p., cuprinde trei capitole: I. Criza agrară interbelică pe plan internațional; II. Premisele și condițiile desfășurării crizei agrare în România; III. Criza agrară din România, mersul și urmările ei.

Modificări în structura industriei prelucrătoare din economia capitalistă

● În articolul Obrativni uslovia kapitalisticeskogo hoziaistva: struktura, dinamika, problemi (Industria prelucrătoare a economiei capitaliste mondiale: structură, dinamică, probleme), apă-

rut în revista MEMO/9 sept. 1975, V. Rimalov arată că în perioada postbelică structura producției industriei prelucrătoare s-a modificat sensibil în țările capitaliste. O schimbare s-a produs în raportul dintre industria grea și cea ușoară. În perioada 1948-1974 indicele volumului fizic al producției industriei grele a crescut aproximativ de 5 ori, în timp ce al industriei ușoare doar de 2,9 ori, ritmul de creștere al primei fiind deci de 1,7 ori mai rapid decît al celei de-a doua. Această tendință nu este însă specifică perioadei postbelice, ea manifestîndu-se din secolul al XIX-lea, ca urmare a trecerii capitalismului la marea producție mașinistă. Totuși, pînă în a-junul celui de-al doilea război mondial industria ușoară deținea peste jumătate din valoarea producției industriale. În prezent, ea deține doar 1/3. Cele mai impresionante schimbări s-au produs în țările capitaliste dezvoltate, în anii 70 raportul dintre producția industriei u-

șoare și grele devenind 1 : 2,2. O modificare a structurii producției industriei prelucrătoare, determinată de revoluția tehnico-științifică, se manifestă în specializarea și cooperarea industriei prelucrătoare din centrele industriale ale capitalismului. După datele GATT, volumul livrărilor intercorporații trans și multinaționale reprezenta la sfîrșitul deceniului al șaptelea 30% din întregul comerț capitalist. Greutatea specifică a schimbului de produse ale industriei prelucrătoare între țări capitaliste dezvoltate a crescut între 1953 și 1972 de la 63,8% la 80,3%. Cam în aceeași perioadă greutatea specifică a exportului de astfel de produse spre țările lumii a treia a scăzut de la peste 1/3 la aproximativ 1/5. După autor, această tendință, reflectînd contradicțiile economiei capitaliste mondiale, poartă un caracter istoric de mai lungă durată.

CODIFICAREA DREPTURILOR ȘI OBLIGAȚIILOR FUNDAMENTALE ALE STATELOR — COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A NOII ORDINI ECONOMICE ȘI POLITICE INTERNAȚIONALE (III)

DREPTUL LA CO-OPERARE — O tendință obiectivă a lumii moderne, care se afirmă cu o vigoare crescândă, constă în multiplicarea contactelor și negocierilor, în intensificarea și diversificarea legăturilor de colaborare politică, economică și culturală, pentru satisfacerea nevoilor și împlinirea aspirațiilor de mai bine ale popoarelor. Ea se va manifesta cu o forță irezistibilă atât pe plan bilateral cât și în cadrul multilateral, se va aplica celor mai diverse domenii de activitate și va dobîndi proporții cu adevărat planetare.

Problemele politice și economice mondiale nu pot fi soluționate în mod viabil decît pe calea unei cooperări autentice, în cadrul consultărilor, concertărilor și înțelegerilor internaționale.

Determinată de profunde necesități obiective, amplificarea colaborării între state facilitează apropierea și înțelegerea între popoare, promovează relațiile lor de prietenie și bună vecinătate, contribuie la ameliorarea continuă a climatului politic internațional. Prin toate acestea, cooperarea exercită o importantă funcție de pace și securitate în raporturile interstatale.

Dreptul statelor de a participa la cooperarea internațională decurge nemijlocit din dreptul lor la existență, suveranitate, independență, pace și securitate. De acest drept beneficiază toate statele, oricare ar fi diferențele dintre ele. Deosebiri de orînduire socială ori de altă natură nu pot și nu trebuie să împiedice asupra dezvoltării unei largi colaborări internaționale, să constituie un impediment în conlucrarea rodnică dintre state în scopul promovării progresului economic și social al tuturor popoarelor, al înlăturării păcii și securității generale.

Pe acest temel legal, fiecare stat are dreptul de a statornici raporturi de cooperare bilaterală cu celelalte state și de a participa la proiecte, programe și acțiuni de colaborare multilaterală — instituționalizată sau stabilită ad-hoc — pe plan regional, interregional, continental sau mondial. Nici un stat nu poate fi împiedicat în mod arbitrar să-și exercite dreptul de a lua parte la cooperare internațională.

Cooperarea este, din punct de vedere juridic, nu numai un drept fundamental al statelor, ci și finalitatea, vocația firească a dreptului internațional, relațiile de conlucrare dintre state constituind însăși baza sa materială. O demonstrează, între altele, numărul impresionant de mare al acordurilor internaționale de colaborare, Carta O.N.U. și constituțiile celorlalte organizații interguvernamentale, toate fiind străbătute de ideea-forță a cooperării. Prin instituțiile, normele și metodele sale specifice, dreptul internațional este chemat să încurajeze, să faciliteze și să propulseze raporturile de colaborare între toate țările. În esența sa, dreptul internațional al zilelor noastre este un drept al cooperării pașnice și multiforme dintre state.

Spre a fi licită, cooperarea trebuie să se afle constant sub imperiul normelor dreptului internațional, să se bazeze pe respectarea principiilor inderogabile ale suveranității, independenței, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță, egalității în drepturi și avantajului mutual.

Prin definiție, o veritabilă cooperare este incompatibilă cu orice formă de dominație, asuprire sau exploatare, repudiază inechitățile de orice fel. Ea trebuie să procure beneficii tuturor partenerilor, să asigure reciprocitatea avantajelor și nicidecum să promoveze interesele unora în dauna celorlalți. De unde decurge importanța cardinală a aplicării riguroase a principiului deplinei egalități în drepturi în orice operă de colaborare demnă de acest nume.

Dreptul statelor de a coopera unele cu altele în toate domeniile activității umane impune lichidarea discriminărilor de orice natură, înlăturarea barierelor din comerțul internațional, asigurarea accesului tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii. Înlăturarea acestui drept se corelează, în același timp, cu cerința democratizării vieții internaționale, cu

promovarea unor noi forme și modalități de cooperare reciproc avantajoasă.

Concomitent cu dezvoltarea colaborării universale cunoscute o extindere continuă raporturile de cooperare pe plan regional. Statele au dreptul, firește, de a participa la cooperarea subregională sau interregională, în interesul dezvoltării lor economice și sociale. Aceasta nu poate însă deroga de la normele generale care cirmuiesc relațiile de colaborare internațională. Sint concludente, din acest punct de vedere, stipulațiile conținute la art. 12, pct. 1 din Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor: „Toate statele angajate într-o asemenea cooperare au îndatorirea de a veghea ca politicile urmate de grupările la care aparțin să corespundă prevederilor prezentei Carte, să fie deschise, compatibile cu obligațiile lor internaționale și cu exigențele cooperării economice internaționale și să țină seama pe deplin de interesele legitime ale țărilor terțe, în special ale țărilor în curs de dezvoltare”.

În contextul preocupărilor pentru lărgirea cooperării regionale se constată însă și tendința de a forța desființarea statelor naționale și de a se trece la formarea unor organisme supranaționale, ceea ce constituie, în esență, o formă nouă de aspirație la dominație asupra altor popoare. Dar, așa cum învederează experiența istorică, „o conlucrare trainică nu se poate realiza decît pe baza deplinei egalități între națiuni și state, a respectării intereselor naționale ale fiecărui popor”.

DREPTUL DE A FACE COMERȚ

Schimburile de bunuri și servicii reprezintă un sector vital al cooperării interstatale. Factor de prim ordin al dezvoltării și progresului general, comerțul internațional este, în același timp, o arteră esențială de comunicare între națiuni, o modalitate importantă de promovare a apropiării și înțelegerii între ele, un veritabil mesager al păcii și prieteniei între popoare.

Cunoscut din timpuri străvechi, dreptul statelor de a face comerț dobîndește dimensiuni și valențe noi în condițiile intensificării eforturilor pentru făurirea unui sistem de relații internaționale, bazat pe egalitate, echitate și avantaj reciproc. În actuala împrejurări istorice, înlăturarea plenară a acestui drept se conjugă cu lupta pentru depășirea stării de subdezvoltare, pentru eliminarea sechelelor raporturilor de inegalitate și promovarea justiției economice și sociale pe plan național și internațional.

Dreptul statelor de a face comerț se împletește, de asemenea, cu cerința democratizării structurilor și mecanismelor de adoptare a deciziilor în cadrul organizațiilor economice internaționale, precum și cu responsabilitatea comună a tuturor statelor pentru înlăturarea unor relații noi, care să asigure progresul tuturor națiunilor și, în mod special, progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare.

Dreptul egal al tuturor țărilor la comerț și la cooperare economică internațională a fost consfințit recent, în mod expres, prin Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor. Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 4 al Cartei, „Fiecare stat are dreptul de a participa la comerțul internațional și la alte forme de cooperare economică, independent de orice diferențe între sistemele politice, economice și sociale. Nici un stat nu va fi supus discriminării de orice fel, bazată numai pe astfel de diferențe. În urmărirea comerțului internațional și a altor forme de cooperare economică, fiecare stat este liber de a alege modalitățile de organizare a relațiilor sale economice externe și de a încheia acorduri bilaterale și multilaterale compatibile cu obligațiile sale internaționale și cu necesitățile cooperării economice internaționale”.

Carta consacră, de asemenea, dreptul tuturor statelor de a se asocia în organizații ale producătorilor de produse de bază în

popul dezvoltării economiilor lor naționale și realizării unei înfloriri stabile a acestei dezvoltări (art. 5). Comerțul internațional trebuie practicat — fără a aduce atingere preferințelor acordate țărilor în curs de dezvoltare — pe baza avantajului mutual, a beneficiilor echitabile și a acordării reciproce a tratamentului națiunii celei mai favorizate (art. 26). Carta mai prevede, totodată, dreptul fiecărui stat de a se bucura pe deplin de beneficiile comerțului mondial invizibil și de a participa la expansiunea acestui comerț (art. 27).

DREPTUL DE ACCES LA CUCERIRILE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII

Factor extrem de important pentru promovarea progresului economic și social, știința și tehnica constituie, în zilele noastre, o componentă esențială a politicii economice a statelor, o parte integrantă a programelor lor naționale de dezvoltare. Accesul tuturor țărilor — îndeosebi al celor în curs de dezvoltare — la cuceririle științei și tehnologiei moderne, ale cunoașterii umane în general, este o condiție indispensabilă pentru lichidarea subdezvoltării, pentru diminuarea și eliminarea marilor decalaje economice existente în lume.

Consecință directă a uriașei revoluții tehnice și științifice contemporane, dreptul de a avea acces la realizările științei și tehnologiei s-a impus recent în viața internațională.

Evident expunerile și detaliierile cu caracter istoric, vom menționa patru din momentele cele mai semnificative pentru afirmarea și recunoașterea acestui drept.

Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare înserează, în preambulul său, principiul fundamental potrivit căruia, de avantajele utilizării pașnice a energiei nucleare trebuie să beneficieze toate statele. În consecință — stipulează în conținutul preambulului — toate părțile la tratat „au dreptul de a participa la cel mai deplin schimb posibil de informații științifice și de a contribui — singure sau în colaborare cu alte state — la dezvoltarea continuă a utilizării energiei atomice în scopuri pașnice”. Prevederile din preambul sînt întărite de dispozițiile art. IV, pct. 2, în conformitate cu care „Toate părțile la tratat se angajează să înlesnească și au dreptul de a participa la cel mai larg schimb posibil de echipament, materiale și informații științifice și tehnologice în vederea folosirii pașnice a energiei nucleare...”

Prin rezoluția sa 2658 (XXV), intitulată „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state”, Adunata de România și adoptată la 7 decembrie 1970, Adunarea Generală a Națiunilor Unite recunoaște în mod expres „interesul tuturor țărilor de a beneficia de realizările științei și tehnicii moderne în vederea accelerării dezvoltării lor economice și sociale și de a avea acces la resursele intelectuale și tehnice ale lumii, luîndu-se în considerare nevoile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare”.

Declarația și Programul de acțiune adoptate de cea de-a șasea sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. stabilesc — ca un obiectiv de bază al noii ordini economice internaționale — participarea țărilor în curs de dezvoltare la avantajele științei și tehnicii, promovarea transferului de tehnici și crearea unei structuri tehnologice autohtone în interesul acestor țări, în forme și modalități corespunzătoare economiei lor.

În fine, Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor prevede, la art. 13, pct. 1, dreptul fiecărui stat de a beneficia de cuceririle științei și tehnologiei pentru accelerarea dezvoltării sale economice și sociale.

Dată fiind însemnătatea de prim plan a aplicării științei și tehnologiei moderne în procesul dezvoltării, este necesar să se asigure accesul nestingherit al tuturor națiunilor la descoperirile științifice și inovațiile tehnice, schimbul larg de informații, documentație și experiență tehnico-științifică, să se adopte măsuri hotărîte pentru facilitarea transferului de tehnologie și patente către țările în curs de dezvoltare.

Înfăptuirea acestui drept fundamental este, desigur, și ea legată de desăvîrșirea procesului de democratizare a relațiilor și organizațiilor internaționale, de adoptarea unor structuri și mecanisme menite să transpună în practică principiile noii ordini, prin intermediul unor instrumente politico-juridice angajante, încheiate cu participarea tuturor statelor.

DREPTUL DE A FACE PARTE DIN ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE

Foruri permanente de desfășurare a cooperării instituționalizate a statelor, organizațiile internaționale constituie unul din fenomenele cele mai caracteristice ale epocii, o componentă esențială a raporturilor interstatale moderne. Ele oferă cadrul de întîlnire și conlucrare organizată a statelor în vederea rezolvării diferitelor probleme ale vieții internaționale.

Scopul lor primordial constă în conjugarea eforturilor națiunilor participante pentru promovarea păcii, securității, progresului și justiției în lume, pentru satisfacerea și armonizarea intereselor tuturor popoarelor.

Dimensiunea planetară a problemelor ce preocupă omenirea,

cerința abordării și soluționării lor globale, interdependența fizică și politică a lumii, natura însăși a legalității internaționale impun cu necesitate universalitatea organizațiilor interstatale de interes general. Vocația de universalitate determină, la rîndul ei, caracterul deschis al acestor instituții. Din motive similare, aceluiași cerințe trebuie să li se conformeze și organizațiile regionale, subregionale sau interregionale. Înfăptuirea consecventă a universalității organizațiilor internaționale și funcționarea lor ca tribune deschise, democratice, condiționează, în cele din urmă, îndeplinirea cu succes a misiunilor ce le-au fost încredințate de state, eficiența activităților și programelor în care sînt angajate.

În virtutea calității lor de membri egali, toate statele au dreptul de a face parte sau nu din organizațiile internaționale. Pe acest temel, fiecare stat, mare sau mic, are dreptul egal de a fi invitat la reuniunile de constituire și de a lua parte la elaborarea statutelor instituțiilor interguvernamentale, de a fi admis, de a se asocia ulterior și de a se retrage din acestea — potrivit procedurilor convenite —, de a fi reprezentat în organismele create și la reuniunile lor sau convocate de ele. Toate statele participante dispun de aceleași drepturi în ceea ce privește dezbaterile și soluționarea problemelor ce intră în sfera de competență a organizațiilor respective. Ele au dreptul egal la inițiativă, beneficiază în egală măsură de dreptul de a lua parte la adoptarea hotărîrilor și la transpunerea lor în practică.

DREPTUL DE A PARTICIPA LA TRATATELE INTERNAȚIONALE

Facultatea de a contracta angajamente internaționale constituie una din manifestările cele mai tipice ale statelor în sfera relațiilor externe. După cum prevede art. 6 din Convenția cu privire la dreptul tratatelor (Viena, 23 mai 1969), „Orice stat are capacitatea de a încheia tratate”.

Tratatele reprezintă o componentă organică a relațiilor dintre state și a legalității internaționale. Dînd expresie acordului liber al unor parteneri egali, ele consfințesc drepturile și obligațiile reciproce ale statelor în raporturile lor politice, economice, tehnico-științifice, culturale etc. Tratatele sînt, deopotrivă, cea mai importantă formă juridică a colaborării interstatale și principalul izvor al dreptului internațional. Ele sînt destinate să asigure desfășurarea normală a relațiilor dintre state, conferindu-le trăinicia și stabilitatea indispensabile.

Toate statele, fără nici o deosebire, au dreptul de a încheia tratate unele cu altele, în condiții de deplină egalitate, și de a participa la tratatele internaționale de interes general.

Cunoscut din cele mai vechi timpuri, acest drept a căpătat o largă dezvoltare în epoca noastră, ca urmare a extinderii vertiginose a colaborării dintre state, într-o mare diversitate de domenii.

Pentru a fi valabile, tratatele trebuie să fie încheiate în conformitate cu normele și principiile fundamentale ale dreptului internațional.

Principiul călăuzitor în materie, unanim recunoscut, este acela al liberului consimțămînt. Un tratat nu poate crea nici obligații, nici drepturi pentru un stat terț fără consimțămîntul său. Orice atingere adusă acestui principiu atrage după sine nulitatea efectelor juridice ale tratatelor. Orice tratat sau acord încheiat sub efectul violenței sau al oricărei alte forme de constrîngere este nul și nu poate produce efecte legale nici între părți și nici în raporturile acestora cu alte state. De asemenea, este nul orice tratat care, în momentul încheierii sale, se află în conflict cu o normă imperativă a dreptului internațional general.

Orice tratat în vigoare leagă părțile, ele fiind obligate să-l îndeplinească cu bună credință (*pacta sunt servanda*).

Universalitatea tratatelor multilaterale, care reglementează probleme ce interesează întreaga omenire, impune caracterul lor deschis, toate statele, fără nici o opreliște sau discriminare, avînd dreptul să participe la ele.

Amplificarea practicii convenționale a statelor, încheierea de numeroase acorduri bi și multilaterale în cele mai diverse domenii de activitate, oferă o convingătoare dovadă a faptului că instrumentele juridice sînt chemate să aducă o contribuție importantă la făurirea noii ordini economice și politice internaționale. Este evident că adoptarea unor programe și măsuri de perspectivă va necesita angajarea tuturor națiunilor într-o amplă colaborare, al cărei cadru va trebui să fie stabilit cu precizie printr-o multitudinea de documente menite să definească drepturile și îndatoririle statelor în procesul de edificare a noii ordini.

DREPTUL DE A NU FI DISCRIMINAT

Consecință directă a postulatului egalității, dreptul tuturor statelor de a nu fi supuse discriminării face parte din normele generale, cu caracter imperativ, ale legalității internaționale contemporane. Consecvența traducere în viață a acestui drept este de natură să substanțieze

egalitatea, să ocrotească suveranitatea și independența statelor, să promoveze și să asigure avantajul reciproc.

Prin conținutul său, dreptul de a nu fi discriminat presupune acordarea unui tratament egal tuturor statelor, fără nici o excepție. De asemenea, el presupune înlăturarea acelor prevederi care mai subzistă în unele instrumente juridice internaționale și care mai păstrează privilegiile în favoarea anumitor state sau grupuri de state.

Dreptul de a nu fi discriminat capătă un conținut tot mai bogat în condițiile eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru lichidarea decalajelor care le despart de țările industrializate și ridicarea nivelului de trai al populației din propriile lor țări, el implicând nu numai simpla nediscriminare dar și dreptul acestor țări de a se adopta măsuri speciale în favoarea lor, de natură a restabili balanța raporturilor dintre state, pe baza unei egalități reale, iar nu formale.

Prelungire a vechilor raporturi de inegalitate și inechitate, discriminările reprezintă o altă fațetă a constrîngerilor și presiunilor, a metodelor desuete bazate pe forță și amenințarea cu forța. Factor de frinare și distorsionare a relațiilor internaționale, de nesocotire și prejudiciere a intereselor diferitelor state, discriminările se află într-un raport de vădită incompatibilitate cu normele dreptului și justiției, contravin exigențelor unei politici noi, înseși țelurilor și finalității noii ordini mondiale. Tocmai de aceea eliminarea acestei practici profund anacronice apare ca o coordonată majoră a întronării unui nou tip de relații între toate națiunile lumii.

Înainte de toate, trebuie cu desăvîrșire renunțat la orice discriminare în raporturile dintre state aparținînd unor sisteme deosebite. Inadmisibilitatea discriminărilor pe considerente privind diferențele de orînduire social-politică s-a impus ca o normă de bază a dreptului internațional și o teză predominantă a gândirii politice contemporane. Așa cum se exprima ministrul de externe al Argentinei, în fața Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, „discriminarea în funcție de sistemele economice și sociale ale țărilor este absurdă. Iată de ce noi considerăm ca fiind perimate toate aranjamentele încheiate în cadrul comerțului internațional care persistă să stabilească o discriminare în raport de regim”²³⁾.

În aceeași ordine de preocupări, se impune renunțarea categorică la măsurile discriminatorii față de țările în curs de dezvoltare, care le afectează grav interesele, se răsfrîng negativ asupra eforturilor depuse de ele în vederea consolidării independenței și suveranității naționale. Vom menționa — pentru a nu da decît un exemplu — că este contrară literei și spiritului reglementărilor prin care a fost instituit regimul preferințelor, practica discriminării în acordarea lor țărilor în curs de dezvoltare. Conceput ca un sistem generalizat, nediscriminatoriu și nereciproci, regimul preferințelor trebuie să se aplice tuturor acestor

țări, oricare ar fi sistemul lor social-politic și indiferent de zonă geografică. Apare, astfel, întru totul întemeiată ce rîntă formulată de Declarația de la Lima și Planul de acțiune privind dezvoltarea și cooperarea industrială ca țările dezvoltate „să adere pe deplin la principiul potrivit căruia sistemul generalizat de preferințe nu trebuie să fie folosit ca un instrument de presiune economică și politică” asupra țărilor în curs de dezvoltare (paragr. 41).

Ar fi, desigur, eronat să se creadă că discriminările ar putea fi admise în cadrul relațiilor dintre țările cu același regim social. Aceste relații nu fac excepție și nu se pot sustrage în nici un fel de sub incidența și rigoarea dreptului internațional general. Prin implicație, trebuie să fie repudiate în mod hotărît și discriminările de acest gen.

Apare, așadar, evident că „o largă colaborare internațională este incompatibilă cu orice fel de discriminare, inclusiv cea întemeiată pe deosebiri de regim social-economic. De aceea una din direcțiile principale ale reconstrucției progresive a relațiilor economice internaționale contemporane, urmărind crearea unei baze echitabile pentru dezvoltarea lor, o constituie interzicerea oricărei discriminări, eliminarea definitivă a măsurilor discriminatorii din sfera relațiilor economice internaționale”²⁴⁾.

Politica urmată de un stat, atitudinea sa față de problemele ce se pun în fața omeniului — evident, atunci cînd nu contravin normelor universal valabile ale legalității internaționale, țelurilor și principiilor Cartei O.N.U. — nu pot constitui temeiuri pentru adoptarea unei politici discriminatorii față de acel stat. Este limpede că discriminările inspirate ori motivate de asemenea considerente sînt ilicite, ele tinzînd să aducă atîngere uneia din prerogativele fundamentale ale oricărui stat suveran — aceea de a-și stabili de sine stătător politica, de a se manifesta în mod independent pe arena internațională.

Atitudinile, practicile și măsurile discriminatorii trebuie să fie excluse din toate domeniile relațiilor interstatale — politic, economic, tehnic, științific, cultural etc. — fie că este vorba de cele bilaterale sau de cele cu caracter multilateral. De asemenea, ele trebuie să fie excluse din sfera negocierilor internaționale, din activitatea instituțiilor și mecanismelor interguvernamentale, din procesul de elaborare a acordurilor interstatale

dr. Nicolae ECOBESCU
dr. Victor DUCULESCU

²³⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Editura politică, 1975, p. 144.

²⁴⁾ Doc. O.N.U. A/PV. 2208, 10 aprilie 1974.

²⁵⁾ I. Diumulen, Cu privire la principiile relațiilor economice internaționale, „Mejdnarodnaia Jizni”, nr. 2, 1975, p. 45.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Dinamici ale exporturilor mondiale

DATE PUBLICATE de G.A.T.T. privind producția agricolă și industrială a lumii din ultimul deceniu și jumătate (1960—1974) evidențiază că, în timp ce volumul fizic al producției industriale prelucrătoare a crescut de 2,4 ori, cel al producției ramurilor extractive — de 1,9 ori, cel al producției agricole a sporit de numai 1,4 ori (vezi tabelul).

Dacă în primele două cazuri indicatorul volumului fizic al producției a înregistrat creșteri continue, în ceea ce privește producția agricolă mondială în unii ani sporul a fost minim sau chiar negativ (în 1972).

Volumul fizic al exporturilor mondiale a cunoscut în perioada menționată o dinamică mai vie — atît per total cit și pe

grupe de produse — decît volumul fizic al producției. Atrage atenția expansiunea intensă a exporturilor articolelor industriale (de peste 3,8 ori), precum și faptul că — după ce a atins un nivel maxim în 1972 — vo-

lumul fizic al exporturilor de produse agricole s-a redus în următorii doi ani.

Valoarea unitară a exporturilor mondiale a înregistrat salturi spectaculoase în ultimii doi ani, și mai ales în 1974, ajun-

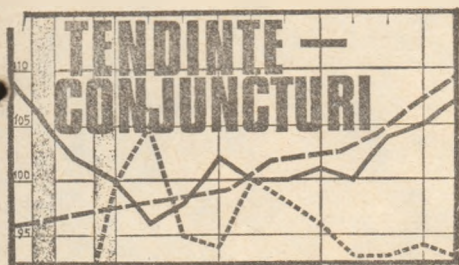
gînd la un nivel de 2,25 ori mai înalt decît în 1960. Articolele industriale (prelucrate) se situează însă sub această medie în timp ce valoarea unitară a exporturilor de produse minerale a crescut de 4,5 ori, datorită îndeosebi majorării prețurilor petrol.

Valoarea totală (în prețuri curente) a exporturilor mondiale s-a mărit în 1974 de cîteva 8,5 ori, comparativ cu 1960. Dar, dacă în 1960 produsele industriale reprezentau jumătatea din această valoare globală, produsele agricole — 31%, iar cele minerale — 17%, anul trecut ponderile respective erau de circa 54%, 17,5% și 26,5%. Creșterea, care ilustrează nu numai scăderea relativă a valorii produselor agricole care intră în circuitul internațional, ci și reducerea puterii de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de produse agroalimentare și materii prime agricole.

	1960	1963	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974 (date preliminare)
Exporturi mondiale									
Valoare (mld. dolari f.o.b.)									
Total	129	155	240	274	313	351	417	575	848
din care:									
- produse agricole	40	45	54	58	64	69	83	120	148
- minerale ^x	22	26	41	45	52	57	65	96	224
- articole industriale	65	82	141	165	192	217	260	348	459
Valoare unitară (1960=100)									
Total	100	100	104	107	113	119	130	162	225
- produse agricole	100	100	99	104	107	111	126	190	238
- minerale ^x	100	99	110	115	123	131	142	185	450
- articole industriale	100	100	106	108	114	123	134	153	185
Volum fizic (1960=100)									
Total	100	120	178	199	215	229	249	276	293
- produse agricole	100	111	136	139	150	155	164	158	155
- minerale ^x	100	120	172	181	195	202	214	240	232
- articole industriale	100	126	205	236	260	273	300	351	384
Producția mondială de mărfuri									
Volum fizic (1960=100)									
Toate mărfurile	100	115	155	164	170	177	186	202	208
- agricultură	100	107	125	126	129	134	133	139	140
- industrie extractivă	100	115	147	154	167	172	180	187	192
- industrie prelucrătoare	100	119	169	182	188	196	211	232	240

^x Inclusive combustibili și metale neferoase

Surse: GATT, Press Release, Prospects for International Trade, 26 august 1975.

R. D. G. : extinderea relațiilor economice

RELATIILE economice externe ale R. D. Germane, cunoscută o expansiune continuă, ca expresie concretă a participării crescînde a țării la acțiunile pe plan internațional de colaborare și cooperare în domeniul industriei, al cercetării tehnico-științifice etc. Numai în ultimele luni asemenea acorduri pe termen lung au fost semnate cu Uniunea Sovietică (prevăzînd, între altele, o creștere medie anuală a schimburilor comerciale reciproce cu 7% în perioada 1976—1980), cu Elveția (prevăzînd aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate și cooperarea pe terțe piețe), cu Algeria și Norvegia (pentru cooperare economică, industrială și tehnică), Kuwait (pentru dezvoltarea comerțului reciproc). Cu Iranul a fost încheiat un protocol vizînd dublarea volumului schimburilor comerciale reciproce în anii 1976—1978. De asemenea, au fost semnate un acord de cooperare economică cu Franța (stabilind sectoarele și proiectele concrete de cooperare), o convenție de cooperare cu India în domeniul cercetării științifice fundamentale, lărgindu-se astfel continuu evantaiul țărilor partenere cu R.D.G. de pe diferite continente ale lumii.

Falimente — an record

UN STUDIU elaborat de Casa națională a piețelor de stat din Franța asupra evoluției situației financiare a întreprinderilor din această țară relevă că numărul falimentelor înregistrate în acest an ar putea depăși cifra de 15.000, față de 11.000 în 1974, ajungînd să reprezinte 2% din numărul total al întreprinderilor (față de 1,2%).

Cel mai afectat de falimente este sectorul construcțiilor (cărui îi revin 33% din numărul lor total), urmat de comerț (28%), prestările de servicii (24%) și industrie (15%). Specialiștii apreciază că frecvența falimentelor ar putea să scadă către sfîrșitul acestui an.

Cultura soiei se extinde

IN FAȚA creșterii continue a necesarului de proteine în

lume și a cererii sporite pentru soia, tot mai multe țări sînt preocupate de introducerea și extinderea acestei culturi. După ce o serie de țări latino-americane, ca Brazilia (cărui producție de boabe de soia ar putea ajunge în anul în curs la 9,5 milioane de tone, față de 3,7 mil. t în 1972) sau Argentina, au pus capăt monopolului S.U.A. în acest domeniu, a venit rîndul țărilor africane să încerce aclimatizarea soiei pe teritoriul lor. În prezent, experiențe de cumpoare se desfășoară în Coasta de Fildeș (1.200 ha în sămințate pînă la finele anului), proiectîndu-se ca peste doi ani noua cultură să fie lansată pe scară largă.

Construcții turistice efectuate de Iugoslavia la Soci

IN BAZA unui contract încheiat cu reprezentanții sovietici, întreprinderea iugoslavă de construcții „Morrovo” din Skopje va efectua lucrări de construire a unor obiective turistice la Soci, pe litoralul sovietic al Mării Negre. Valoarea lucrărilor — menționează revista iugoslavă Ekonomika Politika — este estimată la 230 milioane dinari, la ele participînd încă trei întreprinderi iugoslave: din Sarajevo, Zagreb și Split.

Adaptare la cerințele concurenței

ȚINÎND seama de rezultatele negative din 1974 (8,8 milioane de automobile vîndute, față de 11,4 milioane în 1973) și din sem. I a.c. (o scădere a vînzărilor cu 17,3%, față de perioada corespunzătoare din 1974), marile societăți constructoare din S.U.A. au elaborat o nouă strategie pentru perioada următoare. Ea urmărește, în esență, reducerea pierderilor cauzate de conjunctura nefavorabilă pe piața automobilelor, adaptarea — în următorii cinci ani — a producției lor la noile condiții economice (îndeosebi la concurența sporită pe plan internațional) și pregătirea unei revoluții tehnice în acest domeniu pentru deceniul următor.

În acest scop, principalele trei companii constructoare au prevăzut investiții considerabile în 1975, apropiate de nivelul lor din anul trecut. Aceste investiții (în milioane dolari) se ridică la: General Motors 1400, Ford 700, Chrysler 450. Se apreciază că strategia următorilor ani se va axa pe modele mici (pe baza experienței firmelor vest-europene sau japoneze) și pe automobile de dimensiuni mijlocii, dar proiectate și dotate la un nivel superior al confortului. Totodată, după cum subliniază revista L'Usine Nouvelle, în lupta de concurență pe piața internă sau pe cea internațională cu alte firme occidentale, companiile constructoare de automobile din S.U.A. dispun de un atu departe de a fi negliabil: costurile lor de producție, la modele echivalente de automobile, sînt aproape de două ori mai reduse decît cele ale concurenților lor.

Oscilații pe piața cuprului

DUPĂ CE TIMP de aproape un an cursul cuprului pe piața londoneză a înregistrat scăderi spectaculoase — de la 1400 lire sterline pe tonă în aprilie 1974 la circa 500 lire la începutul acestui an, în lunile următoare prețurile au înregistrat oscilații continue, atingînd în jur de 650 lire sterline per tonă la începutul lunii septembrie. Luîndu-se în considerare, pe de o parte, stocurile de metal acumulate în perioada scăderii prețurilor utit în țările producătoare de cupru cit și la bursa metalelor de la Londra (acest aîn urmă stoc fiind evaluat la 400.000 tone), iar pe de altă parte perspectiva redemarării lente a economiei țărilor capitaliste, în cercurile de specialitate se apreciază că, în perspectiva apropiată, creșterea cererii de cupru va putea fi acoperită din disponibilul de metal existent.

Dar, după părerea unor observatori, faptul că în ultimii doi ani investițiile proiectate pentru deschiderea de noi mine au suferit amînări ar putea determina, pe termen mediu sau lung, un dezechilibru între cerere și ofertă pe piața cuprului.

Penetrația japoneză pe piața Angliei

DE DOUĂ ori în decurs de două săptămîni, secretarul pentru comerț al Marii Britanii, Peter Shore, a considerat necesar să facă apel la concătașenii săi pentru a cumpăra mărfuri englezești, condamnînd reținerea lof în fața acestora și preferința lor pentru

produsele importate. În această ordine de idei, principala sursă de preocupare o reprezintă produsele japoneze. Cu cinci ani în urmă, numai 4% din automobilele vîndute în Anglia erau din import; în prezent ponderea acestora din urmă a ajuns la 42%, cea mai vîndută marcă fiind japoneza „Datsun”. Deși pentru vînzările de motociclete anul în curs se anunță în Anglia un an record, principalul beneficiar al boomului vînzărilor au fost mărcile japoneze (Honda, Yamaha, Suzuki), celor englezești — renumite multă vreme — rămînîndu-le numai 4% din vînzări. Importurile de lămpi pentru televizoare color din Japonia au adus în pragul falimentului singura firmă engleză producătoare. Mai multe firme engleze furnizoare de cămăși au dat faliment din cauza importurilor din Orientul Îndepărtat (fabricile producătoare fiind în mare măsură dependente de capitalul nipon). Probleme similare există și în domeniul aprovizionării cu peste.

Deși în Anglia s-au făcut auzite voci puternice în favoarea unui control selectiv al importurilor și a altor măsuri protecționiste vizînd în primul rînd produsele japoneze, guvernul englez dă dovadă de o mare prudență, dat fiind că Japonia ar putea replica aplicînd măsuri similare unor produse englezești, ca mașini grele, whisky și textile.

Previziuni asupra recoltei la unele cereale

ULTIMA EVALUARE a recoltei mondiale de grîu în sezonul 1975—1976, efectuată de Departamentul Agriculturii din S.U.A., stabilește volumul acesteia la 358,2 milioane de tone, respectiv cu mai bine de 8 mil. t peste nivelul atins în sezonul 1974—75, dar sub nivelul sezonului precedent. Dintre țările nesocialiste, cele mai însemnate creșteri realizează S.U.A., India, Canada, Argentina ș.a. Se apreciază că și exporturile mondiale de grîu (inclusiv făina de grîu) vor spori în acest sezon cu aproape 8 mil. t, respectiv la circa 75 mil. t. În ceea ce privește cerealele furajere, recolta sezonului curent va depăși de asemenea nivelul precedent, atingînd cifra rotundă de 600 milioane de tone, creșteri apreciable obținînd S.U.A. și Argentina. Exporturile de cereale furajere vor progresa și ele, respectiv la 76,1 mil. t., în esență pe seama principalului furnizor pe piața mondială — S.U.A.

TENDINȚE ÎN FLUXURILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

ASA CUM SE SUBLINIAZĂ în Declarația asupra poziției României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, difuzată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., analiza situației din economia mondială și a relațiilor economice interstatale evidențiază existența în lume a unor probleme grave și complexe care își așteaptă o soluționare eficientă, în interesul tuturor statelor, al păcii și securității. În rindul problemelor cu care este confruntată în prezent economia mondială, se numără și perturbările din relațiile valutar-financiare internaționale, perturbări care se manifestă sub diferite forme: fluctuațiile puternice ale cursurilor de schimb; mișcările masive de capitaluri speculative; agravarea dezechilibrelor în plățile internaționale și în special accentuarea deficitelor de plăți ale țărilor mai puțin dezvoltate; tensiunile și dificultățile din relațiile de credit internaționale.

Experiența a demonstrat că instabilitatea valutar-financiară împiedică asupra desfășurării normale a comerțului internațional și în general a schimburilor economice dintre națiuni, constituie un factor agravant al celorlalte fenomene negative din economia mondială. De aceea, procesul realizării unei noi ordini economice mondiale — imperativ recunoscut astăzi în toate țările lumii — implică drept componentă esențială desfășurarea pe baze stabile a relațiilor valutar-financiare internaționale, cristalizarea unui nou sistem monetar internațional, sănătos și echitabil.

Articolul de față își propune să trateze, dintre aspectele instabilității valutar-financiare internaționale, cele legate de tendințele recente care se manifestă în mișcările de capital pe plan internațional sub influența plăților pentru importurile de țitei.

Dimensiunile plăților petroliere...

INCEPÎND cu anul 1974, mișcarea de fonduri legată direct sau derivată din plățile petroliere deține o pondere simțitor sporită în fluxurile financiare internaționale. Deși, așa cum se va sublinia în continuare, efectuarea plăților petroliere a ridicat multe probleme dificile legate de găsirea fondurilor necesare onorării importurilor de țitei, de consolidarea mecanismului financiar-bancar prin intermediul căruia plățile au fost efectuate, totuși faptele au dezmințit prevederile sumbre ale pesimiștilor.

Datele statistice indică pentru anul 1974 plăți petroliere de 110—120 miliarde de dolari, comparativ cu 30—35 miliarde dolari în anul 1973. Micșorarea cu circa 10% a importurilor de țitei va determina reducerea acestor plăți în anul 1975, probabil în jurul nivelului de 95—100 miliarde dolari. În semestrul I 1975 plățile petroliere au fost estimate la circa 50 miliarde dolari, comparativ cu 58 miliarde dolari în semestrul I 1974.

Majorarea prețului țiteiului cu 10% începînd de la 1 octombrie 1973, hotărîită recent de țările membre al OPEC, deși poate majora într-un an cu 10 miliarde dolari plăți petroliere de 100 miliarde, nu va afecta în mare măsură plățile din anul 1975 deoarece importurile de țitei din acest an au fost deja contractate. Diferite țări importatoare și-au constituit stocuri de țitei care le permit acoperirea necesităților de rafinare pentru următoarele luni. Pe de altă parte, se apreciază că nu toate țările OPEC vor aplica în întregime quantumul majorării, că vor fi acordate, pentru a contrabalansa parțial majorarea, reduceri la primele privind calitatea etc.

În țările mari importatoare de țitei, plățile petroliere ocupă o pondere considerabilă în sumele încasate din propriile exporturi: 45% în Japonia, 33% în Anglia, 25% în Franța etc. (date pentru anul 1974). Chiar și în cazul S.U.A., țară care este în același timp un mare producător de țitei, din totalul de peste 95 miliarde dolari furnizați în 1974 de exporturi circa 24 miliarde dolari au fost alocați importurilor de petrol. Importanța plăților petroliere în balanța comercială a țărilor importatoare de țitei va depinde de evoluția viitoare a prețului țiteiului, de evoluția

importurilor fizice de petrol, precum și de evoluția exporturilor țării respective.

...și soldurile balanțelor de plăți

PENTRU anul 1975 se estimează o reducere a excendentului balanțelor de plăți curente ale țărilor exportatoare de țitei la circa 50 miliarde dolari, ca urmare a micșorării exporturilor de țitei și a majorării importurilor de bunuri și servicii ale acestor țări. În sem. I 1975, disponibilitățile noi de capital lichid (sau, altfel spus, surplusul monetar rezultat în principal din excendentul plăților curente) în țările exportatoare de țitei au scăzut la 17 miliarde dolari de la 34 miliarde dolari în sem. II 1974. Concomitent se prevede o reducere globală a deficitelor țărilor importatoare de țitei.

Printre țările importatoare de țitei, o situație dificilă o au țările în curs de dezvoltare care, concomitent cu majorarea plăților petroliere, trebuie să facă față și reducerii relative a exporturilor proprii ca urmare a recesiunii generalizate din țările occidentale. Prognozele UNCTAD prevăd majorarea deficitului curent al țărilor în curs de dezvoltare de la 26 miliarde dolari în anul 1974 la 33 miliarde în 1975, presupunînd o reducere medie cu 23% a prețurilor materiilor prime în acest an; în eventualitatea unei reduceri de 30%, deficitul țărilor în curs de dezvoltare ar putea să depășească 42 miliarde dolari. Din grupa țărilor în curs de dezvoltare, țările cel mai puțin dezvoltate au situația cea mai precară, deficitul plăților curente formînd circa 3/4 din deficitul total al țărilor în curs de dezvoltare.

În grupul țărilor capitaliste dezvoltate, Anglia și Italia au înregistrat în 1974 deficite ale plăților curente de circa 9 miliarde dolari fiecare, Franța și Japonia de câte 5 miliarde dolari, în schimb R. F. Germania a înregistrat un excident de 10 miliarde dolari. Pentru anul 1975, pe ansamblul acestor țări se prevede o redresare treptată a plăților curente. Se poate aprecia că, prin intermediul recesiunii care a micșorat importurile de materii prime și semifabricate din țările în curs de dezvoltare, țările capitaliste dezvoltate au „transferat” parțial deficitul plăților externe rezultat din majorarea prețului țiteiului asupra țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țitei.

Colaborarea internațională se impune

ACESTE TENDINȚE ale plăților curente internaționale, dacă vor continua în perioada următoare, vor constitui un factor care va acționa în direcția adîncirii decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, putînd afecta grav evoluția economică generală, contribuind la sporirea tensiunilor pe plan mondial.

Dificultățile balanțelor de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare vor accentua penuria de capital pe care aceste țări o resimt în eforturile lor de a îndeplini programe de dezvoltare economică. Raportul din acest an al Băncii Mondiale apreciază că, în vederea realizării unei creșteri economice de 6% pe an, absolut necesară pentru „lumea a treia”, va fi nevoie de intrări anuale de capital mult mai mari, care cu greu vor fi asigurate de ieșirile de capital din țările dezvoltate sau țările exportatoare de țitei, dacă se mențin tendințele prezente. Conform raportului Băncii Mondiale, jumătate din necesitățile de capital ale țărilor mai puțin dezvoltate ar putea fi asigurate prin reducerea de către țările dezvoltate a barierelor actuale împotriva produselor primare.

Pornind de la imperativul major al lichidării stării de subdezvoltare, a decalajelor economice existente între statele lumii, se impune intensificarea preocupărilor, atît la nivelul fiecărui stat, cît și pe ansamblul economiei mondiale, pentru depășirea acestor dificultăți, pentru promovarea unor programe speciale care să prevadă acțiuni concrete privind multiplele aspecte ale dezvoltării economice și sociale. În această direcție un rol deosebit

de important revine colaborării economice internaționale, sprijinirii materiale și financiare, inclusiv prin facilități comerciale, a țărilor rămase în urmă. Sprijinul financiar prevăzut a se realiza atât prin intermediul „facilității petroliere” din cadrul F.M.I. cât și prin intermediul altor facilități de creditare deja existente în cadrul Băncii Mondiale, al celorlalte instituții financiare internaționale, trebuie să aibă în vedere posibilitățile reale de rambursare ale țărilor în curs de dezvoltare, problema datoriei externe a acestor țări. În acest sens, un rol deosebit îl joacă împrumuturile interguvernamentale pe termen lung și cu dobândă scăzută, precum și noile facilități de credit multilaterale prevăzute a fi realizate în perioada următoare. Ajutorul interguvernamental acordat de țările OPEC în special țărilor în curs de dezvoltare, a fost mai mare decât se anticipase. Astfel, țările OPEC au acordat în perioada ianuarie 1974-aprilie 1975 peste 7 miliarde dolari ca ajutor pentru dezvoltare, în proporție de 25% cu titlul de donație (nerambursabil). Principalii furnizori de astfel de împrumuturi au fost Iranul (2,6 miliarde dolari) și Arabia Saudită (2 miliarde dolari), iar principalii beneficiari Egiptul (2 miliarde dolari) și India (1,1 miliarde dolari). Ajutorul pentru dezvoltare ocupă o pondere importantă în produsul intern brut al unor țări exportatoare de țiței: 11% în Irak, 10% în Iran și Kuwait etc.

Destinația surplusului

ÎN TOTAL, angajamentele de ajutor asumate de țările OPEC au ajuns la mijlocul anului 1975 la circa 16 miliarde dolari, comparativ cu 3 miliarde în 1973, iar tragerile în cadrul acestor angajamente au ajuns în 1975 la 5 miliarde dolari, comparativ cu 1 miliard în 1973. Având în vedere însă plățile petroliere suplimentare pe care trebuie să le facă țările în curs de dezvoltare, aceste intrări de capital sînt încă inferioare nevoilor.

Plățile petroliere au determinat mutații importante în fluxurile financiare internaționale. Spre exemplu, în anul 1974 față de anul 1973, fluxuri monetare suplimentare de 85—90 miliarde dolari s-au îndreptat din țările importatoare de petrol spre conturile țărilor exportatoare. Se estimează că în 1974 plățile petroliere suplimentare au reprezentat 3% din PNB al țărilor membre ale OCDE. În afară de efectul inflaționist, care de altfel a fost limitat la 1—3% în funcție de țară, se apreciază că majorarea prețului țițeiului și plățile petroliere suplimentare pe care le-a implicat au avut efecte deflaționiste importante prin reducerea cererii globale interne datorită realocării veniturilor.

Rezervele monetare oficiale (lichiditatea internațională ale țărilor exportatoare de țiței au crescut în anul 1974 și în prima parte a anului 1975 cu circa 34 miliarde dolari. Trebuie însă subliniat că acumularea surplusurilor sub formă de rezerve a fost mai accentuată la începutul anului 1974, cînd s-a înregistrat o creștere medie lunară de 4 miliarde dolari a rezervelor oficiale: în partea a doua a anului 1974 și în continuare, în anul 1975, țările OPEC au alocat o parte tot mai mică din încasări majorării rezervelor oficiale.

Datorită eforturilor pe care le fac țările exportatoare de țiței în direcția industrializării și modernizării agriculturii, a dezvoltării întregii economii naționale, importurile acestor țări au crescut în anul 1974 cu circa 40% și se așteaptă ca în 1975 să crească cu 30% (în volum fizic); în termeni nominali, creșterea importurilor țărilor membre OPEC a fost de 70% în anul 1974 și va reprezenta tot atîta în anul 1975. O pondere importantă în aceste importuri o au cumpărările de mașini și utilaje destinate traducerii în viață a importanțelor programe de dezvoltare ale acestor țări. De aceea, în majoritatea țărilor exportatoare de țiței, odată cu micșorarea excendentului plăților curente se va reduce în continuare și ritmul de creștere a rezervelor monetare oficiale, existînd perspectiva unor reduceri absolute ale rezervelor.

O parte importantă din excendentul plăților curente al țărilor exportatoare de țiței a fost menținută sub formă monetară (capital pe termen scurt) la diferite bănci occidentale, restul fiind plasat sub forma activelor pe termen lung pe piețele naționale sau internaționale de capitaluri ori utilizat pentru împrumuturile guvernamentale acordate de țările OPEC. O statistică precisă a repartizării acestor fonduri este dificil de făcut, avînd în vedere mobilitatea lor ridicată.

Pentru anul 1974, unele surse consideră că din surplusul curent al țărilor OPEC 21 miliarde dolari au fost plasate pe piața monetară londoneză, din care circa 15 miliarde dolari sub forma depozitelor în eurovalute, iar 10 miliarde dolari au fost plasate ca depozite la bănci din S.U.A. Aceste plasamente importante au readus imediat în circuitul financiar internațional o parte din sumele destinate anterior plăților petroliere, dînd posibilitatea finanțării în continuare a importurilor de țiței și a deficitelor plăților curente. În acest mod se explică faptul că piața eurocapitalurilor a reușit să satisfacă uriașul volum de împrumuturi

solicitate de majoritatea țărilor cu deficite ale balanțelor de plăți. Volumul eurocreditelor (pe termen mediu) acordate în 1974 a fost de peste 25 miliarde dolari, furnizate în principal în prima parte a anului, cînd media lunară a fost de 3,3 miliarde dolari, comparativ cu 1,3 miliarde dolari în sem. II 1973.

Circuitul capitalurilor

MISCĂRILE de capitaluri au fost mult mai complicate. Spre exemplu, paralel cu plasarea de către țările OPEC a circa 10 miliarde dolari la băncile din New York, de pe piața de capitaluri nord-americane au ieșit în 1974 circa 14 miliarde dolari, în special spre piața londoneză, în căutarea unor dobînzii mai ridicate.

În schimb, începînd cu vara anului 1975 condițiile s-au schimbat radical, astfel încît fluxurile de capital au tendința să se inverseze: capitalurile pe termen scurt se îndreaptă de pe piețele vest-europene spre piața S.U.A. Administrația SUA promovează în prezent o politică fiscală expansionistă (reducerea impozitelor și majorarea cheltuielilor guvernamentale) dar în același timp o politică monetară restrictivă, cu scopuri antiinflaționiste (limitarea creșterii masei monetare și majorarea dobînzilor). În schimb majoritatea țărilor vest-europene, cu excepția R.F. Germania, promovează o politică monetară expansionistă, reducînd în mod drastic dobînzile. Din acest motiv, în timp ce în S.U.A. dobînzile preferențiale (dobînzii reprezentative pe termen scurt pentru economia americană) au ajuns la 8%, avînd tendința să crească pînă la sfîrșitul anului la nivelul de 8,5%, taxa oficială a scontului este în R.F. Germania și Elveția de 3,5%, în Olanda de 4,5% iar în Italia și Belgia de 6%. Conform unor aprecieri, dobînzile la depozitele bancare pe termen scurt (1—6 luni) sînt cu 4—5 puncte procentuale mai ridicate în S.U.A. decît în R.F. Germania.

Miscările de capitaluri explică și faptul că în ciuda unor deficite neîntîlnite în toată perioada postbelică, valutele țărilor capitaliste dezvoltate au reușit să-și păstreze convertibilitatea și, în diferite perioade, nivelul cursurilor de schimb. Deși deficitul plăților curente al Angliei a depășit 9 miliarde dolari, cursul lirei sterline s-a menținut în 1974 în jurul nivelului de 2,30 dolari pentru o liră tocmai datorită intrărilor importante de capitaluri pe piața monetară engleză. Un factor care a sprijinit cursul valutei britanice a fost și efectuarea a 15—20% din plățile petroliere (18—20 miliarde dolari) în lire sterline. Datorită însă hotărîrii ulterioare a Arabiei Saudite de a accepta plățile petroliere numai în dolari, rolul de „cărăuș” al lirei sterline a scăzut sub 15%, ceea ce explică în parte scăderea cursului lirei începînd cu ultima parte a anului 1974 și mai ales în anul 1975.

Plasamentele țărilor OPEC în active pe termen mediu și lung sînt în continuă creștere. Se estimează că investițiile de portofoliu ale țărilor OPEC în sectorul privat din economiile occidentale s-au situat în 1974 la circa 4 miliarde dolari. Dintre intrările de capital din țările OPEC pe piața americană, circa 5 miliarde dolari au luat în final forma obligațiunilor guvernamentale. Există, de asemenea, indicii că țările OPEC procedează la investiții directe sau de portofoliu în țările în curs de dezvoltare.

Datele disponibile pentru semestrul I 1975 indică menținerea unei ponderi importante a plasamentelor pe piețele eurovalute (10 miliarde dolari) din totalul excendentului plăților curente ale țărilor OPEC (24 miliarde dolari). În cadrul plasamentelor pe piața nord-americană un rol tot mai important îl ocupă cumpărările de active pe termen mediu și lung; se estimează că pentru întreg anul 1975, țările OPEC vor investi numai în S.U.A. circa 3 miliarde dolari.

LICHIDAREA rămîinerii în urmă și în general a decalajelor economice reclamă existența unui mecanism financiar internațional capabil să orienteze în mai mare măsură fluxul de capitaluri internaționale spre țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare, în condiții de rambursare cât mai avantajoase, perfecționarea sistemului de credite trebuînd să contribuie la stimularea dezvoltării economice a fiecărei țări și, în primul rînd, a țărilor mai puțin dezvoltate.

În condițiile accentuării interdependențelor economice dintre state, rezolvarea problemelor grave din relațiile valutare-financiare internaționale, dintre care au fost evidențiate aici cîteva, reclamă mai mult ca oricînd ca toate țările, indiferent de mărime, potențial economic sau orînduire socială, să-și aducă o contribuție constructivă. În același spirit trebuie acționat și în continuare, avîndu-se în vedere în același timp că rezolvarea temeinică a problemelor valutare-financiare internaționale nu poate fi concepută în mod realist decît în contextul creării unei noi ordini economice internaționale, al lichidării vechii politici de inechitate, al egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare.

Mugur ISĂRESCU
INSCIN

Vechimea neîntreruptă în muncă și în specialitate a membrilor cooperativei meșteșugărești

TRECEREA unui membru cooperativ al unei unități meșteșugărești la o unitate de stat nu se poate face prin transfer în interesul serviciului sau la cerere. Transferarea, astfel cum este reglementată de Codul Muncii și de legea nr. 1/1970, privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat, se referă, exclusiv, la personalul întreprinderilor și instituțiilor încadrat cu contract de muncă.

Pentru membrii cooperativei meșteșugărești care trec în mod organizat, cu acordul conducerii cooperativei respective, în cadrul unităților de stat, legea susmenționată (art. 10) le recunoaște dreptul la vechimea neîntreruptă în muncă, dacă s-au reîncadrat în aceste unități în termen de 90 de zile de la plecarea din cooperativă. Legea nu le recunoaște, însă, beneficiul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate.

Vechimea în specialitate este definită la punctul 2 din anexa II la legea nr. 12/1971, pentru încadrarea și promovarea în muncă a personalului, ca fiind perioada de timp în care personalul a lucrat în activități corespunzătoare specialității funcției în care urmează să fie încadrat sau promovat.

La determinarea vechimii în specialitate se pot lua în calcul și perioadele lucrate în specialități înrudite.

Membrul cooperativ care a prestat o activitate în cadrul cooperativei, în specialitatea funcției în care urmează să fie încadrat la o unitate de stat este deci îndreptățit să i se recunoască, drept vechime în specialitate, perioada cit a desfășurat această activitate. Competența de a stabili vechimea în specialitate sau în specialități înrudite, o are comisia de încadrare și promovare a personalului, din unitatea de stat unde urmează să se încadreze.

Ion Stoian

Transferul

ABLAI ALI, Medgidia — Pentru ca persoana la care vă referiți să poată beneficia, din nou, de indemnizația acordată personalului care este transferat în interesul serviciului în altă localitate decât aceea de domiciliu, este necesar să dovedească și cu buletinul de identitate că și-a mutat efectiv domiciliul în localitatea de unde este transferat și unde a fost încadrat o perioadă scurtă de timp. De asemenea, este necesar să dovedească și faptul că și-a mutat și gospodăria. Menționăm că, în această situație deosebită (transferări repetate ale aceluiași lucrător) viza de flotant nu poate determina unitatea ca, la înapoierea lucrătorului în localitatea de unde a plecat inițial, să-i recunoască dreptul la o nouă indemnizație, care are drept scop compensarea cheltuielilor ocazionate de mutarea în altă localitate.

Vechime în specialitate

GABRIELA DĂNESCU, Tg. Jiu — Perioada cit lucrați în funcția de contabil se ia în considerare ca vechime în funcții economice medii. Menționăm că perioada desfășurată în funcția de calculator se consideră activitate într-o funcție administrativă.

Nu este posibil să se asimileze pregătirea pe care o aveți cu aceea a absolvirii cursului de specializare de profil economic, prevăzută ca o condiție pentru ocuparea de către absolvenții învățământului mediu de cultură generală, a funcției de contabil principal. Este necesar să absolviți acest curs, care se organizează pe baza regulamentului elaborat în acest scop, de către Ministerul Educației și Învățământului.

PERFECTA ORIENTARE

în lumea bunurilor de consum ;

O cale :

- spre cooperare comercială și spre noi contacte în afaceri ;
- spre cerere și ofertă la nivel internațional ;
- spre dezvoltarea comerțului exterior cu țările Comunității Economice Europene.

Această perfectă orientare vă este oferită de cel de al 7-lea **Tîrg Internațional de Bunuri de Consum**

22—29 aprilie 1976

BRNO — CEHOSLOVACIA

Termenul final pentru înscriere : 30 noiembrie 1975.

Informații detaliate obțineți de la B.V.V.

Tîrguri și Expoziții BRNO, Vystavisté nr. 1, 60 200 Brno—Cehoslovacia.

Telefon : 314 ; Telex ; 062294, 062295.

Adresă telegrafică : FAIRBRNO

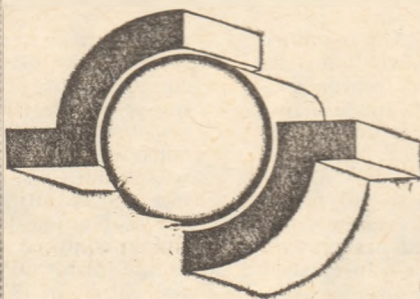
BRNO

sau de la

Agencia Comercială a Republicii Socialiste Cehoslovace, str. Oțetari nr. 3, sectorul, 2 București.

PUBLICOM

Aparatură medicală
Aparate de radio
Televizoare
Aparate de telefon
Transformatoare
Aparataj de pornire
Materiale electrice de instalații și materiale electroizolante
Electronică industrială
Tehnică de telecomunicații
Aparate electrocasnice
Motoare electrice

Electroimpex

Co. Ltd. Sofia, Bulgaria

17, G. Washington St.

Tel. 88-49-91

Telex. 022575

Franța
SOFBIM
Paris 2-e
30, Av. de l'Opera
Tel 742 35 33
Telex 23942
F — SOFBIM

R. F. Germania
ELPROM VERKAUFS GmbH
3587 BORKEN/BEZIRK KASSEL
KURT SCHUMACHER ANLAGE 9
Tel 05682/2055
Telex 0994711

Grecia
ELECTROIMPEX — ATHENS LTD.
53, Stournari St.
ATHENS GRECIA

Italia
F.A.R. S.p.A.
Via Vitruvio 43
20 124 Milano
Tel 02/206135
Telex 33504

PUBLICOM

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

CURSORI

Cursul central 1973	Curs la 28.XII. 1973	29. IX. 1975	3. X. 1975	Abateres ¹ în % a cursurilor lunelor în zisul dolarului de 3.X.1975 față de	Abateres ² în % a cursului lute în pe-rioadă din 28.XII. 1973 la 3.X.1975
---------------------	----------------------	--------------	------------	--	--

Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,6772	2,6308	+ 1,45	+ 2,59	- 2,53
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,7565	2,7193	+24,50	+19,52	-16,33
Francul francez	4,60414	4,7025	4,5815	4,5000	+ 2,31	+ 4,50	- 4,31
Yenul japonez	308,00	280,20	302,97	302,95	+ 1,67	- 7,51	+ 8,12
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,7475	2,7127	+ 2,52	+ 4,18	+ 4,01
Francul belgian	40,334	41,10	40,28	40,80	- 1,14	+ 0,73	- 0,73
Lira italiană	523,50	607,00	690,15	686,10	-23,70	-11,53	+13,03
Lira sterlină ²⁾	2,8952	2,3250	2,0310	2,0320	-29,81	-12,60	+14,42
Prețul surului la Londra	-	103,87	136,00	141,00	-	-	-

1) + Revalorizare (apreciere de fapt); - Devalorizare (deprecieri de fapt)
 2) Dolari SUA pentru o lire sterlină
 3) Prețul surului în dolari/uncie, primul fixing.

EVOLUȚIA PIETEI MONETARE INTERNAȚIONALE în intervalul 29.IX.-3.X.1975 a fost influențată de o serie de elemente noi printre care : anunțarea hotărârii țărilor exportatoare a majora prețul petrolului brut cu 10% per baril, precum și aprecierile potrivit cărora în conjunctura actuală economia S.U.A. va fi cea mai puțin afectată de această măsură : declarațiile unor personalități nord-americane care apreciază că deficitul bugetului federal al S.U.A. pentru anul fiscal 1976 ar putea fi cu mult mai mare față de cel prevăzut pentru anul în curs ; publicarea în S.U.A. a indicelui de creștere a prețurilor

cu ridicata de 0,6% pentru luna septembrie (0,8% în luna anterioară), precum și a ratei șomajului pe luna septembrie (de 8,3%), care a înregistrat o ușoară îmbunătățire față de luna august (când a fost de 8,4%).

În condițiile influențelor contradictorii prezentate în prima parte a intervalului dolarul S.U.A. a continuat mișcarea sa de consolidare față de restul devizelor occidentale, atingând cel mai înalt nivel din acest an față de francul elvețian și anume : 1 dolar = 2,7568, pentru ca apoi, supus fiind și influenței unor factori speculativi, să marcheze un recul.

Lira sterlină, supusă la un moment dat în acest interval și presiunilor provocate de vânzările masive efectuate de unele țări arabe care, în ultima vreme, convertesc aproape imediat în alte devize veniturile lor încasate în lire sterline la fiecare sfârșit de lună, a atins un nou punct minim record față de dolar și anume 1 liră sterlină = 2,0270.

Pe ansamblu se apreciază că tendința generală de consolidare a dolarului se menține, fiind însă posibilă slăbirea sa temporară în intervalul imediat următor.

Prețul aurului a înregistrat în săptămâna 29.9-3.10.1975 o ușoară creștere.

VALUTA	Termen	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 %
DOLARUL SUA	1 luna							6,6875		7,6875		
	3 luni									7,875		8,4375
	6 luni										8,625	9,0625
FRANCUL ELVEȚIAN	1 luna			2,1250		3,0000						
	3 luni					3,7500		4,4375				
	6 luni							4,1875		4,8125		
MARCA VEST-GERMANĂ	1 luna					3,4375		4,3125				
	3 luni							3,5625		4,375		
	6 luni									4,375		4,875

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutelor în perioada 29. IX-3. X. 1975 (nivel minim și maxim)

Pe piața eurovalutelor s-a înregistrat o creștere mai accentuată a dobânzilor la depozitele în eurodolari, în timp ce la dobânzile la depozitele în eurofranci elvețieni și euromărci vest-germane nu s-au semnalat modificări deosebite.

Banca Angliei a anunțat la 3 octombrie a.c. majorarea de la 11% la 12% a dobânzii minime de împrumut. Se apreciază că această măsură vine în sprijinul politicii antiinflaționiste promovate de guvernul britanic.

**Paul DUMITRIȘCU
Dumitru LUNGU**

IPOTEZE — PREVIZIUNI

Japonia : perspective energetice

DUPĂ aprecierea experților Consiliul central pentru energetică din Japonia, necesarul intern de consum la energia electrică va spori în perioada 1974/75—1979/80 într-un ritm mediu anual de 6,2 la sută, ajungând la 448,2 miliarde kWh. Se prevede că, pentru a se putea satisface aceste cerințe, va fi necesar să se construiască anual 23 de termocentrale cu o capacitate totală de 5,8 mil. kW) și 19 hidrocentrale (cu 2,67 mil. kW). Cea mai mare parte (43 la sută) din investițiile prevăzute pentru acest domeniu în perioada menționată — însumând 13 608 miliarde yeni — va fi însă alocată pentru construcția de centrale atomice.

R.F.G. : cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare

ALOCAȚIILE pentru cercetări științifice, lucrări de proiectare și dezvoltare din bugetul federal al R.F.G. au o pondere crescândă în buget : în perioada 1962—1972 ea s-a marit de circa 3 ori — de la 2 la sută la 5,9 la sută. În cifre absolute se prevede ca alocațiile federale respective să sporească de la circa 7,4 miliarde mărci vest-germane în 1974, la peste 10 miliarde mărci în 1978. Pe principalele capitole de cheltuieli, evoluția alocațiilor este net diferențiată. În timp ce volumul cheltuielilor pentru construcția și reconstrucția instituțiilor universitare se va menține în anii 1975—1978 sub nivelul celor

din 1974, alocațiile pentru programele de cercetări realizate în afara universităților urmează să crească cu peste 40 la sută. Cea mai importantă creștere — de aproape două ori — a alocațiilor se prevede la capitolul pregătirii cadrelor științifice (respectiv de la 1,53 la 3 miliarde mărci).

Energetica atomică suedeză

CONFORM programului adoptat de parlamentul Suediei privind dezvoltarea energiei nucleare, numărul centralelor atomice în funcțiune în această țară va crește de la 5 (la mijlocul anului curent) la 13 până în 1985, iar capacitatea totală instalată în aceste centrale — de la 3160 MW la 10340 MW. Ca urmare, din totalul investițiilor de stat în sectorul energetic, însumând în perioada 1975—1980 circa 25 miliarde coroane suedeze (în prețurile din 1974), 10,7 miliarde vor fi destinate construirii centralelor nucleare, 3,3 miliarde — hidrocentralelor și numai 1,8 miliarde coroane — termocentralelor obișnuite.

Transporturile de gaze lichefiate

FLOTA mondială de nave specializate în transportul gazelor lichefiate (metaniere) numără, la începutul acestui an, 22 de vase, cu o capacitate totală de transport de 1,1 milioane mc. În cercurile de specialitate se apreciază că — în următorul deceniu — necesarul de noi capacități de transport maritim al gazelor lichefiate va însuma 12,2—12,3 milioane mc ; în prezent, portofoliul de comenzi al șantierelor navale din diferite

țări cuprinde 42 de nave, cu o capacitate de 5,3 mil. mc.

Ținându-se seama de problemele pe care le ridică creșterea traficului maritim de petrol și gaze naturale către țările Europei occidentale, se proiectează să se construiască, în decurs de 6—7 ani, o insulă artificială în largul Mării Nordului (la 45 km de țărmul olandez), care să servească drept port de mare adâncime pentru navele petroliere și metaniere, a căror încărcătură ar fi apoi pompată pe continent.

Arabia Saudită : proiecte industriale

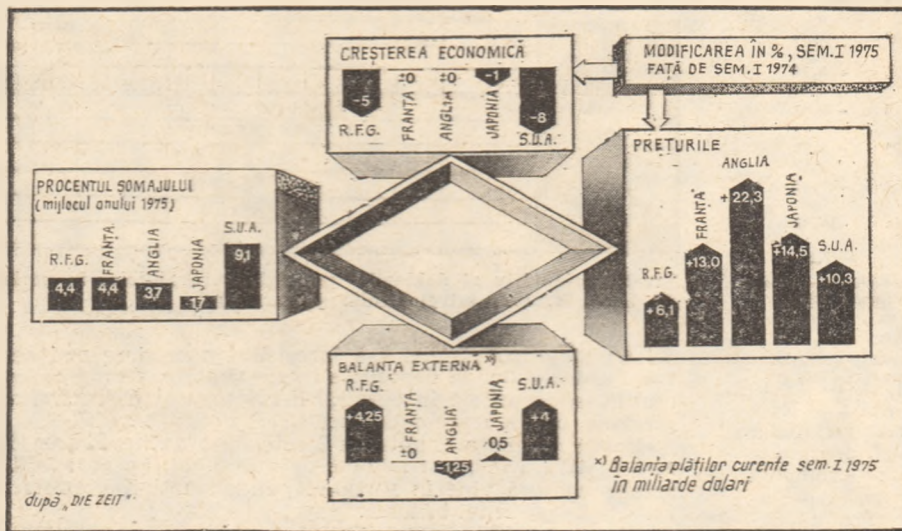
GUVERNUL Arabiei Saudite a aprobat nu demult un program în domeniul construcției care prevede investiții totale de peste 17 miliarde dolari, majoritatea importanțelor obiective prevăzute a fi construite fiind incluse în planul cincinal de dezvoltare a economiei țării. S-a trecut la realizarea unui mare complex industrial (cuprinzând o turnătorie de oțel și alta de aluminiu, o unitate pentru prelucrarea petrolului, o fabrică de îngrășăminte chimice ș.a.) la Jubail (pe litoralul răsăritean), a două importante centre medicale în orașele Ar-Riyadh și Taif, a trei aeroporturi — toate aceste obiective urmînd să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul actualului deceniu. În sectorul bunurilor de consum se proiectează, între altele, să se construiască în anii 1977—1979 trei întreprinderi moderne de morărit în orașele Ar-Riyadh, Jeddah și Dammam, edricarea obiectivelor menționate mai sus urmînd să dea un impuls activității industriale din Arabia Saudită.

Eșecul „poligonului magic”

ATINGEREA concomitentă a unor obiective majore ale politicii economice este mai mult asociată în țările capitaliste cu noțiunea de magie, în sens de „imposibil”. Diferite „poligoane” de obiective — triunghi pătrat ș.a. în funcție de numărul obiectivelor — au fost calificate drept magice de-a lungul anilor tocmai pentru că creșterea economică nu putea fi armonizată cu

menținerea stabilității prețurilor, apărarea stabilității prețurilor amenința nivelul de ocupare a forței de muncă etc. Acestea au fost constatate și dovedite încă în perioada când economia capitalistă în ansamblu își păstra forța de ascensiune și producția creștea în ritmuri relativ continue. Graficul înfățișează comportamentul a patru indicatori formind un asemenea poligon magic la mijlocul anului 1975, în condiții de criză economică. „În acest an, scrie săptămânalul vest-german „Die Zeit” comentând graficul, pătratul magic a ieșit complet din ținini în toate țările industriale importante”. Pe lângă ritmuri negative de creștere, țările incluse în grafic mai înregistrează și un nivel ridicat al șomajului, presiuni inflaționiste și dezechilibre în relațiile economice externe. „O modificare a tendinței, conchide săptămânalul citat, nu se întrevede”.

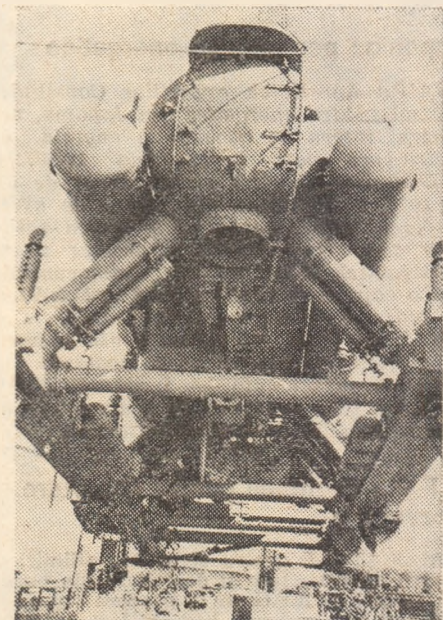
Inginer exportator

PENTRU a vinde bunuri de echipament în străinătate trebuie să fii un abil negociator, un bun tehnician, un comerciant bine informat și un finanțist prudent — scrie revista franceză „L'Usine Nouvelle”. Poate oare întruni un singur om toate aceste calități?

În Franța se încearcă găsirea unui răspuns concret la întrebare, prin dezvoltarea funcției de inginer exportator. În ultimii ani un număr crescând de ingineri capătă pregătirea necesară funcției respective la Institutul de comerț internațional din Franța. Se apreciază că această formă, cea mai recentă, de practicare a profesiei de inginer reclamă dinamism, capacitatea de a te descurca singur în situații dificile sau neprevăzute, de a adopta hotărâri rapide etc. — în ultima analiză de a fi capabil nu numai să faci impresie bună, ci și să convingi să ești un interlocutor valabil.

Obiect de studiu: scrumbiile

MASTODONTUL de metal din fotografie reprezintă laboratorul submarin vest-german „Helgoland”, în momentul efectuării ultimei toalete înainte de a porni într-o nouă misiune. Este vorba de imersiunea laboratorului în largul coastei atlantice a S.U.A., la nord de Boston, la o adâncime de 32 m. Aici o echipă de specialiști în biologie marină și geologie își propun

să studieze, timp de trei luni, viața scrumbiilor. Acțiunea se înscrie în cadrul unui program internațional de cercetare a cauzelor pentru care în unii ani în apele Atlanticului de nord se întâlnesc numeroase bancuri de scrumbii, în timp ce în alți ani pescarii rămân cu năvoadele goale.

Obiectivul „canadizării”

ÎN ULTIMII ANI în Canada s-a intensificat curentul de opinie publică pentru stabilirea unui control eficient din partea statului asupra investițiilor străine de capital în economia țării, concomitent cu tendința de a înfăptui „canadizarea” economiei și a diversifica relațiile externe. Aceasta, în scopul de a reduce dependența economiei canadiene de capitalul străin, îndeosebi de cel din S.U.A.

La începutul lui 1975 capitalul străin controla aproape 99% din producția canadiană de cauciuc și aproape nouăzeci din cea de echipament de transport, peste 80% din producția industriei chimice și a tutunului, peste 70% din ramura construcțiilor de mașini ș.a.m.d. Conform datelor statistice oficiale, publicate în iunie a.c., volumul investițiilor directe de capital străin în economia canadiană se ridică în 1970 la 26,4 miliarde dolari canadieni, din care 80% aparțin firmelor din S.U.A.

După o serie de măsuri legislative care limitau participarea capitalului străin în diferite ramuri ale economiei și după inaugurarea (din 1972) a activității corporației de stat „Canada Development Corp”, menită să stimuleze — prin investiții efectuate din fondurile statului — „canadizarea” treptată a ramurilor cu o pondere ridicată a investițiilor străine, în noiembrie 1973 a fost adoptată legea privind supravegherea acestor investiții. Spre deosebire de măsurile anterioare, această lege conține prevederi unificate de reglementare a in-

vestițiilor străine, acțiunea ei extinzându-se asupra tuturor ramurilor economiei Canadei.

O prevedere importantă a legii, care condiționează aprobarea oricărei noi investiții de capital străin, este obligația investitorului de a demonstra că de pe urma acțiunii sale va rezulta un avantaj considerabil pentru economia canadiană. Ținându-se seama de problemele complexe pe care le ridică traducerea în viață a prevederilor legii menționate, ea se efectuează treptat, la mijlocul lunii octombrie 1975 urmînd să înceapă etapa aplicării sale integrale.

Preferințele tinerilor

O ANCHETA efectuată de sociologii bulgari în rândurile unui eșantion de 10 000 de elevi de școală medie din orașe și sate, cu privire la profesiunea pe care ar dori s-o îmbrățișeze în viață, a dus la concluzia că preferințele tinerilor se îndreaptă către profesiunile care reclamă o pregătire mai înaltă.

Astfel, cele mai apreciate (cu un calificativ cifrat de 3,6 puncte din 5 posibile) sînt cercetarea științifică, învățămîntul, medicina, ziaristica și ingineria, urmate (cu calificativul de 3,1) de profesiunea de funcționar în aparatul de stat, în sistemul comunicațiilor etc.

În ceea ce privește meseria de muncitor calificat, situația este diferențiată. De pildă, tinerii optează mai frecvent pentru meseria de muncitor în industria chimică,

Creșterea prețurilor în economiile capitaliste este întotdeauna de natură inflaționistă?

În limbajul economic curent, prin inflație se înțelege procesul de creștere continuă și generală a prețurilor și, în consecință, de scădere continuă a puterii de cumpărare a unei sume date de bani.

Deși, în mod curent, inflația și creșterea prețurilor sunt considerate procese similare, este bine să fie făcute unele delimitări, uneori foarte necesare, pentru a evita confuzia și interpretarea eronată a datelor statistice.

În practică, inflația nu este o simplă creștere a prețurilor, ci ea definește un dezechilibru grav și complex al întregii economii, dezechilibru care implică una sau mai multe din următoarele situații: un excedent al cererii globale (consumul) față de oferta globală (producția); un buget de stat cronic deficitar și creșterea excesivă a masei monetare; majorarea continuă și susținută a costurilor; dezechilibre cumulate ale plăților externe.

Datorită complexității fenomenului inflației, în literatura de specialitate se vorbește despre „procesul inflaționist” sau „dezechilibrul inflaționist”, iar lucrările care abordează inflația analizează amănunțit nu numai evoluția prețurilor, ci mai multe corelații macroeconomice (banii și creditul; cheltuielile și veniturile bugetului guvernamental; producția și consumul; balanța de plăți; mișcările de capital și valuta națională etc.) sau microeconomice (productivitatea muncii și salariile; gradul de dotare tehnologică și cercetarea-dezvoltarea în întreprinderile producătoare; profiturile și impozitele etc.).

Creșterea prețurilor reprezintă, într-adevăr, forma principală de manifestare a inflației. Există două metode de comensurare a procesului inflaționist, principala fiind cea a indicilor de prețuri. Dintre aceștia are o largă utilizare indicele prețurilor cu amănunțit, care arată evoluția prețurilor așa cum apar ele în fața consumatorului final. Prețurile cu amănunțit reflectă într-un mod clovent efectele procesului inflaționist deoarece evoluția lor înglobează presiunile inflaționiste din toate etapele circuitului economic. Indicele prețurilor cu ridicata, arătând evoluția prețurilor în relațiile producător-întreprindere (comercianți), reflectă cu precădere presiunile inflaționiste venite din domeniul producției și al schimbului. Inconveniențele acestor metode constau, în special, în faptul că indicii prețurilor cu amănunțit sau cu ridicata se calculează pe baza unor esanțioane limitate de produse considerate reprezentative, iar ponderea diferitelor prețuri nu este întotdeauna cea mai adecvată. În țările unde se calculează, indicele deflator al produsului național brut (sau al produsului intern brut) reflectă modificările de preț ale tuturor bunurilor și serviciilor care intră în compoziția p.n.b. (p.i.b.) în funcție de ponderea bunurilor și serviciilor respective în compoziția p.n.b. (p.i.b.). Deflatorul poate fi considerat, deci, ca un indicator de mai mare acuratețe al procesului inflaționist. A doua metodă de comensurare a inflației este cea care se bazează pe calcularea puterii de cumpărare a banilor.

Există cazuri când dezechilibrul inflaționist coexistă cu o stabilitate aparentă a prețurilor deoarece, sub presiunea unor evenimente, guvernele pot introduce înghețarea sau controlul prețurilor, în timp ce alte fenomene, ca spre exemplu, creșterea excesivă a masei monetare sau tendința de creștere a costurilor, continuă. În acest caz inflația se manifestă sub forme ca lipsa de produse pe piață, slăbirea calității produselor etc. În limbajul de specialitate se vorbește despre continuarea presiunilor inflaționiste în ciuda menținerii relativ stabile a prețurilor. De multe ori, trecerea perioadei de înghețare a prețurilor sau suspendarea controlului aduce un nou val de creștere a prețurilor care încearcă să „recupereze” terenul pentru manifestarea inflației. De exemplu, perioada de înghețare și control al prețurilor în S.U.A. începând cu august 1971 și pînă la sfîrșitul anului 1973 a fost urmată de o inflație galopantă în anul 1974.

În același timp, creșterea prețurilor nu este întotdeauna de natură inflaționistă. Este posibil ca prețurile să crească în unele sectoare și să scadă în altele, puterea de cumpărare a banilor rămînd relativ stabilă. Mai mult, prețurile pot crește în anumite sectoare economice din alte motive decît dezechilibrul inflaționist. Spre exemplu, prețul mașinilor și utilajelor poate să crească datorită îmbunătățirii parametrilor tehnico-calitativi ai produselor, datorită diversificării tipodimensiunilor și materialelor înglobate în produsul finit. Se apreciază că în prezent mașinile-unelte lucrează cu randamente de trei ori mai mari decît în urmă cu 30 de ani astfel încît, deși prețul total al strungului a crescut, totuși, prețul relativ, pe unitatea de randament, este posibil să fi scăzut.

I. Mugur

portante între care docurile și antropozitele de la Galați și Brăila, amenașarea portului Constanța, calea ferată Tîrgu-Jiu — Filiași etc. Profesor la Școala națională de poduri și sosele, A. Saligny a fost membru al Academiei Române, între 1907 și 1916 fiind chiar președintele acesteia.

Unul din cele mai frumoase omagii ce au fost aduse construcției care rămîne cel mai strîns legată de numele lui Anghel Saligny, podul de peste Dunăre — „unind cele două maluri cu o

singură linie, echilibrată, tramică și de o aeriană frumusețe” — aparține tot unui membru al Academiei, Geo Bogza. „Un pod a fost ridicat, la sfîrșitul veacului trecut, peste anele Dunării, un pod metalic, înalt și zvelt — pecete a geniului nostru pe aceste pămînturi. Pe el trec trenuri, ziua și noaptea, făcîndu-l să vibreze îndelung, iar el trece peste bătrînul fluviu, parcă prin aer, îndrăznet ca un vis, cea mai fericită și inspirată întruchipare a noțiunii de construcție”.

La aniversarea trenului

Voinea Comănescu, Filiași — În momentul cînd într-adevăr se aniversază 150 de ani de la prima cursă pe calea ferată a unui tren de călători (cu locomotiva englezului George Stephen-

prin includerea în componența trenurilor de cursă lungă a unui sau mai multor vagoane-bar, dotate și cu ziare și oferind diverse servicii. În plus, fiecare scaun are o măsuță și o lampă individuală, un port-bagaj deasupra scaunului, ca în avion, iar fiecare vagon dispune de instalațiile necesare pentru păstrarea

son) atenția publicului se îndreaptă nu numai spre trecut, ci și spre viitor. Unul din experimentele cele mai interesante în momentul de față, al Societății naționale a căilor ferate (S.N.C.F.) din Franța, constă în punerea în circulație în decurs de trei ani a 1000 de vagoane de o concepție cu totul nouă, care în multe privințe amintesc mai mult de avion decît de tren. Astfel, vagoanele — inclusiv cele de clasa a doua —, lungi de 26 de metri, nu mai au compartimente, ci doar un culoar central, de o parte și de alta fiind dispuse 84 de scaune (în rînduri de cîte patru), așa cum se vede în fotografie. În condițiile disparității compartimentelor, două probleme s-au pus în mod deosebit: cea a zgomotului sporit și cea a dispariției locului de destindere pe care îl reprezenta vechiul culoar. Ele au fost rezolvate prin însonorizarea interiorului vagonului și respectiv

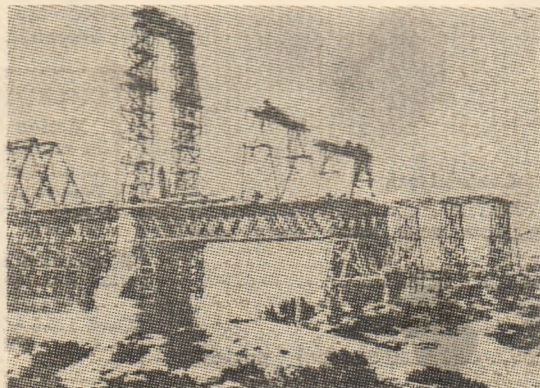
mineării calde sau reci. Însonorizarea vagonului a necesitat renunțarea la deschiderea ferestrelor, ceea ce la rîndul său a cerut introducerea aerului condiționat. Amenajările interioare sînt rezultatul muncii unor cunoscuți designeri.

În plus, remarcă săptămînalul *L'Express*, noile vagoane nu numai că oferă călătorilor un confort sporit, dar la capacitate egală costă și cu 20% mai puțin decît vagoanele tradiționale.

Cursele experimentale, efectuate în 1972 pe ruta Paris—Marsilia, au permis anchetarea a peste 2300 de călători, al căror comportament a fost de altfel surprins de camere de filmat și analizat apoi de specialiști. De atunci modelul noului vagon a suferit numeroase perfecționări. Astăzi asemenea vagoane circulă pe ruta Paris—Bordeaux, urmînd a fi introduse în curînd și pe alte magistrale feroviare (cître Marsilia, Toulouse, Le Havre)

Podul de la Cernavoda

Viorel Teodorescu, Galați — Podul de la Cernavoda de la a cărui inaugurare, în 1895, s-au mplinit 80 de ani a fost un timp cel mai lung din Europa, aducînd în același timp cîteva mari inovații constructive. Din ziua inaugurării și pînă astăzi pe el au trecut aproximativ 15 milioane de vagoane. Proiectantul lui, renumitul inginer constructor român Anghel Saligny, are la activul său și alte lucrări im-

Un aspect din timpul construcției podului de la Cernavodă

ASIGURAȚI-VĂ ABONAMENTUL

LA „REVISTA ECONOMICĂ” PE ANUL 1976!

În fiecare vineri apare

REVISTA ECONOMICĂ. O largă reflectare a problemelor actuale ale economiei întreprinderilor și centralelor industriale prin analize economico-financiare, investigarea direcțiilor de perfecționare a activității diferitelor compartimente, a relațiilor funcționale și de cooperare, a conducerii și organizării unităților economice.

REVISTA ECONOMICĂ. Un mijloc de informare asupra problemelor ce confruntă economia modernă și de formare a gândirii economice.

REVISTA ECONOMICĂ. O cale de perfecționare continuă prin contactul cu cele mai noi metode și concepte de conducere, planificare, organizare, prognoză, marketing, informatică — un instrument de lucru indispensabil specialiștilor din economia modernă.

REVISTA ECONOMICĂ. O sursă de referință în bibliografia economică la dispoziția tuturor cadrelor din învățământ, studenților și elevilor, precum și celor antrenați în programe de perfecționare profesională și în învățământul politico-ideologic de partid.

REVISTA ECONOMICĂ. Un barometru al evoluției conjuncturii economice internaționale, o reflectare a tendințelor economiei mondiale în opinia unor specialiști de prestigiu.

REVISTA ECONOMICĂ. Un ghid la dispoziția tuturor lucrătorilor din economie pentru cunoașterea și aplicarea corectă a legislației economice și actelor normative, prin comentarii, adnotări, spețe și consultații.

REVISTA ECONOMICĂ. Un auxiliar prețios în munca lucrătorilor din sectoarele aprovizionare și desfacere pentru cunoașterea capacităților și stocurilor disponibile.

Abonându-vă la **REVISTA ECONOMICĂ** pe anul 1976, vă asigurați primirea ei și a Suplimentului economico-legislativ cu regularitate. Prețul unui abonament este: 260 lei pe an, 130 lei pe semestru, 65 lei pe trimestru.

⊗ Abonamentele personale se primesc la Oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa redacției („Revista economică” — București, Calea Dorobanților nr. 11-25, Cont I.S.I.A.P. nr. 69 51 301 50 — B.N.R.S.R. filiala sector 1 București).

⊗ Unitățile socialiste se pot abona la oficiile poștale de la orașe și sate sau expediind contravaloarea prin mandat poștal direct pe adresa revistei. Dar pentru mai multă operativitate acestea pot decupa și expedia neîntârziat redacției noastre formularul de comandă de mai jos.

Către,

REVISTA ECONOMICĂ
Calea Dorobanților nr. 11-25
București

În baza ofertei dv. nr. 1500/1975 dorim să încheiem abonamente la „Revista economică” pe anul 1976. Numărul de abonamente x 250 lei = lei.

Facem precizarea că acceptăm plata din contul nostru nr. deschis la prin dispoziție de încasare.

(L.C.)

Director,

Contabil șef,

ÎN SPRIJINUL TUTUROR UNITĂȚILOR ECONOMICE

Pentru valorificarea rapidă a materialelor și capacităților disponibile:

REVISTA ECONOMICĂ publică, la cererea întreprinderilor, liste și anunțuri privind oferte și cereri de produse, piese de schimb, capacități de producție, utilaje transferabile, prestații de servicii etc.

Listele și anunțurile vor fi expediate pe adresa redacției.

**revista
economics**

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul nr.-ului 41/10 octombrie 1975

- 30 de ani de la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945. Consecvență și principialitate revoluționară în conducerea de către P.C.R. a destinului României (lector univ. dr. Gh. Ciulbea) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O sarcină de prim ordin a întreprinderilor: Creșterea gradului de utilizare a metalului (ing. R. Păunescu, L. Țintea) 4
- Profilul industriei locale (A. Soare) 6
- Județele țării pe traiectoria progresului: Hunedoara 8
- Tehnoexpo '75 — un eșantion al progresului tehnic. (George Haseganu) 9

CONDUCERE ⊗ ORGANIZARE

- Puncte de vedere. Optica financiară în conducerea operativă a întreprinderii (lector dr. Paul V. Bran). 10
- Modelarea conducerii întreprinderii (conf. dr. Eduard Rădăceanu) 10

TEORII ⊗ IDEI

- Documentar economic. În ajutorul participanților la învățământul politico-ideologic de partid. Cursul: Studiul politicii economice interne și internaționale a P.C.R. Tema III. Sistemul relațiilor socialiste de producție. Programul Partidului Comunist Român despre perfecționarea relațiilor socialiste de producție în actuala etapă de dezvoltare a economiei românești. (prof. univ. Aurel Negucioiu). 15
- Școli ⊗ curente ⊗ economiști: Fr. List și gândirea economică din România (II) (Aneta Spiridon) 20

ECONOMIA MONDIALĂ

- Codificarea drepturilor și obligațiilor fundamentale ale statelor — componentă esențială a noii ordini economice și politice internaționale (III) (dr. Nicolae Ecobescu, dr. Victor Duculescu) 22
- Tendințe în fluxurile financiare internaționale (Mugur Isărescu) 26

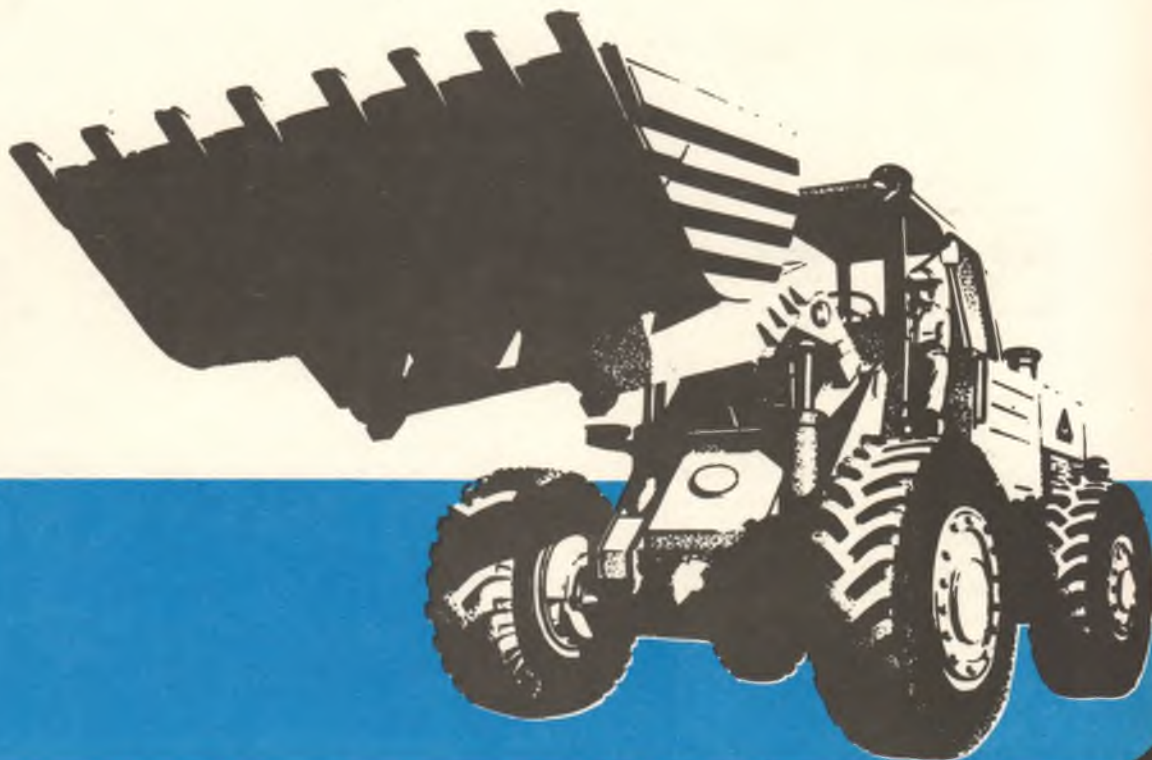
COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionita Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

bumar

Exportator de mașini poloneze pentru construcții

vă invită să vizitați expoziția sa de mașini organizată în cadrul
EXPOZIȚIEI INTERNAȚIONALE TEHNICE — TEHNOEXPO '75
București, 12 — 21 octombrie 1975.

În timpul expoziției se vor face demonstrații cu :

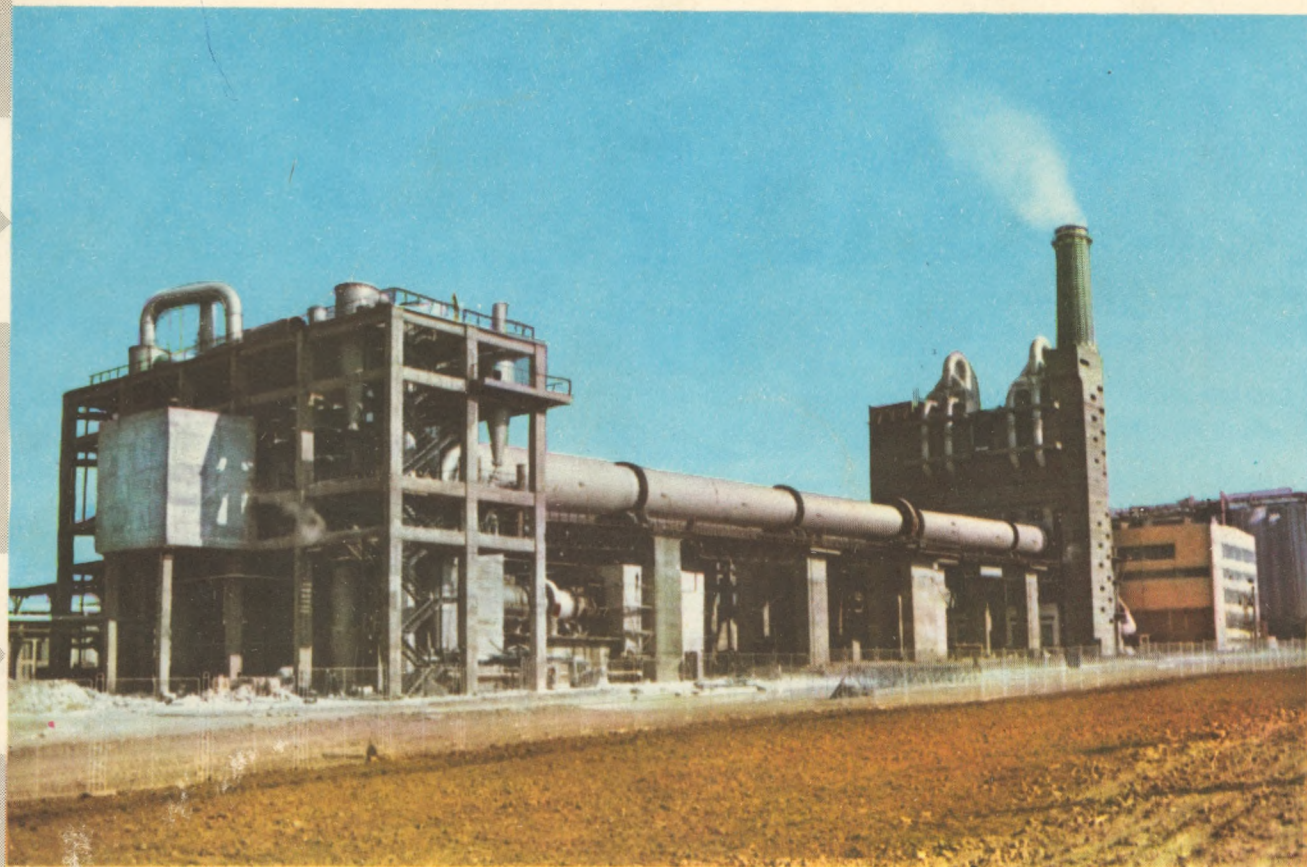
- încărcătoare hidraulice cu capacitatea cupei de : 1,8; 3,1; 4 m³;
- excavatoare cu capacitatea cupei de 1,2 m³, produse sub licența firmei MENOK;
- mașini pentru lucrări de finisaj în construcții;
- macarale pe camioane cu dispozitive telescopice și cu grindă cu zăbrele, cu o capacitate de 6, 10, 16, 30 și 40 t;
- mașini pentru construcții de șosele
- cărucioare cu furcă cu motor de combustie și electrice.

Specialiștii și comercialiștii firmei BUMAR vă invită să vizitați această expoziție.

Intreprindere de Comerț Exterior

B U M A R

00—828 Varșovia/Polonia
ul. Marchlewskiego 11
C.P. 85, telex 815805.

INTREPRINDERA DE ALUMINĂ - TULCEA

șoseaua Isacței km. 2
Tel. 13576 ; telex : 430

unitate cu o tehnologie modernă pe linia
prelucrării bauxitelor prin procedeul
Bayer

P r o d u c e

ALUMINA CALCINATĂ,
comparabilă calitativ, cu cele mai bune
produse similare de pe piața mondială.